

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

05 2008
YAZ

- * MİNYATÜRÜN
SON BÜYÜK USTASI
- * BİR MASAL DİYARIDIR;
MARDİN ve MİDYAT
- * KÜRESEL MARKA OLMANIN
KISA YOLU: FRANCHISING
- * AHİLİK KÜLTÜRÜMÜZ

albayrak

BİR DENİZ İMPARATORLUĞU **OSMANLI**

BİR DENİZ İMPARATORLUĞU OLMAK

Gerek oluşturdukları erdemli medeniyet birikimi ve gerekse de asırlarca üç kıtada uyguladıkları mükemmel yönetim biçimiyle tüm dünyaya örnek olan Osmanlı İmparatorluğu'nda, II. Murad'dan başlayarak padişahların adının yanına "Sultânü'l-Berri ve'l-Bahr" -yani "Kahraman ve Denizlerin Sultanı"- unvanı eklenmiştir. Denizciliği, bu unvanı adlarının yanına yazabilecek kadar önemseyen bir anlayıştan söz ediyoruz Kırmızı-Beyaz'ın bu sayısında.

Şüphesiz Osmanlı'nın deniz politikalarında ve denizcilik teşkilatında bugün için bile önem taşıyan birçok nokta mevcut. Kaldı ki, denizcilik tarihimiz Osmanlı ile başlamayıp Selçuklular'a kadar uzanıyor. Sonrasında ise Yıldırım Beyazıt gibi ileri görüşlü bir padişahın Ege Anadolu Beyliklerini Osmanlı'ya dahil etmesiyle İmparatorluğun denizler üstündeki hakimiyeti iyice genişliyor. Bu genişleme Fatih'le ve İstanbul'un fethiyle birlikte yükselişini sürdürür. İstanbul'un fethi, denizciliğimiz açısından da bir çağın kapanıp yeni ve ihtişamlı bir başka çağın açıldığının ifadesidir. Lütü Paşa'nın Âsafname adlı eserinde belirttiği gibi, İstanbul'un velinemeti denizdir ve deniz fetholunmayınca gemi gelmez, gemi gelmeyince de İstanbul mamur olmaz.

Bugün ülkemizde denizcilik sektörü henüz hakettiği noktada değil. Bilinen bir gerçek bu. Oysa sınırları Osmanlı dönemine nazaran daralmakla birlikte hâlâ üç tarafı denizlerle kaplı bir coğrafya üstünde yaşıyoruz ve bu bizim için önemli bir imkan. Üç yanı denizlerle çevrili ülkemizin konumu bize denizci bir ülke olmamızı sağlayacak bütün imkanları sunmaktadır. Öte yandan dünya deniz taşımacılığının %30'unun, ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığının ise %28'inin gerçekleştirildiği Akdeniz havzasında bulunmaktayız. Ülkelerin yeni gemi inşasındaki pazar paylarında da görüleceği üzere, Kore birinci, Japonya ise ikinci sırada yer almaktadır. Bu iki ülke toplam pazarın %70'ten fazlasını ellerinde bulundurmaktadır. Türkiye tersaneleri ise yeni gemi inşa ve bakım-onarım kapasitesi ile dünya sıralamasında 8., yat üretiminde ise 2. sırada bulunmaktadır. Ülkemiz tersaneleri kapasitelerinin ortalama olarak %70'ini kullanabilmektedir. Bu verilerin ışığında yapılan değerlendirmede, yıllar itibarıyla ülkemizde inşa edilen gemilerde gerek sayı, gerekse tonaj yönünden artış görülmekle birlikte, pazar payımızın tam anlamıyla yeterli olmadığını söylemek yerinde olacaktır.

Bununla birlikte denizciliğimiz açısından son yıllarda kimi gelişmeler de oldu ve oluyor. Örneğin son beş yıl içinde, gemi inşaa alanında faaliyet gösteren tersane sayısının 37'den 85'e çıkması önemli bir adım. Ayrıca Ulaştırma Bakanlığı'nın, bu sayıyı 2011'e kadar 140'a çıkartmayı hedeflemesi oldukça sevindirici. Öte yandan Özel Tüketim Vergisi'nin kaldırılması, liman ücretlerinin düşürülmesi ve denizcilik mevzuatlarının kolaylaştırılması da deniz taşımacılığına olumlu katkılar yapmıştır. Gönül ister ki, denizcilik sektörümüzdeki bu tür gelişmeler durmaksızın devam etsin ve dünya denizciliğindeki gelişmelere paralel bir biçimde ilerleyerek ciddi bir aşama kaydetsin.

Denizcilik tarihi alanındaki kıymetli çalışmalarıyla önemli bir boşluğu dolduran bir akademisyenin, Prof. Dr. İdris Bostan'ın "Bir Deniz İmparatorluğu" olarak tanımladığı Osmanlı'ya yaklaşımını merkeze aldık bu sayıda. Osmanlı'nın denizlerdeki üstünlüğünü ve ona bu üstünlüğü sağlayan teknik ve kültür birikimini daha iyi kavramamızı sağlıyor Prof. Dr. İdris Bostan'ın verdiği bilgiler. Ayrıca Osmanlı'nın, imparatorluğun son günlerine kadar gemi inşaa sanayiini kendi öz imkanlarıyla yürütmeyi başarması da günümüz sanayici ve işadamları için örnek bir uygulama ve önemli bir işarettir. Her alanda olduğu gibi, sanayi ve ticaret alanında da yerli birikim ve çabalara ihtiyacımız var.

Ayrıca, geçtiğimiz günlerde ebedi âleme göçen, ülkemizin önemli bilim adamı ve gönül insanı Ahmed Yüksel Özemre'ye, Futbol Federasyonu Başkanı Hasan Doğan'a ve şair, mütefekkir Erdem Bayazıt'a Albayrak Grubu olarak Allah'tan rahmet, yakınlarına ve sevenlerine sabır diliyoruz. Mekanları cennet olsun.

Ömer Bolat

CEO | Albayrak Grubu

16 EKONOMİ KÜRESEL MARKA OLMANIN KISA YOLU: FRANCHISING

24 GEZİ KIRILMIŞ BİR MİLLETİN TOPRAKLARI: KIRIM

38 GEZİ BİR MASAL DİYARIDIR; MARDİN ve MİDYAT

46 KÜLTÜR MINYATÜRÜN SON BÜYÜK USTASI: NUSRET ÇOLPAN

54 MEKÂN YAYLA TURİZMİNİN SON GÖZDESİ KÜMBET MOUNTAIN RESORT

58 SPOR SAVAŞ TALİMLERİNDEN DOĞAN ARİSTOKRAT SPOR: ESKRİM

64 SAĞLIK ÇAĞIMIZDA İNSAN VE DEPRESYON

68 TEKNOLOJİ GELECEĞİN TEKNOLOJİSİ NANOTEKNOLOJİ

78 SİNEMA CENNETİN ÇOCUKLARI

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

SAYI: 05 | 2008 YAZ

albayrak

ALBAYRAK TURİZM SEYAHAT
İNŞAAT TİCARET A.Ş. ADINA SAHİBİ | NURİ ALBAYRAK
GENEL YAYIN YÖNETMENİ | HAYRETTİN KÖKTAŞ
SORUMLU MÜDÜR | AV. ÖMER CERRAH

YAPIM TÜRK MUTFAĞI İLETİŞİM HİZMETLERİ
BÜYÜKDERE CD. NO: 157/10 ZİNCİRLİKUYU-İSTANBUL
TEL: 0212 275 7505 www.tmih.com.tr

BASKI | KORİDOR MATBAACILIK SAN. LTD.ŞTİ. | İKİTELLİ İSTANBUL TEL: 0212 549 88 61

İRTİBAT ADRESİ

ALBAYRAK GRUBU KURUMSAL İLETİŞİM KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ÇAYHANE SOKAK NO: 1 34020 TOPKAPI İSTANBUL TEL: 0212 544 3333
FAKS: 0212 544 4748 E-POSTA: kirmizibeyaz@albayrak.com.tr

EDİTÖR | TAHA ÖZALP GRAFİK TASARIM | ALİM ARAS | İSA CEYLAN
FOTOĞRAFLAR | MUSTAFA YILMAZ | HALİT ÖMER CAMCI
KATKIDA BULUNANLAR | PROF. DR. İDRİS BOSTAN | N. HASAN ÇOLPAN

BİR DENİZ İMPARATORLUĞU OSMANLI

Osmanlı İmparatorluğu denizcilik ve ticaretin bir arada var olmasını ve denizlerde tutunabilmiş için İstanbul'daki Tersane-i Âmîre'de yapılan işler için terzanelerinde kürkük, yalın ve nihayet buharlı gücü için geneli tekerlekli ve yavaş hareket eden birer gemi inşa etmiş ve bunların bakımını yapmıştır. Bu muazzam operasyonun amacı o kadar geniş ve kapsamlıdır ki büyük bir imparatorluk tarafından yürütülmüştür.

İstanbul'un fetih ile bir imparatorluk başkentine sahip olan Osmanlı, bu kadar savaşı ve zaviye düşüncesine rağmen yönetmek gereğini görürdü.

04 KÜLTÜR
BİR DENİZ İMPARATORLUĞU OSMANLI

PAŞABAHÇE OSMANLI KOLEKSİYONU

Osmanlı Kültürüne, Osmanlı'nın gökhanlığına ve Osmanlı'nın sanat ve mimari değerlerine odaklanarak, Osmanlı'nın sanat ve mimari değerlerini yansıtan bir koleksiyon hazırlanmıştır.

12 TASARIM
PAŞABAHÇE OSMANLI KOLEKSİYONU

ALBAYRAK PERSONEL TAŞIMACILIĞI: GÜLERYÜZ, GÜVEN VE KONFOR

Albayrak Personel Taşımacılığı'nın amacı; insan, hizmet ve ürün kalitesine yüksek önem ve bakanlığı sektöründe en iyi hizmeti sunmaktır.

34 ALBAYRAK
ALBAYRAK PERSONEL TAŞIMACILIĞI: GÜLERYÜZ, GÜVEN ve KONFOR

	KÜLTÜR	04-11
Bir Deniz İmparatorluğu Osmanlı		
	TASARIM	12-15
Paşabahçe Osmanlı Koleksiyonu		
	EKONOMİ	16-19
Küresel Marka Olmanın Kısa Yolu: Franchising		
	İŞ HAYATI	20-23
Müşteri Velinimetiniz Peki Ama Müşterilerinizi Ne Kadar Tanıyorsunuz?		
	GEZİ	24-29
Kırılmış Bir Milletın Toprakları: Kıırım		
	KÜLTÜR	30-33
Ahilik Kültürümüz		
	ALBAYRAK	34-37
Albayrak Personel Taşımacılığı: Güleryüz, Güven ve Konfor		
	GEZİ	38-45
Bir Masal Diyarıdır; Mardin ve Midyat		
	KÜLTÜR	46-53
Minyatürün Son Büyük Ustası: Nusret Çolpan		
	MEKÂN	54-57
Yayla Turizminin Son Gözdesi Kümbet Mountain Resort		
	SPOR	58-63
Savaş Talimlerinden Doğan Aristokrat Spor: Eskrim		
	SAĞLIK	64-67
Çağımızda İnsan ve Depresyon		
	TEKNOLOJİ	68-69
Geleceğin Teknolojisi Nanoteknoloji		
	OTOMOBİL	70-71
Saab 9-4X Macerayı Eğlenceye Dönüştüren SUV		
	BAŞARI PORTRERLERİ	72-75
Red Dot Ödüllü Perdecı Elvin Tekstil		
	ALIŞVERİŞ	76-77
Hayatı Kolaylaştıran Yeni Ürünler		
	SİNEMA	78-79
Cennetin Çocukları		
	KÜLTÜR-SANAT	80-81
	KİTAPLIK	82-83

BİR DENİZ İMPARATORLUĞU OSMANLI

Osmanlı İmparatorluğu denizlerde her zaman var olmuştur ve denizlerde tutunabilmek için İstanbul'daki Tersâne-i Âmire dışında sayıları yüze ulaşan tersanelerinde kürekli, yelkenli ve nihayet buharlı gibi üç farklı gemi teknolojisinin yaşandığı dönemlerde binlerce gemi inşa etmiş ve bunların bakımını yapmıştır. Bu muazzam organizasyon ancak ciddi deniz politikaları olan büyük bir imparatorluk tarafından yürütülebilirdi.

Söyleşi: Taha Özalp

Kabotaj Bayramı'nı da saymazsak, pek hatırlamadığımız, hatta tümünden gündemimizden çıkardığımız bir konu denizcilik. Oysa tarihimizin zengin birikimi içinde oldukça önemli bir yer kaplıyor denizcilik. Zaman içinde neredeyse bütün Osmanlı sahillerinin birer tersane ve liman şehri halini alması İmparatorluğun konuya verdiği önemi de çok iyi gösteriyor. Günümüzde ne yazık ki denizcilikle ilgili uygulama alanındaki ihmaller kadar geçmişin birikimini anlamaya yönelik araştırma ve incelemeler de ihmal ediliyor. Prof. Dr. İdris Bostan yaklaşık otuz yıldır bu alanda emek harcıyor. Şu sıralar İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde dersler veren İdris Bostan aynı zamanda Akdeniz Dünyası Araştırmaları Anabilim Dalı'nda başkanlık ve Denizcilik Müsteşarlığı'nda müşavir olarak görevini sürdürüyor. Ülkemizin yetiştirdiği en kıymetli denizcilik tarihi uzmanlarından biri olan İdris Bostan ile Osmanlılar'ın denizciliğe verdiği önemi, donanmayı, Piri Reis'i, Barbaros Hayrettin Paşa'yı ve daha birçok konuyu konuştuk.

Osmanlı padişahlarına verilen sıfatlardan biri de “hakanü'l-bahrein” (Denizlerin Hakanı) idi. Üç kıtada hüküm süren bu büyük imparatorluğun denizciliğe bakışı ne şekildeydi?

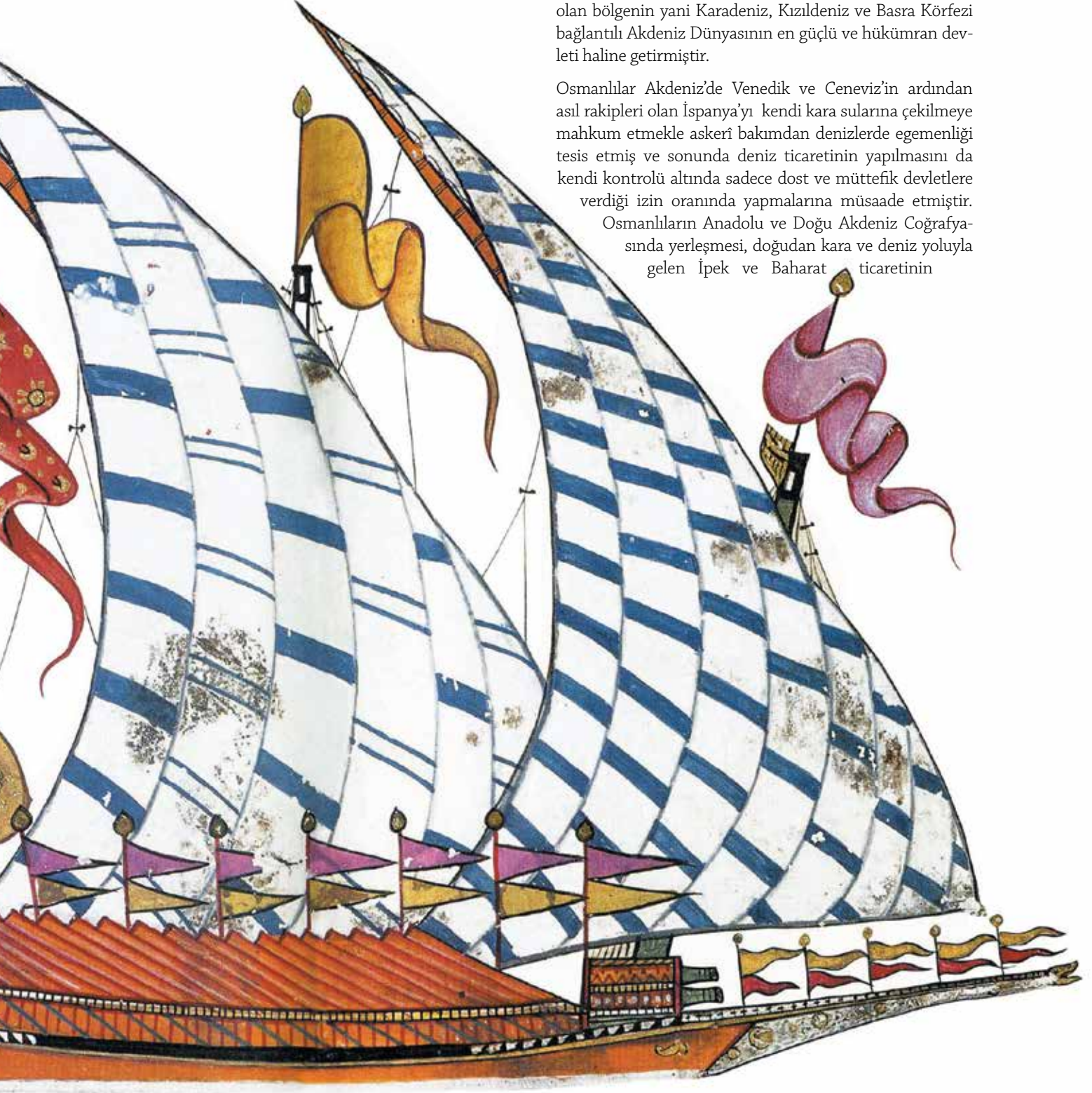
Osmanlılar denizlerle büyümüş ve sonunda denizlerde küçüldükçe de bugünkü sınırlarına çekilmek zorunda kalmış bir imparatorluktur. Yıldırım Bayezid'in Gelibolu'yu ilk deniz üssü olarak teşkilatlandırması ve boğazlardan sadece kontrollü geçişe izin vermesi ileride Osmanlıların denizler üzerindeki iddialarının ilk ha-

İstanbul'un fethi ile bir imparatorluk başkentine sahip olan Osmanlılar, bundan sonra asıl uzak denizlere doğru yönelmek gerektiğini gördüler.

bercisi olmuştur. Bildiğimiz kadarıyla belgelerde adının yanında "Sultânü'l-berri ve'l-bahr/Kara ve Denizlerin Sultânı" unvanı kullanılan ilk padişah II. Murad'dır. Bu sebeple ilk Osmanlılar, buldukları coğrafyanın gereği olarak kara ile birlikte denizlerde de söz sahibi olmaları gerektiğini, hatta karada tutunabilmek için denizlerde güçlü olmaları gerektiğini oldukça erken bir dönemde farketmişlerdir. Bu anlayış onları ileride o günkü dünya algılaması içerisinde en etkin olan bölgenin yani Karadeniz, Kızıldeniz ve Basra Körfezi bağlantılı Akdeniz Dünyasının en güçlü ve hükümler devleti haline getirmiştir.

Osmanlılar Akdeniz'de Venedik ve Ceneviz'in ardından asıl rakipleri olan İspanya'yı kendi kara sularına çekilmeye mahkum etmekle askerî bakımdan denizlerde egemenliği tesis etmiş ve sonunda deniz ticaretinin yapılmasını da kendi kontrolü altında sadece dost ve müttefik devletlere verdiği izin oranında yapmalarına müsaade etmiştir. Osmanlıların Anadolu ve Doğu Akdeniz Coğrafyasında yerleşmesi, doğudan kara ve deniz yoluyla gelen İpek ve Baharat ticaretinin

Prof. Dr. İdris Bostan

1978'de İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 1985'te Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyet Tarihi Kürsüsünde XVII. Yüzyılda Tershane-i Âmire konulu tezi ile doktor, 1992'de Yeniçağ Tarihi Dalında doçent ve 1998'de profesör oldu. Selçuk ve Marmara Üniversiteleri'nde öğretim üyeliğinde bulundu. Hâlen İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalında görev yapmaktadır.

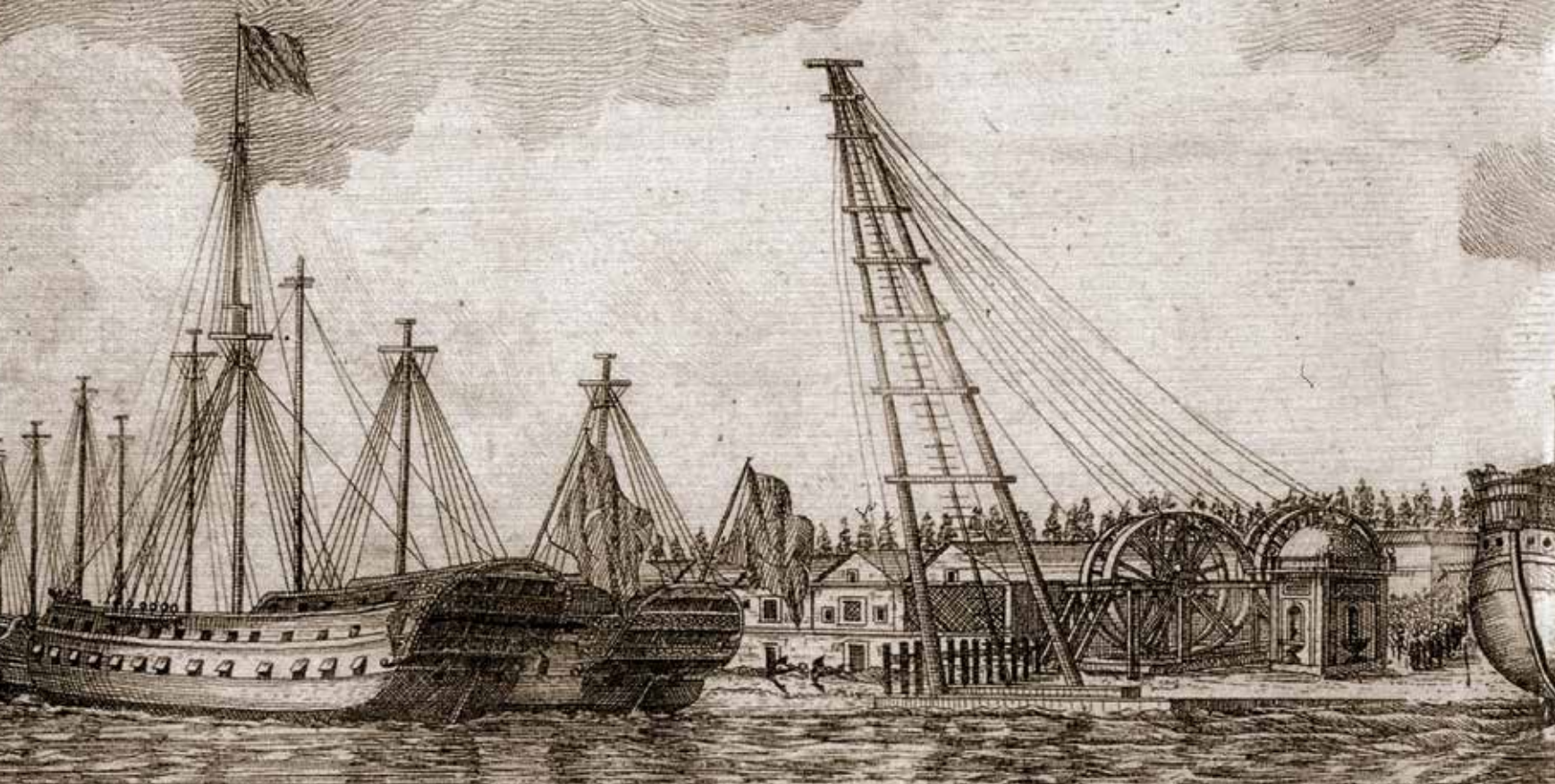
Osmanlı Deniz Tarihi, Osmanlı Denizciliğinin İdari Yapısı, Deniz Ticaret Tarihi ve Ege Adaları ile ilgili kitap ve makaleleri yanında Osmanlı Devletinin Güney Siyaseti, özellikle Ortadoğu ve Afrika'daki varlığını ele alan araştırmaları bulunmaktadır.

Akdeniz'e ulaştığı yerde bir hakimiyet mücadelesinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Uzun süreli bu mücadelenin galipleri olan Osmanlılar, okyanusları dolaşarak Hind Dünyasına ulaşan ve aynı zamanda İslâmın Kutsal Topraklarını tehdit eden önce Portekiz, ardından Hollanda ve İngiltere'ye karşı da yüzlerce yıl en azından kendi hayat suları olan denizleri korumak için mücadele etmiştir.

Bütün bunlar göstermektedir ki, Osmanlı İmparatorluğu denizlerde her zaman var olmuştur ve denizlerde tutunabilmek için İstanbul'daki Tersâne-i Âmire dışında sayıları yüze ulaşan tersanelerinde kürekli, yelkenli ve nihayet buharlı gibi üç farklı gemi teknolojisinin yaşandığı dönemlerde binlerce gemi inşa etmiş ve bunların bakımını yapmıştır. Bu muazzam organizasyon ancak ciddi deniz politikaları olan büyük bir imparatorluk tarafından yürütülebilirdi.

Osmanlı donanmasının en ciddi gelişim dönemi Fatih'in hükümdarlığına rastlıyor. Buradan hareketle, İstanbul'un fethine donanmanın katkıları anlatır mısınız?

Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'un fethinden önce büyük bir donanma hazırlatarak kuşatma sırasında ondan yararlanmayı düşünmüştür. Yaklaşık üç yüz elli-dört yüz gemiden oluşan donanma İstanbul önlerine geldiğinde ciddi bir tehdit olduğunu göstermiştir. Bu donanmanın önemli bir kısmı küçük nak-

liye gemilerinden oluşuyordu. Kaptanıderya Baltaoğlu Süleyman Paşa önce Kızıl Adalar olarak da bilinen İstanbul adalarını fethetmiş ve daha sonra kendi adıyla anılacak olan Balta Limanı'nda demirlemişti. Daha sonra birkaç Ceneviz kalyonuyla giriştiği çarpışmada başarısız olduğu için Baltaoğlu azledildi. Yerine gelen Hamza Bey, gemileri karadan yürüterek Haliç'e indirilmek suretiyle Bizans'ın ciddi bir telaş içine düşmesine sebep oldu. Böylece İstanbul'un Haliç tarafından da kuşatılması ve surların dövülmesi imkanı ortaya çıktı.

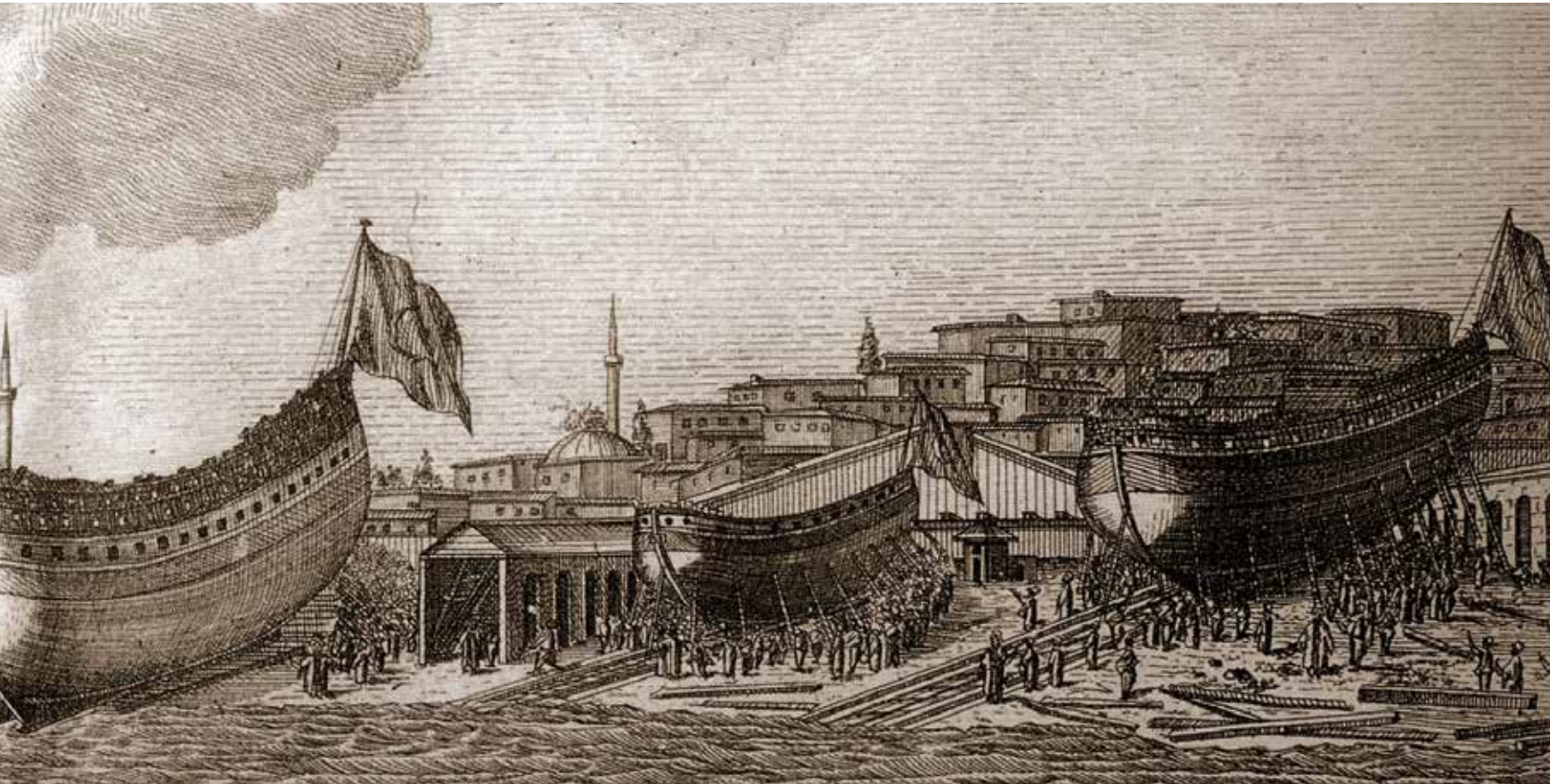
İstanbul'un fethi ile bir imparatorluk başkentine sahip olan Osmanlılar, bundan sonra asıl uzak denizlere doğru yönelmek gerektiğini gördüler. Önce Ege'den gelecek tehdiye karşı ve oradaki deniz üssünü koruma amaçlı Çanakkale'de karşılıklı iki kale inşa ettirildi. Sonra Boğaz önü adaları dediğimiz girişteki adalar birer birer fethedildi. Aynı zamanda Karadeniz'e geçerek önce Anadolu kıyılarını ve önemli bir merkez olan Trabzon ele geçirildi. Amacı bütün Karadeniz'e hükmetmek olan Fatih 1475'te Gedik Ahmed Paşa'yı donanmayla Kırım'a göndererek onları himayesine aldı. Kili ve Akkırman hariç Fatih devrinde bütün Karadeniz Osmanlı iç denizi haline geldi. Daha sonra Akdeniz'e yönelik önemli hedefler belirleyen Fatih, Venediklileri bölgeden uzaklaştırmak için defalarca deniz savaşları organize etti. Nihayet 1480'de İtalya ve Rodos üzerine iki ayrı donanma göndererek aynı sene içinde ayrı donanmalar teşkil edebileceğini ve bu güce ulaştığını gösterdi. İtalya'ya giden Osmanlı donanması Otranto'dan girdiği Napo-

li Krallığı topraklarını ele geçirerek Papalık bölgesine doğru ilerlerken Fatih'in vefat etmesi üzerine Gedik Ahmet Paşa geri geldi ve bu sefer akim kaldı. Şüphesiz Fatih'in bu seferdeki amacı Katolik Dünyasının merkezini ele geçirmektir. Onun bu politikalarını daha sonra Kanuni Sultan Süleyman'ın sürdürdüğü ve Barbaros Hayrettin Paşa'nın kaptanıderyahlığı sırasında Pulya Seferi adı altında yeniden denendiği bilinmektedir. Rodos adası da yine Kanuni zamanında 1522'de fethedilerek Hıristiyanlığın vurucu gücü olan şövalyeler bölgeden uzaklaştırıldı. Bu bağlamda Fatih'i bir imparatorluk denizciliği vizyonuna sahip ilk hükümdar olarak görmek mümkündür.

Barbaros Hayrettin Paşa'dan başlayarak, denizciliğimizi olumlu anlamda etkileyen en önemli sefer ve fetihler hangileridir?

Barbaros Hayrettin Paşa'nın Osmanlı İmparatorluğu hizmetine kaptanıderya olarak alınmasından önce Akdeniz'de yine hakettiği bir üne sahip olduğunu biliyoruz. O, Cezayir'de yaptırdığı caminin kitabesine yazdırdığı gibi "el-mücâhid fî sebilillah" olarak denizlerde cihad

ve gaza etmiş bir Türk denizcisiydi ve kendisi gibi diğer denizcilerin güçlerini birleştirmesi sayesinde Akdeniz'de bir hakimiyet mücadelesi başlatmıştı. Hatta onun denizlerdeki ilk dönemini ağabeyi Oruç Reis'in öncülüğünde yürütmüş olması sebebiyle "Barbaros Kardeşler" devri olarak kabul edilmesi gerekir. Kanuni'nin ünlü veziri İbrahim Paşa'nın da ısrarıyla İstanbul'a gelmesi ve imparatorluk donanmasının başına geçmesi bu ünlü denizci için olduğu kadar Osmanlı denizciliği için de bir dönüm noktası oldu. Çünkü Akdeniz'de bir Müslüman-Katolik Hıristiyan çatışması söz konusuydu. Bu dönemde İspanya, Endülüs İslam Devleti'ni ortadan kaldırmış, o topraklarda yaşayan Müslüman ve Yahudileri mecburi göçe veya din değiştirmeye zorlamıştı. Bu sebeple o ülkenin mazlum insanları devrin en büyük askeri gücüne sahip olan Osmanlılardan yardım istemişti. Bu sebeple Osmanlıların donanmalarını her zaman geliştirmeleri ve her sene güçlü donanmalar organize ederek denize yollamaları gerekiyordu. Ayrıca Akdeniz'de dengelerin sağlanması için

Osmanlı İmparatorluğu'nun karşı güçleri zayıflatmak için ittifaklar aradığı veya kedisine yaklaşan devletlere müsamahalı davrandığı görülmektedir.

Bu amaçla Osmanlı-Venedik, Osmanlı-Fransız ittifaklarının İspanya'ya karşı önemli bir avantaj oluşturduğunu söylemek lazım.

İşte Barbaros yani
kızıl sakallı Hay-

reddin Paşa 1538'de Müttefik Hıristiyan donanmasına Preveze'de en önemli darbeyi vurduğunda artık uzun bir süre Akdeniz'de karşısına çıkacak bir güç kalmamıştı ve bu savaş Akdeniz'de Osmanlı hakimiyetinin kesin kurulduğu anlamına geldi. Aynı yıllarda Ege'deki henüz fethedilmemiş adaların hemen tamamını ele geçirmek suretiyle bölgedeki bütün yabancı güçleri Ege Denizi'nden temizlemiş oldu. Onun Orta Akdeniz'de ve Kuzey Afrika'da sürdürdüğü hakimiyet mücadelesi başarılı sonuçlar verdi. Artık Akdeniz'de deniz trafiğini Osmanlılar düzenlemeye başlamıştı. İzinsiz hiçbir devlet limanlara gelemeyeceği gibi sular da dolaşamıyordu.

Barbaros aynı zamanda bir gemi inşa mühendisi gibi kendi tecrübelerinden yararlanarak tercih ettiği yeni model kadırgalar inşa etti. Ve donanma için kadırganın vazgeçilmez bir gemi tipi olduğunu gösterdi. Bu anlayış yüz yıldan daha fazla Osmanlı denizciliği üzerinde etkili olacaktır.

Katip Çelebi'nin 17. asırda yazdığı *Tuhfetü'l-Kibar fî Esfari'l-Bihar*'ı ya da Piri Reis'in *Kitab-ı Bahriye*'si gibi denizciliğimizin temel eserlerinden söz edebilir misiniz biraz da?

Türklerin denizcilğe yeterince önem vermediği, denizcilik eğitimi almadığı iddiasında bulunanlara verilecek en güzel cevap, biri XVI. yüzyılda, diğeri XVII. yüzyılda yaşamış ve deniz coğrafyasına dair kıymetli eserler vermiş olan iki ismi hatırlatmak olacaktır. Piri Reis ve Kâtip Çelebi.

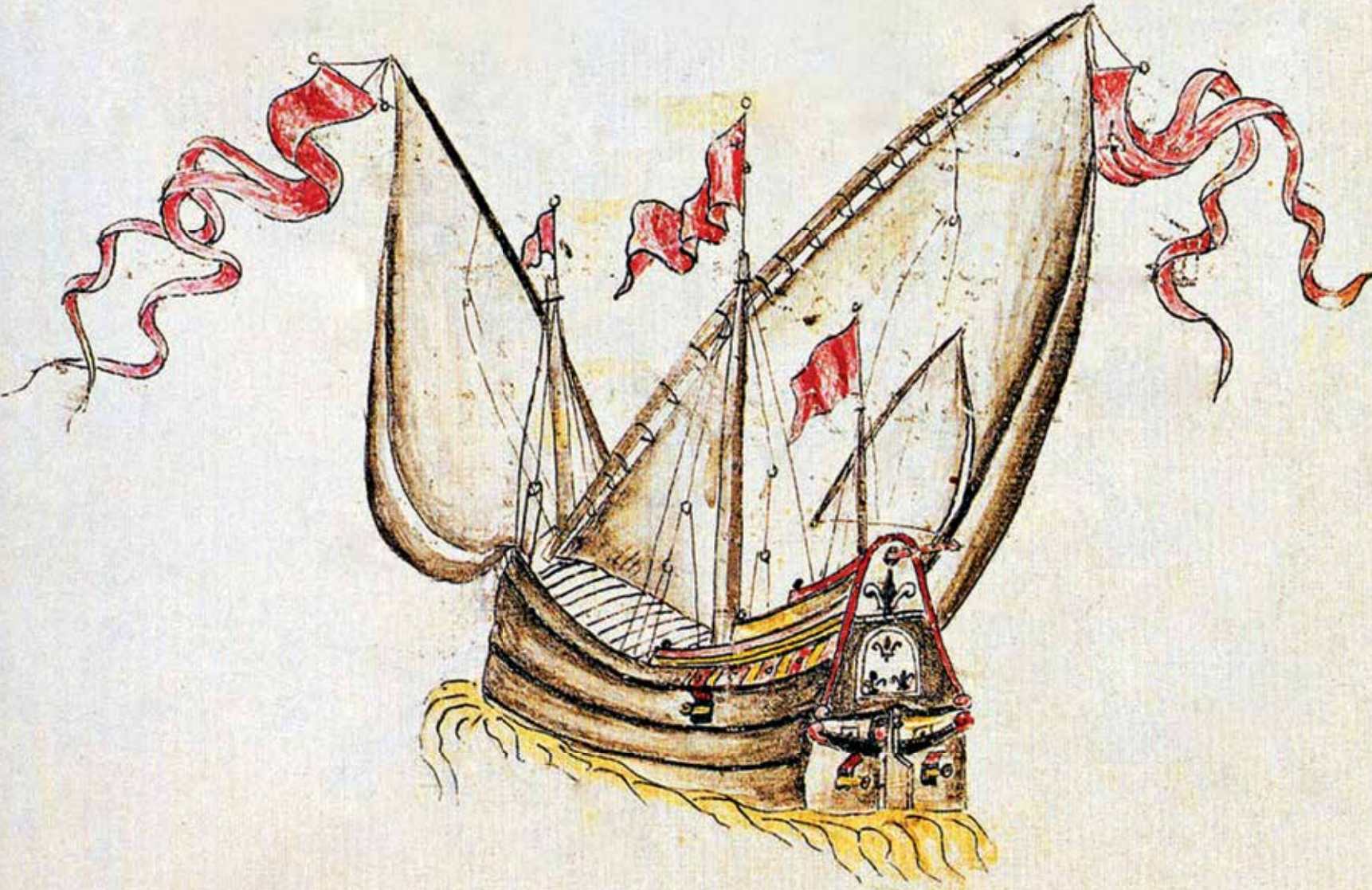
Piri Reis'in Osmanlıların Hind Denizlerine açılmasında, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ni daha güvenli hale getirmelerinde bir donanma komutanı olarak önemli etkileri olmuştur.

Özellikle Piri Reis'in dünya haritası çizerek dünya coğrafyasına ilgi duyması, keşifleri takip etmesi, Kızıldeniz, Hind Denizleri hakkında bilgi vermesi ve özellikle bütün Akdeniz'i bir iç deniz anlayışıyla incelemesi, sadece imparatorluk sınırlarıyla yetinmediğini, kendisinin bir dünya coğrafyacısı olduğunu göstermektedir. Uzun seneler süren müşahedeleri sayesinde Akdeniz'in bütün sahillerini ve adalarını en ince detaylarına kadar öğrenmesi, onun örneği olmayan bir haritacı ve deniz coğrafyacısı olduğunun delilidir. Bunu yaparken başka coğrafyacıardan yararlanmış olması kadar tabii bir şey yoktur

ve Piri Reis, zaman zaman kaynaklarına temas ederek bize bilgilerinin güvenilirliği konusunda da açıklamalar yapmaktadır. Bu sebeple Piri Reis'in Akdeniz'i anlatan *Kitab-ı Bahriyesi*, Osmanlı donanması Akdeniz'de dolaştığı müddet zarfında komuta kademesinin başvuru ve başucu kitabı olmayı sürdürmüştür. Nitekim bu amaçlarla yüzyıllarca yeniden çoğaltılan Bahriye Kitabı'nın nüshalarındaki harita, liman şehirleri ve kale çizimleri, dönemine göre değişiklikler arz ederek gelişmiş ve bunlar da en az metni kadar önem taşımıştır.

تَمَامُ اِيْتِدَاكِ سُوْزِي بُوْلُوْبُ مَرَادِي
دِيَاوُكِ تَارِيْحِي اَكْثَا فَيْضِ هَادِي

Piri Reis'in dünya haritası çizerek dünya coğrafyasına ilgi duyması, keşifleri takip etmesi, Kızıldeniz, Hind Denizleri hakkında bilgi vermesi ve özellikle bütün Akdeniz'i bir iç deniz anlayışıyla incelemesi, sadece imparatorluk sınırlarıyla yetinmediğini, kendisinin bir dünya coğrafyacısı olduğunu göstermektedir.

Kâtip Çelebi'ye gelince, o da XVII. yüzyılda yetişmiş coğrafyacı, tarihçi ve bibliyograf olarak tanınmış en ünlü bilginlerinden biridir. Piri Reis'in çalışmalarını çok yakından takip etmiş, hatta onun eserinden kendisi için bir seçme yaparak ve bazı yer adlarını kendi zamanındaki şekle göre yenileyerek *Müntehab-ı Bahriye* adlı bir kaynak kitap hazırlamıştır. Fakat denizcilik tarihi konusunda onu asıl meşhur eden Girid Seferi münasebetiyle yazdığı *Tuhfetü'l-Kibâr fi Esfâri'l-Bihâr* adlı eseri olmuştur. Bu kitap belgeler dışında denizciliğin yazılı ilk kaynağıdır. Girit seferinin olumsuz sonuçları üzerine eski deniz savaşlarından ve yaşananlardan oluşan bir deniz tarihi yazmayı düşünmüş, denizcilere nasihat, tersane ve donanma organizasyonu gibi konuları ele alarak dönemin devlet adamlarına sunmuştur. *Deniz Seferleri Konusunda Büyüklere Armağan* anlamına gelen kitabını yazarken aynı zamanda ders vermeyi amaçlamış ve eseri doğrudan Sultan IV. Mehmed'e (1648-1687) sunmuştur. Bu eser orijinal yazmasının tıpkıbasımı ve transkripsiyonlu metninin diğer nüshalarla karşılaştırılması ile oluşturulan yeni bir metin halinde tarafımdan hazırlanmış ve Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yayımı gerçekleştirilmek üzere.

İsterseniz Piri Reis'e gelelim şimdi de. Piri Reis denilince hepimiz öncelikle haritasını hatırlıyoruz. Fakat denizcilik tarihi ve kültürü açısından baktığımızda haritası dışında da birçok konu var söz edilmeye değer.

Piri Reis, bilinen ilk ve tek haritacımız değildir. Ondan önce Tunus'ta haritalarını çizen Ahmed b. Süleyman et Tancı'nın 1413 ve İbrahim el-Mürsi'nin 1461 tarih-

li haritaları mevcuttur. Kuzey Afrikalı olmaları hasebiyle Osmanlı sayılsalar bile bu dönemin Müslüman haritacıları olarak kabul edilmektedirler ve bu haritalar Topkapı Sarayı ve deniz müzesinde bulunmaktadır. Yine Piri Reis'in çağdaşı olan el-Hac Ebu'l-Hasan'ın haritası Osmanlı İmparatorluğu'nun üç kıtadaki topraklarını göstermektedir. Bu da Topkapı Sarayındadır. Bu sebeple Piri Reis var olan bir geleceği sürdürmektedir.

Şüphesiz onun uzun süren ömründe bir denizci olarak da pek çok faaliyetleri vardır. Öncelikle Kemal Reis'in yanında denizlerle tanışmıştır. Ondan çok şey öğrenmiş, savaşlara katılmış ve sonunda kendisi kadirga reisi olmuş ve nihayet Kızıldeniz'deki Osmanlı Devletinin Hind donanması kapudanlığına getirilmiştir. Bu görevi sırasında Hürmüz'ü kuşatmış, defalarca Portekizlilerle savaşmış ve bu görevinde iken başarısızlığı öne sürülerek hayatından olmuştur. Onun Osmanlıların Hind Denizlerine açılmasında, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ni daha güvenli hale getirme konusunda bir donanma komutanı olarak önemli etkisi olmuştur.

Piri Reis, eserini nazımla ve nesirle yazılan kısımlar olarak iki ana bölüme ayırmış. Sizce onu bu tercihe ve böyle bir eserde nazım da kullanmaya iten sebepler neler olabilir?

Kitâb-ı Bahriye ilk defa 1521'de bizzat Piri Reis'in kaleminden çıkmış olarak yazılmıştır ve bu metin nesir şeklindedir. İkinci yazılımı ise sadrazam İbrahim Paşa'nın isteğiyle Kanuni Sultan Süleyman'a sunulmak üzere hazırlanmıştır. Bunun nazım olan kısımlarını Muradî isimli bir başkası kaleme almış, nesir olan kısım da Piri Reis'in yazdığı birinci metni esas almak suretiyle yeniden oluşturulmuştur. Çünkü Piri Reis'in kendi ifadesi edebî olmaktan uzak ve kısmen basit kalmaktadır. Bu sebeple birinci telifte Piri Reis'in kendi üslubu, ikincide ise bilgiler Piri Reis'e ait olmak üzere metin yeniden gözden geçirilmiştir. Birinci telif *Kitâb-ı Bahriye*'de yaklaşık 120-130 harita bulunurken ikincide bu sayı 220 civarındadır. Dünyada bilinen *Kitâb-ı Bahriye* yazması elli kadardır. Türkçe'de bazı neşirleri olmakla beraber bunlar tam anlamıyla bilimsel olmaktan uzaktır ve mukayeseli neşrinin yapılması hâlâ önem taşımaktadır. Yakın zamanda İspanyolca'ya tercüme edilerek yayımlanması, İtalya ve Fransa'da üzerinde çalışmalar yapılıyor olması eserin ne kadar ciddiye alındığını göstermesi bakımından önemlidir.

Son olarak Piri Reis'in dünya haritasına gelirse. Sadece Osmanlı'da haritacılığı başlatmakla kalmayıp dünya çapında bir başarı olduğunu söyleyebilir miyiz bu haritanın? Haritanın öneminden söz edebilir misiniz bize?

Bugün elimizde bulunan Piri Reis'in dünya haritasının parçası bilinen en eski parça olması sebebiyle dünya çapında önemlidir ve bu önemi sebebiyle bütün dünyada da ciddiye alınarak inceleme konusu yapılmaktadır. Onun, kaynakları arasında Columbus'a ve başka pek çok haritaya atıfta bulunması kendi haritasının değerini düşürmez. Üstelik bu kaynaklar günümüzde bilinmediğine göre bunlardan yararlanan Piri Reis'in ilim âlemine ve haritacılık dünyasına önemli bir katkıda bulunduğunu göstermektedir. Onun önemini daha iyi ortaya koymak için adına bir enstitü kurmak ve uzmanlar yetiştirerek haritaları başta olmak üzere bilinen bütün birikimlerini bir araya getirmek, çağdaşlarını ve sonrasında yetişmiş olanları dikkate alarak mukayeseler yapmak gerekmektedir. Hatta yapılması mümkün olan bir başka şey de onun bilinen haritasından hareketle haritanın bulunmayan parçasını tamamlamak üzere çalışmalar yapmak olmalıdır. ■

Piri Reis'in dünya haritasından bir kesit

PAŞABAHÇE OSMANLI KOLEKSİYONU

Osmanlı Koleksiyonu, Osmanlı'nın görkemli geçmişini çağrıştıran sanat eserlerini tanıtmak ve yeniden yorumlayarak günümüze yansıtmak amacı ile oluşturulmuş.

Tombak Narlı Vazo

El imalatı siyah renkli camdan,
24 ayar altın yıldız dekorlu,
tombak mumluklu vazo.

1935 yılında Beykoz Paşabahçe'de el üretimi yöntemiyle soda camı ev eşyası üretimine başlayan Paşabahçe Cam Sanayii, 1955 yılında bugünkü otomatik üretim teknolojisinin ilk aşaması olarak kabul edilen makine üretimine, 1974 yılında ise ısıya dayanıklı cam ev eşyası üretimine geçmiştir. İlk ihracat, 1961 yılında gerçekleştirilmiştir. 1980-2000 yılları arasında, artan yurtiçi talebi karşılamanın yanı sıra ihracata yönelik büyüme stratejisini benimseyen Paşabahçe'nin, soda camı ve ısıya dayanıklı otomatik üretim cam ev eşyasında yeni kapasiteleri, yeni fabrikaları devreye alarak hızlı bir büyüme dönemine girdiği görülmektedir. Başta Avrupa olmak üzere bu sektörde üretimi ve tüketimiyle gelişmiş olan pazarlara yönelen Paşabahçe, pazarların gerektirdiği kalite ve verimlilik artışına yönelik teknolojik gelişmelere de hız vermiştir. Türkiye'de soda camı ve ısıya dayanıklı otomatik cam ev eşyasında Kırklareli, Mersin ve Eskişehir'deki fabrikaları, soda camı ve kristal el üretimi ürünlerde Denizli fabrikasında üretimini sürdürmektedir.

Bir tarafta cam işçiliğinin ve sanatının benzersiz güzellikteki ürünlerini hazırlayan, yukarıda kısa tarihçesini okuduğumuz Paşabahçe. Öbür tarafta altı asır boyunca İslâm medeniyetinin en görkemli devletlerinden biri olarak dört kıtada hüküm süren ve her anlamda dünya sanat tarihine birbirinden değerli eserler hediye eden Osmanlı Devleti. Paşabahçe'nin 1997'den beri özel olarak ürettiği özel Osmanlı Koleksiyonu'nu tanımlayan iki ana unsur bunlar.

Firuze Tabak

Firuze Tabak üzerindeki motifler 16. yüzyıla ait bir çini tabaktan esinlenerek oluşturulmuştur. Firuze Tabak, el imalatı camdan üretilmiş olup, üzerindeki rölyef desenlerin tümü el işçiliği ile 24 ayar altın yaldız kullanılarak kaplanmış.

Kozmik Yıldız Vazo

Kozmik Yıldız Vazo, el imalatı camdan üretilmiş, üzerindeki rölyef desenlerin tümü el işçiliği ile 24 ayar altın yaldız kullanılarak yapılmıştır.

Paşabahçe'nin Tarih-Kültür-Cam Koleksiyonları altındaki ürünler önemli bir ihtiyacı; zengin kültürümüzü hem doğru hem de estetik biçimde ifade edebilecek "Kültür Hediyeleri" ihtiyacını karşılıyor. Bu bağlamda koleksiyonların en üst düzeyde aranan, kabul gören ve maddi değerinden daha yüksek değerler taşıyan bir ürün grubu haline geldiğini belirtmek gerekiyor.

Koleksiyonların konsepti ve ürün fikirleri, Paşabahçe'nin kendi içindeki bir çekirdek ekipten çıkıyor ve tartışılıyor. Kabul edildikten sonra konsept geliştiriliyor ve buna göre ürünlerin teknik detayları oluşturuluyor. Bu aşamada her bir ürün için deneme kalıpları, deneme üretimi, dekor geliştirme çalışmaları, ambalaj vb. maliyet ve zaman açısından yorucu bir süreç yaşanıyor. Sonuçta nihai duruma gelen ürünlerin spesifik özellikleri belirleniyor ve üretime alınıyor. Ürünlerin dekor tasarımları aşamasında ise daha çok anonim sanat eserlerinden esinlenilerek yorumlamalar yapılıyor.

Koleksiyon içindeki ürünler sınırlı sayıda üretiliyor ve numaralı/sertifikalı olarak satılıyor. Genellikle her ürün 1-3 yıl içinde limite ulaşıyor ve üretimi durduruluyor. Bu durum da her bir parçayı daha bir değerli ve nadir kılıyor. Her koleksiyon ortalama 25 parçadan oluşuyor ve geliştirilmesi 1 yıllık bir süreyi kapsıyor. Buna göre her yıl yeni bir tema ile ürünler geliştiriliyor ve satışa sunuluyor.

Hayat Ağacı Damla Mumluk

"Hayat Ağacı" motifi, tarih boyunca tüm inanç sistemlerinde ölümsüzlüğün ve sonsuzluğun simgesi olarak kullanılmış.

Hayat Ağacı Şekerlik

Hayat Ağacı Şekerlik, el imalatı camdan üretilmiş, üzerindeki rölyef desenlerin tümü el işçiliği ile 24 ayar altın yaldız kullanılarak kaplanmıştır. Üstünde, Hayat Ağacı'nı sembolize eden servi ağacı bulunmaktadır.

Maaşallah Kase

Maaşallah Kase, orijinali 1470-1490 yılları arasında üretildiği sanılan pirinç bir kaptan esinlenilerek üretilmiştir. Yayvan gövdeli el imalatı cam kase üzerinde Kufi yazı stili ile iki değişik şekilde "Maaşallah" yazılmış.

Besmele Tablo

Osmanlı süsleme sanatının klasik motiflerinin kullanıldığı tablo üzerinde "Besmele" yazılıdır. Besmele Tablo, el imalatı camdan üretilmiş olup üzerindeki rölyef desenlerin tümü el işçiliği ile 24 ayar altın yaldız kullanılarak kaplanmıştır.

Osmanlılar'ın 700 yıl önce başlayan ve dev bir imparatorluk oluşturan uzun yürüyüşünden günümüze eşsiz sanat eserleri kaldı. İşte Osmanlı Koleksiyonu'ndaki 63 ayrı ürün, Paşabahçe tarafından bu uzun yürüyüşün anısına, Osmanlı sanatının görkemli geçmişini çağrıştıran örneklerini tanıtmak ve yeniden yorumlayarak günümüze yansıtmak amacı ile oluşturulmuş.

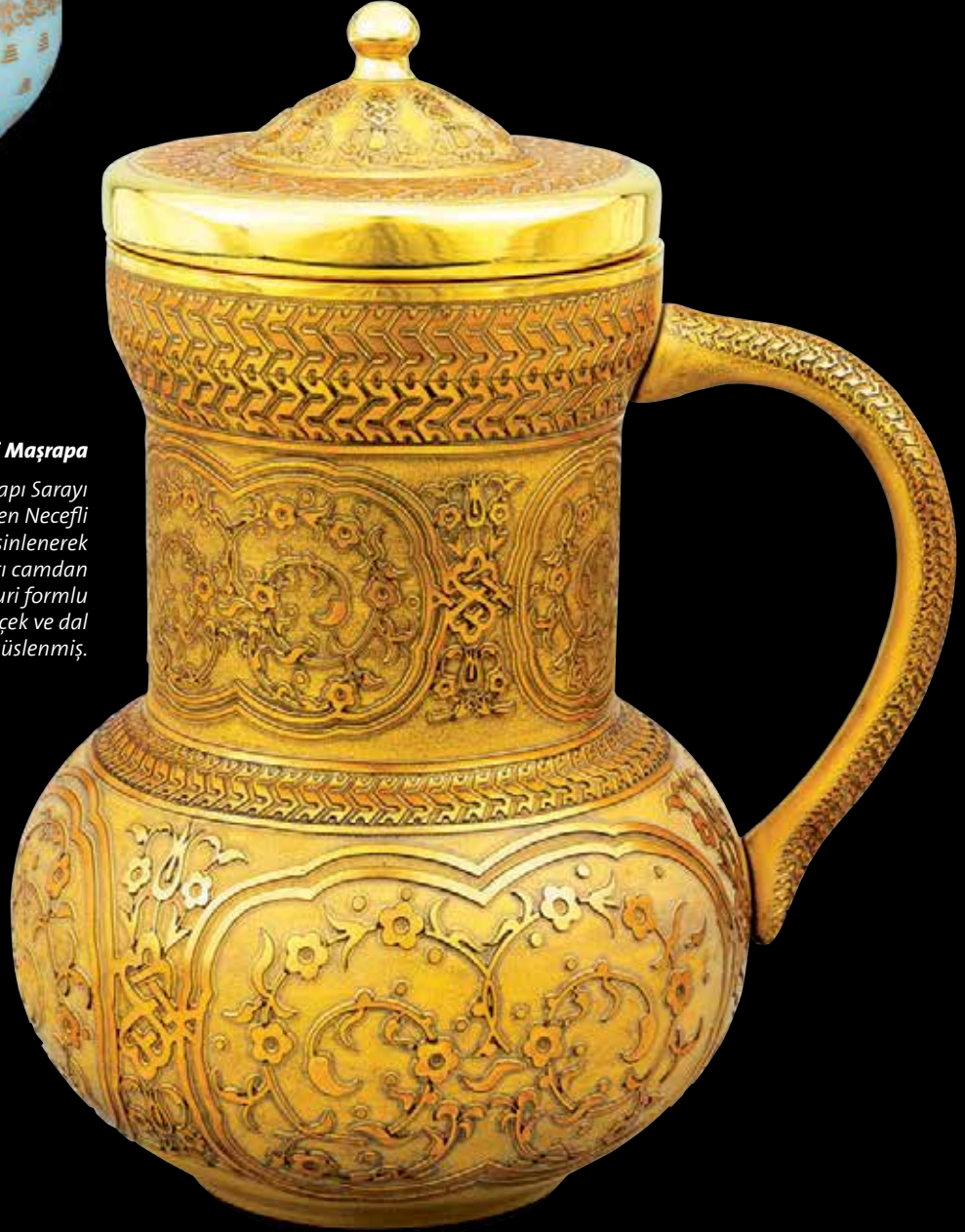
Osmanlı Koleksiyonu içinde yer alan kültür hediyeleri, özel koleksiyonlara hitap ettiği gibi, kendini kültürel değerler ile ifade etmek isteyen kişi ve kurumlarla muhatapları arasında kendini daha iyi anlatabilmekten doğan dostluk ve kültür köprüleri oluşturuluyor. ■

Peşkir Desen Küp

Peşkir Desen Küp, el imalatı turkuaz renkli camdan üretilmiş olup üzerindeki antika bir peşkirden alınmış rölyef desenlerin tümü el işçiliği ile 24 ayar altın yıldız kaplanarak gerçekleştirilmiştir.

Timuri Maşrapa

Timuri Maşrapa, Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenen Necefli Maşrapa'dan esinlenerek üretilmiştir. El imalatı camdan üretilen şişkin gövdeli Timuri formu maşrapanın üzeri çiçek ve dal kıvrımları ile süslenmiştir.

Zerefşan Vazo

Zerefşan Vazo üzerinde; el imalatı karamel renkli cam üstüne Celi Divanî hat yazı stili ile yazılmış bir Berat üzerinden alınan Sultan 1. Abdülhamid tuğrası ve çeşitli bitkisel motifler desen olarak kullanılmış.

KÜRESEL MARKA OLMANIN KISA YOLU: FRANCHISING

Dünyada bir win-win (kazan-kazan) sistemi olarak doğmuş olan franchising markayı kiraya verene kısa zamanda ve düşük maliyette yeni satış noktaları sağlaması, markayı kiralayana ise tanınmış bir markanın satış kolaylığı, yönetim bilgisi gibi birçok avantajlar barındırıyor.

Yazı: Yusuf Kara

Dünya genelinde ticarî hayat küresel markaların hakimiyeti altında. Starbucks, Coca-Cola, McDonald's, Western Union gibi, her ülkede sözü geçen bu büyük güçlerin sınırlar ötesinde yaygınlaşmasındaki en temel faktörlerden biri de dağıtım ağlarını geliştirmekte kullandıkları yol. Franchising olarak bilinen bu yol, ticarî literatürde, bir ürün veya hizmetin imtiyaz hakkına sahip tarafın, belirli şart ve sınırlamalar dahilinde işin yönetim ve organizasyonuna ilişkin bilgi ve destek (know-how) sağlamak sureti ile, imtiyaz hakkını ticarî işler yürütmek üzere ikinci tarafa verdiği imtiyazdan doğan, uzun dönemli ve sürekli iş ilişkilerinin bütünü olarak tanımlanıyor. Birbirinden bağımsız iki taraf (franchisor ve franchisee) arasında gerçekleştirilen bu sözleşmeyle çalışan sektörler arasında Otomobil Kiralama, Otomobil Servis Ürünleri, İş Yardım Servisleri, İş Araçları, Giyim ve Ayakkabı, Yapı Dekorasyon, Bilgisayar, Kozmetik, Perakende Satış Mağazaları, Yiyecek, Sağlık Ürünleri, Ev Aletleri, Kuru Temizleme, Fast-Food, Otelcilik ve Lokanta vb. bulunmaktadır.

Franchisee'nin (markanın kullanımını satın alan taraf) Franchisor'a (markanın kullanımını satan taraf) ödediği bedel; isim, marka veya sistemi kullanma hakkı karşılığında ödenen bir başlangıç ücreti olan "Franchise Fee"den ve yıllık ciro ve kârdan, anlaşmada belirlenen oranlarda, yüzde olarak ödenen ücretlerden, yani "Royalty"den oluşur. Ulusal ve uluslararası ya da ürün ve marka franchise'ı olarak iki ana tasnifle ele alınan

franchise işlemleri markaların kendi ülkelerinde ya da uluslararası pazarlarda büyümesine imkan veriyor. Ürün ve marka franchising'i ABD'de üretici ve satıcı arasında bağımsız bir satış ilişkisi şeklinde başlamıştır. Bu ilişki çerçevesinde satıcı firma, kendini üretici firma ile özdeşleştirmeye çalışmaktadır. Belirli ürünlerin benzer görünümdeki bağımsız işletmelerde pazarlanması sonucu, üretici ile imaj birleşmesi sağlanmaktadır. Bu tür franchising'de esas olan belirli bir marka ya da ticarî unvanının kullanılmasıdır. Ayrıca imtiyazı veren firma karşı taraf üzerinde sevk ve idare dahil, geniş ve sürekli bir denetim hakkına sahiptir. Bazı basit konularda, franchise alan kuruluş üretim safhasına da girebilir. Otomobil ve kamyon satıcıları, benzin istasyonları, alkolsüz içecek üreticileri bu tür franchising'in en tipik örneklerini oluşturmaktadır.

Dünyada Franchising

Bugüne kadar franchising yapılan her ülkede bir dernek kurulmuştur. Bu ülkeler arasında Almanya, ABD, Arjantin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Endonezya, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Hollanda, Hong Kong, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, Japonya, Kanada, Macaristan, Malezya, Meksika, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Singapur, Slovakya, Yunanistan ve Türkiye bulunmaktadır.

Türkiye'de ilk yerli franchising uygulaması 1985 yılında TURYAP ile başladı. İlk yabancı franchising uygulaması ise dünyanın en büyük franchise vericilerinden biri olan McDonalds'ın 1986 yılında Türkiye'ye gelmesi ile gerçekleşti.

Franchising konusunda uluslararası örgütlerin en eskisi IFA (Uluslararası Franchise Derneği) ABD'de kurulmuştur. Amerika dışından franchise veren firmalardan 800 üyesi bulunmaktadır. Bütün ülkelerdeki dernekler, UFRAD da dahil olmak üzere IFA'da kardeş dernek statüsündedir. Avrupa'daki franchise derneklerinin üst kuruluşu ise, EFF-Avrupa Franchise Federasyonudur. UFRAD'ın EFF'ye üye olabilmesine izin veren Bakanlar Kurulu kararı çıkmış, üyelik için başvurulmuş, işlemleri halen sürmektedir. Her ülkede yalnızca bir tek derneğin olması, franchise derneklerine bir takım fonksiyonlar yüklemiştir. Devletten beklenen hizmetlerin bir kısmını da bu dernekler üstlenmişlerdir.

Örneğin EFF, 'Dürüst Franchise İlkeleri' ile uygulamaya belli standartlar getirmiş ve üyelerinin uymasını zorunlu tutmuştur. ABD'deki ve Kanada'daki dernekler de kendi üyelerine yönelik benzeri ilkeler getirmişlerdir. Franchise konusunda bilgi ve istatistiklerin toplanma yeri de dernek olmaktadır. Araştırmacılar ve yatırımcılar aradıkları bilgileri derneklerden edinmektedirler. Dernekler fuar düzenlenmesinde de öncü rol oynamaktadır.

Türkiye'de Franchising

Türkiye'de ilk yerli franchising uygulaması 1985 yılında TURYAP ile başlamıştır. Türkiye'de ilk yabancı franchising uygulaması ise dünyanın en büyük franchise vericilerinden biri olan McDonald's ile 1986 yılında başlamıştır. Franchising sisteminin yaygınlaşması sonucunda, bu sistemin gelişmesi, sağlıklı bir şekilde yerleşmesi ve yürütülmesi, sisteme güven duyulmasının sağlanması amacıyla 1991 yılında Ulusal Franchising Derneği (UFRAD) kurulmuştur. Bugünse 30 milyar Dolar'lık bir boryuta ulaşmıştır ülkemizde franchising sektörü.

Yukarıda da belirtildiği gibi franchising sistemi ülkemize yabancı markalarla gelmişti. Fakat Türkiye'nin markalaşmada attığı ciddi adımlar ile son yıllarda Türk

markaları atağa geçti. Bugün ülkemizde franchise ya da markalı bayilik veren 900 markanın 500'ü yabancı, 400'ü yerli. Bunun yanı sıra yurtdışında da kendi markalarıyla ürünlerini pazarlayan 50'yi aşkın Türk markası var. Bayilik ve franchise sistemi, girişimcilerin yeni bir iş kurmadaki risk oranını minimize ediyor. Var olan işletmeyi devam ettirmekle, bu sistemlerin dışında başka bir işkolu ile ilgilenmek arasında çok fark var.

Yerli Franchising Örnekleri

Eskidji

Yatırım bedeli olarak 25 bin dolar isteyen Eskidji, gayrimenkul danışmanlık hizmetleri veriyor. Firma franchise giriş bedeli istemiyor. Sürekli franchise ödemesi de almayan firma, reklam katkı payı için cirodan yüzde 5 istiyor.

Uğur Dershanesi

Eğitim ve öğretim hizmetleri veren Uğur Dershanesi, franchise giriş bedeli olarak 15 bin dolar istiyor. Yatırım bedeli olarak 150 bin dolar isteyen firma, sürekli franchise ödemesi için cirodan yüzde 10 alıyor.

Tatlıcı Tombak

Sütlü ve şerbetli tatlı çeşitleriyle gıda alanında faaliyet gösteren Tatlıcı Tombak, franchise giriş bedeli olarak 20 bin dolar alıyor. Yatırım bedeli ise 35 bin dolar. Firmanın, reklam katkı payı olarak istediği rakam tedarik üstünden %2. Sürekli franchise ödemesi için ise sabit olarak 200 dolar alıyor.

Karafırın

Franchise giriş bedeli olarak 15 bin dolar isteyen Karafırın, pastane ürünleri üretimi yapıyor. Yatırım bedeli olarak 120 bin dolar alan firma, reklam katkı payı olarak cirodan %0.5, sürekli franchise ödemesi için ise cirodan %2 talep ediyor. ■

Franchising'in Yararları

Ülkemizde de özellikle son yıllarda iyice yaygınlaşmaya başlayan franchising sisteminin franchise kullanıcılarına başlıca yararları şunlardır:

- Marka ile birlikte ulusal veya uluslararası standarda ve kaliteye sahip olunmaktadır.
- Tanınmış markaların sağladığı sürekli müşteri ve iş yapma imkanı doğmaktadır.
- Franchise veren işletme Franchisee'ye eğitim hizmetleri ve uzman personel desteği sağlamaktadır
- Kaliteli personel bulma, işe alma ve yetiştirme konularında franchise veren işletmenin tekniklerinden yararlanılmaktadır
- Mali, ticarî ve personel konularında sağlanan destekle, teknik işlemlere ağırlık verilip başarı şansı artırılmaktadır
- Franchisor ile ortak hareket edilerek küçük işletmelerin karşılaştıkları risk ve işletmecilik sorunları minimize edilmektedir
- Franchise veren işletmenin mali ve hukuk danışmanlarından yararlanılmaktadır
- Franchisor'ın sürekli olarak yaptığı araştırma ve geliştirme çabalarından yararlanılmaktadır
- İşletmenin kuruluş aşamasında ve kuruluş yerinin seçiminde bilimsel tekniklerin kullanılması mümkün olmaktadır
- Kuruluş aşamasında leasing vb. kaynaklardan finansal destek sağlanması mümkün olmaktadır
- Reklam ve tanıtma giderlerinden tasarruf sağlanmaktadır
- Franchising sistemi, girişimcinin yalnızlığını ortadan kaldırarak, kendi işini kurmanın getirdiği riskleri azaltmaktadır.
- Franchisor'a yapılan ödemeler, başlangıçta, yeni bir işin ön yatırımından daha fazla olmasına rağmen, denenmemiş bir iş için yapılacak hata bedellerinin toplamından azdır.
- İşletmeler için standart yönetim, muhasebe, satış ve stoklama fonksiyonları mümkün olmaktadır.

MÜŞTERİ VELİNİMETİNİZ

PEKİ AMA MÜŞTERİLERİNİZİ NE KADAR TANIYORSUNUZ?

Müşteri İlişkileri Yönetimi'nin İngilizcesi olan Consumer Relation Management'in kısaltması olan CRM aslında pek de yeni olmayan bir kavram. Yeni olansa geçmişte mahalle bakkalının yapabildiğini olası kılan teknoloji... O bakkalların az sayıda müşterisi ve herkesin tercihlerini aklında tutabilecek güçte hafızası vardı. Şimdi büyüyen şirketlerde bu işleri yapmak için iyi bir bilgi toplama ve değerlendirme sistemine ihtiyaç duyuluyor.

Yazı: Meltem Altınel

Müşteri ilişkileri yönetimi ya da çok popüler kısaltması ile CRM, son birkaç yılda, her ölçekten şirketin stratejik ajandasında yer alan bir yatırımdır. Üzerine binlerce rapor yazılan, milyarlarca dolar yatırım yapılan ve hala gelişmeyi sürdüren bu alan acaba iş dünyası için neler vaat ediyor?

Öncelikle CRM pazarının son yıllarda nasıl bir gelişme sürecinde olduğuna bakıldığında karşımıza iş dünyasının yaşadığı büyük değişim çıkıyor. Dünyada, hemen hemen tüm pazarlarda rekabetin arttığı, ürünlerin pazara girme sürelerinin kısaldığı ve marjların düştüğü bir ortamda müşteriye daha etkin ulaşmak, müşterinin isteklerini anlayarak ürün ve hizmetleri bu yönde şekillendirmek büyük önem taşıyor. Tüm bu ihtiyaçlar çerçevesinde CRM pazarı hızla gelişmeyi sürdürüyor.

Önce Müşteri...

CRM'in C'si yani müşteri (customer) kavramının son yıllarda yaşadığı değişim gerçekten inanılmaz boyutlara ulaştı. Tarihsel süreç açısından bakıldığında 1950'li yılların "Ne bulsam onu alırım" yaklaşımıyla geçtiğini görürüz. Arz ekonomisinin ön planda olduğu bu dönemlerde pazarda yer alan ürün ve hizmetlerin çeşitliğindeki sınırlamalar, tüketici tercihlerinin geri plana atılmasına zemin hazırlıyordu. Ardından 1970'li yıllar

geldi ve ürün ve hizmet çeşitliliği artmaya başladı. Bu noktada müşterilerin genel eğilimi "Neyi alabilirsem onu alayım" biçiminde değişti. 1990'larla birlikte artık "ne istersem onu alırım" dönemi başladı. Bu yeni döneme gelinmesinde birkaç temel nokta büyük rol oynadı.

- Ürün ve hizmetlerin çeşitliliği inanılmaz biçimde arttı ve müşterilerin tercih olasılıkları çoğaldı.
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanan müşteriler, bilgiye, rakibe ve muadil ürünlere çok kolay erişebilir bir hale geldi.
- Teknolojik yapılar, ürün ve hizmetlerin pazarlanmasından dağıtım kanalına dek iş süreçlerini değiştirdi. Müşterilere çok farklı kanallardan erişim mümkün oldu.

Tüm bu gelişmeler hemen hemen tüm unsurları olumlu etkilediyse de müşteri sadakatinin inanılmaz ölçüde düşmesini sağladı. Örneğin konut kredisi ile ilgilenen bir müşteri eskiden çalıştığı bankadan başka bir tercihe kolaylıkla sıcak bakmaz iken bugün internet üzerinde bir arama motoruna "konut kredisi" yazarak 10 binden fazla sayfaya ve onlarca farklı teklife birkaç dakika içerisinde erişme şansına sahip oluyor.

Diğer taraftan yapılan birçok araştırma, müşteriye elde tutmanın, yeni müşteri kazanmaktan çok daha karlı

CRM'in yapısını bir piramide benzetmek mümkün. Bu piramidin en tepesinde iş stratejisi yatıyor. İkinci katmanda ise organizasyon yapısı (yani çalışanlar) ve son olarak en alt katmanda teknoloji bulunuyor.

bir iş olduğunu ortaya koyuyor. Loyalty Effect'in araştırmalarına göre 5 yılda bir müşterilerinin yaklaşık yarısını kaybeden şirketlerin buna acil bir çözüm bulması gerekiyor. zira mevcut müşterileri elinde tutmanın maliyeti, yeni müşteri kazanmaya oranla 6-7 kat daha düşük.

CRM Nedir?

Aslında CRM, çok da yeni bir kavram değil. CRM'in bugünkü boyutuna temel oluşturan güzel örneklerden bir tanesi de eski mahalle bakkalları... Müşterilerinin neredeyse tamamını ismen tanıyan, ürünlerden hangilerini ne şekilde tercih ettiğini bilen bu bakkallara gönderme yapan Meta Group analisti Liz Shahnam CRM'i şöyle tanımlıyor:

"CRM pek de yeni olmayan bir kavram. Yeni olansa geçmişte mahalle bakkalımızla yapabildiğimizi olası kılan teknoloji... O bakkalın az sayıda müşterisi ve herkesin tercihlerini aklında tutabilecek güçte hafızası vardı. Teknoloji, işte bu modelin gerçekleşmesini sağladı."

Örnekler bir yana, genel bir tanımını yapmak gerekirse; CRM, karşılıklı, uzun vadeli bir değer ilişkisi yaratmak için müşteriler ile gerçekleştirilen ilişkilerin etkin biçimde yönetilmesidir. CRM; satış, pazarlama ve hizmet süreçlerinin müşteri odaklı bir felsefe etrafında yeniden tanımlanmasını gerektirir.

CRM'in neden son dönemde bu kadar popüler olduğuna bakıldığında birkaç ana noktadan söz etmek gerekir:

- İş dünyasındaki rekabetin geldiği nokta, müşteriyi çok daha ön plana çıkarıyor.
- Ürünlerin pazarda kalma süreleri kısaldı, yenilikçi ürünlerin sağladığı ilk olma avantajı azaldı. Müşteriler için seçenekler artarken üreticilerin rekabeti arttı.
- İnternet başta olmak üzere iletişim teknolojileri, müşterilerin seçim alışkanlıklarını değiştirdi, sadakat seviyelerini azalttı.

Stratejiden Teknolojiye CRM

Tanımdan da anlaşılacağı üzere CRM, bir felsefe ve bir iş yapma biçimidir. Bu son derece önemli bir nokta, zira birçok kurum CRM'i teknolojik bir çözüm olarak görüyor. Bu kısıtlı bakış açısı ile başlayan projeler tamamlandığında da beklenen sonuçları tam anlamıyla veremiyor.

	Pazarlama	Satış	E-ticaret	Hizmetler
Kurum çalışanları	Pazarlama otomasyonu	Satış otomasyonu		Hizmet otomasyonu
Satış kanalı	İş ortakları ile olan ilişkilerin yönetilmesi			
Online müşteriler	Kurumsal web sitesi-portal		e-ticaret portalı	Self servis hizmetler

Aslında CRM'in yapısını bir piramide benzetmek mümkün. Bu piramidin en tepesinde iş stratejisi yatıyor. İkinci katmanda ise organizasyon yapısı (yani çalışanlar) ve son olarak en alt katmanda teknoloji bulunuyor. CRM; kurumların iş stratejilerine yönelik ihtiyaçlarını, kurumsal yapı ve süreçlerin optimizasyonu ile sağlanan bunu destekleyen ve buna imkân veren yapı olarak da teknolojinin kullanılmasını gerektiriyor.

İş fonksiyonları açısından bakıldığında CRM; pazarlama, satış, ticaret ve hizmet süreçlerinin etkin kılınmasında büyük rol oynar.

- Pazarlama süreçlerinde veri toplama, kampanya yönetimi, olası müşterilerin yönetimi gibi birçok araç ile yeni müşterilerin kazanılması ve eldeki müşterilerden daha fazla değer elde edilmesi mümkün olur.
- Satış süreçlerinde, bilgi yönetimini ve paylaşımını sağlamak, raporlama ve analiz yetenekleri geliştirmek gibi avantajları ile CRM, satış hacminin yükseltilmesinde önemli role sahip olur.
- Hizmet alanında ise CRM'in etkileşim ve web ortamında süreçlerin yürütülmesi anlamında oldukça önemli açılımlar sağladığı bir gerçek.

CRM'in Farklı Aşamaları

Bugün CRM çözümleri olarak nitelendirilen uygulamalar ile geçmişteki uygulamalar arasında birçok yapısal benzerlik ve farklılıklar vardır. Aslında farklılıklar, CRM'in geçirdiği evreleri de ortaya koyması açısından

önemlidir. CRM'de yeni bir dönem başlamasına neden olan en temel gelişme, çözümlerin içerisinde yer alan analitik özelliklerin gerçek zamanlı ve çok daha kapsamlı hale gelmesi oldu. Bu özellikler çeşitlendikçe CRM çözümleri de farklılaşmaya başladı. bu anlamda 3 temel CRM yapısından söz etmek mümkün:

Operasyonel CRM: CRM'in bu biçimi aslında tipik iş fonksiyonlarının kapsandığı CRM çözümlerinden oluşur. Bu fonksiyonlara örnek olarak müşteri hizmetleri, sipariş yönetimi, faturalama, satış ve pazarlama otomasyonu gibi süreçleri verebiliriz. Bu çözümler daha çok kurumsal sistem içerisindeki finans, insan kaynakları gibi farklı iş fonksiyonlarının entegre bir yapıya kavuşturulması için kullanılır.

Analitik CRM: Adından da anlaşılacağı gibi bu CRM biçiminde kullanıcılara ait verilerin elde edilmesi, depolanması, işlenmesi, analiz ve tahminlere dönüştürülerek raporlanması işlemleri gerçekleştirilir. Böylelikle CRM'in operasyonel ve entegrasyon özellikleri üzerine analiz ve raporlama özellikleri eklenir.

İşbirliğine yönelik CRM: Bu CRM biçimi aslında diğerlerinin en uygun birleşiminden oluşur. Müşteriler ile şirketler arasında tam anlamıyla bir etkileşim ve koordinasyon ağının oluşmasına imkân veren bu çözümler, farklı iletişim kanallarından (web, telefon, e-posta vb) gelen bilgilerin değere dönüştürülmesini sağlar. İşbirliğine Yönelik CRM çözümleri müşteri ile etkileşime imkân veren tüm fonksiyonları içerir. ■

KIRILMIŞ BİR MİLLETİN TOPRAKLARI: KIRIM

1475'te Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilen ve tarihimizde daha çok Kırım Savaşı ile hüzünlü ama özel bir yer edinen Kırım aynı zamanda birçok doğal ve tarihi güzelliğin de yurdu.

Yazı: Şefkat Çelebi

Bitmez bir matem günü

Kırım Simferopol'de, Ukrayna'da tek sağlam kalan Lenin heykelinin baktığı meydana Şükriye Tutkun'un seslendirdiği 'Ey güzel Kırım' şarkısını dinlemek de varmış yolculuğumuzun durakları arasında. Bu şarkıyı dinlerken kültürümüzün en nadide müziklerinin sözlerinde Kırım kelimesinin bolca geçtiğini fark ediyorum. Nedense hep ayrılıktan, hüzünden, gözyaşından bahseden şarkılar oluyor bunlar. Geriye dönük bir kısa tarih okuması yaptığımızda bunun sebebini anlamak hiç de zor olmuyor. Bundan tam 63 yıl önce Kırım'da yaşayan yüzbinlerce Tatar'ı gecenin üçünde vagonlara doldurarak ülkelerinden sürgüne göndermiş Ruslar. (Stalin dönemi). Aylar süren yolculukları Özbekistan'ın kumullarında biten Kırımlıların nüfuslarının yarısına yakını yollarda ölmüş. 18 Mayıs 1944'te başlayan bu sürgün 1990'lı yılların başlarında bitmiş. Geri gelebilen Tatarlar ülke nüfusunun ancak %11'lik kısmını oluşturabilmiş. Sürgünden hemen sonra Rusların yerleştikleri evlerine dönmekse artık kuru bir hayalden öteye gitmiyor. Vatan, eşten, çocuktan, ev-barktan ayrılan Kırımlıların ilk sığınakları, tüm milletlerde olduğu gibi şairlerin dizeleri ve ozanların şarkıları olmuş. Gözyaşı dolu şiirler ve şarkılar. Her 18 Mayıs'ta gözyaşları ile hatırlanan bu sürgün gününe Tatarlar 'Matem Günü' ismini koymuşlar. O zamanları yaşayanlar daha dün Kırımdan ayrılış gibi hüzünlüler ve gözyaşları içinde matem tutuyorlar.

Bir çeşmenin gözyaşları

Rusların kurduğu yeni yerleşim birimi olan Simferopol'ün hemen yanında mütevazı duruşuna rağmen görkemli bir şehir var; yüzyıllarca tarihin önemli anlarında adından bahsettirmiş, şairler, sanatçılar, hassas insanlar kenti Bahçesaray. Gazi Giray başta olmak üzere Kırım Hanları tarih boyunca (özellikle bizim tarihimiz boyunca) önemli konumlarda bulunmuşlar. Bir sanat harikası olan Han Sarayı da bu konumun tam merkezinde yer almış. Han Sarayı ve Bahçesaray hala eski isimleri ile anılıyor. İsimlerinin Rusların değişim politikasından kurtulma hikayesi şöyle anlatılıyor; 1822 yılında ünlü Rus şair ve yazar Puşkin, sürgünde iken gezdiği Hansaray'dan ve çeşmenin hikayesinden çok etkilenmiş ve "Bahçesaray Çeşmesi" (Bahçesaray Fontan) adlı eserini kaleme almış. Şiir, o dönemde Çarlık Rusya'sında ve Avrupa'da meşhur olmuş. Bu şiire olan saygılarından dolayı şehir ve saray tahrip edilmemekle birlikte isimleri dahi değiştirilmemiş. İsimlerin kurtuluş hikayesi böyle, peki çeşmenin yaptırılma hikayesi ne diye düşündüğümüzde birçok rivayetle karşılaşılıyor. En akla yakınını kaynaklar şu şekilde aktarıyor: Kırım Hanı Kırım Giray Han tarafından, çok sevdiği ve genç yaşta ölen eşi Dilara Bikeç anısına "Dünya durdukça bu çeşme de benim gibi ağlasın" diyerek Bahçesaray'lı bir taş ustasına 1763 yılında bu çeşmeyi yaptırmış. Puşkin'in ağlayan çeşme için yazdığı şiirin tatarca tercümesi şöyle:

Bahçesaray Çeşmesi...

Onı şay tez mezarına ne kirsetti?
Bu ümitsiz esirliknin kaygısı mı?
Hastalık mı, yoksa diğer bir illet mi?
Kim bile? O bu dünyayı tez terk etti.
Han sarayı titislenip, boşap kaldı;
Kırım-Giray kene ketti onu taşlap;
Tümen-tümen askerinen yat illerge,

Yat illerge yolga çıktı sefer başlap.
O kene de kasırgalı soğuşlarda
Küskünlenip, kanga suvsap at oynata,
Lakin hannın yureginde başka türlü
Duygularının alevleri gizli yata.
O ekseri kızgınlaşkan uruşlarda
Kılıcını birden siltep, tars toktala

Pek çok vakit şaytıp taşday katıp kala,
Çevresine şaşkın-şaşkın bakıp tura.
Bir şeyden korkkan kibi benzi ata,
Öz başına söylene ve ara sıra
Köz yaşını toktamadan akıttıra.
Aleksander Sergeyeviç Puşkin

Bahçesaray Çeşmesi...

Unutulmaz savaşın unutulmaz müzesi

Kulağımızda hüznünlü şarkılarla yola devam ettiğimizde uğradığımız en önemli duraklardan biri Sivastopol oluyor. Sivastopol'da görülecek en ilginç yerlerin başında Panorama müzesi yer alıyor. 1854-55 yıllarında Fransız ve İngilizlerin Rusları Kuşatması sırasında yapılan mücadelenin yarı gerçek yarı hayal (yarı resim yarı maket) anlatıldığı bir müze Panaroma müzesi. Dünyada görülecek en etkileyici, en unutulmaz müzelerden biri. Kubbe mimarisinin içbükeyliği bir ufuk ve gökyüzü alanı olarak kullanılarak 360 derece resmedilmiş. Müzeyi gezerken bir tam daireyi tamamladığımızda savaşa dair oldukça detaylı malumatlara da sahip olmuş oluyorsunuz. Maketlerle başlayan tasvirleme duvara gelindiğinde oldukça zor anlaşılabilir bir geçişle resme dönüşüyor. Kubbeye doğru devam eden gidişle (ve ilginç mimarisinin bir ürünü olarak kubbeye düşen gerçek gün ışığı ile) resim bir gerçekliğe bürünüyor.

Panorama, Rus panoramik resim sanatının kurucusu sayılan, Petersburg Sanat Okulu profesörlerinden Odessalı ressam Franz Alekseyeviç Rubo (1856 - 1928) başkanlığında bir heyet tarafından yapılmış. Rubo, 6 Haziran 1855 günü itibarıyla Sivastopol kuşatmasında en kanlı çatışmaların yaşandığı 4. Tabya üzerinden (şu anda müzenin bulunduğu) bütün savaş alanının panoramik görünüşünü film şeridinden izler gibi tuvale aktarmış, resmetmiş ve ortaya bu harikulade eser çıkmış.

1901 yılında başlayan çalışmalarda savaş alanı üzerinde yapılan incelemelerin ardından Petersburg'da taslak resimler çizilmiş ve

Kırım Hanı Giray Han tarafından, çok sevdiği ve genç yaşta ölen eşi Dilara Bikeç anısına "Dünya durdukça bu çeşme de benim gibi ağlasın" diyerek Bahçesaray`lı bir taş ustasına 1763 yılında yaptırılmış.

Münih'ten Schenchen, Merthe ve Fochar isimli Alman ressamlar ile Bavyera Sanat Akademisi'nden 20 öğrencinin de yardımlarıyla dev ebattaki bir yelken bezine (14 metreye 115 metre tuval) resimler yapılmış. 1904 yılında Sivastopol'a getirilen resimler 14 Mayıs 1905'te Sivastopol kuşatmasının 50. yıldönümünde törenle ziyarete açılmış.

2. Dünya Savaşı'nda müze Alman bombardımanından ağır hasar görmüş ve resimlerin bir bölümü çıkan yangında ciddi bir tahribata uğramış. Yangından kurtarılan 86 parça resim Taşkent isimli bir gemi ile kentten kaçırılmış ve Gelencik (Tsemez / Novorossiysk) limanına götürülerek kurtarılmış.

2. Dünya Savaşı'nın bitişinin ardından V. N. Yakovlev başkanlığında toplam 17 ressamdan oluşan bir heyetin 3 yıl süren restorasyon çalışmalarının ardından müze 16 Ekim 1954'te (Sivastopol kuşatmasının 100. yıldönümünde) büyük bir törenle tekrar ziyarete açılmış.

14 metreye 115 metre ölçüsündeki resimler seyir terasından 12 metre uzakta yer alıyor. Resimlerle gezinti terası arasındaki alana yerleştirilen birbir ebatlardaki maketler, cansız mankenler ve diğer görsel materyaller ile büyük bir derinlik ve görsel zenginliğe ulaşılmış.

Resimlerle maketlerin birbirlerini ayırt edilemeyecek kadar mükemmel bir biçimde tamamlaması ziyaretçilerin kendilerini bir anda savaşın içinde hissetmelerine ve anlatılanların da zihinlerde kalıcı bir biçimde yer etmesini sağlıyor.

360 derecelik tam bir turla müze gezildiğinde, Amiral Nahimov'un askerlerinin yanında savaşması, Dr. Nikolay Pirakin'in ilk defa narkozu kullanışı, yemek yiyen ve dua eden askerler, yanan bir mum, düşen bir top mermisinin yarattığı tahribat ve benzeri detaylar rahatlıkla görülebiliyor.

Kırım'da görülecek diğer önemli adreslerin başında Yalta geliyor. Hemen ardından Sudak şehri ve ülkemizde de aynı ismi taşıyan kaleyi hatırlatan Kızkalesini kesinlikle görmek gerekli. İçinde Osmanlı döneminden kalma camisi ile (bugün müze olarak kullanılıyor) üzerinde kurulduğu dağın sisler içindeki manzarası gerçekten büyüleyici. Alupka'da Kırılmaçkayası, Gözleve'de Mimar Sinan'ın yaptırdığı Han Camii, Yalta'da Livadya Sarayı, Kefe'de (Feodosiya'da) ünlü ressam Ayvazovski'nin resim müzesi Kırım'da görülmeden gelinmeyecek diğer adreslerin sadece birkaçı. ■

*Aluşta'dan esken yeller yüzüme urdu,
Balalıqtan ösken evge közyaşım tüştü.
Men bu yerde yaşalmadım,
Yaşğıma toyalmadım,
Vetanıma asret boldım
Ey güzel Qırım*

*Keze keze toyalmadım er yerlerge köralmadım
Vetanıma asret boldım
Ey güzel Qırım*

*Bahçaların meyvaların balnen şerbet
Suvlarını içe içe toyalmadım men
Yeşil dağlar küldü mağa
Qaytıp keldi Tatar sana
Qucağımı aç sen mağa
Ey güzel Qırım*

*Men bu yerde yaşalmadım,
Yaşğıma toyalmadım,
Vetanıma asret boldım
Ey güzel Qırım*

AHİLİK KÜLTÜRÜMÜZ

Ahilik teşkilatı, ülkemizde yüzyıllarca karşılıklı dayanışma, sevgi, saygı, hoşgörü ve adalet bilincini taşıyan esnaf ve zanaatkârlar yetiştirmiştir. Bugün geldiğimiz noktada bu değerlere ne kadar ihtiyaç duyduğumuz çok açık. Maalesef meslek odaları vb. kuruluşlar bu eğitimi verebilmekten, hatta bu eğitimi vermeleri gerektiği düşüncesinden bile çok uzaklar. Fakat kişisel olarak bu kavramları öğrenmek ve kendi hayatımızda uygulamaya çalışmanın önünde de bir engel yok.

Yazı: Zakir Cansız

Bugün bireysel ve toplumsal hayatımızdaki aksaklıkların birçoğu geçmişin zengin kültür ve birikiminden uzak kalışımızdan kaynaklanıyor. Oysa geçmişin bereketli topraklarında sorun ve sıkıntılarımızın hepsi için olmasa da birçoğu için defalarca tecrübe edilmiş çözümler, çözüm sistemleri mevcut. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, esnaftan başlayarak toplumun tüm kesimlerine bir yaşam tarzı ve ahlaki disiplin kazandırmaya çalışan Ahilik sistemi de bunlardan biridir.

Ahi Evran tarafından kurulan Ahilik teşkilatları 12. yüzyıldan itibaren Türkler arasında yayılan, ahlâk, dayanışma ve yardımlaşmayı temel alan bir örgütlenmedir. Başta çalışma hayatı olmak üzere gündelik hayatın birçok boyutunu kuşatmıştır Ahilik kültürü. Osmanlı'nın kuruluşun-

da da ciddi katkıları olan bu kurum özellikle Türklerin İslâm'la şereflenmelerinden güç alarak oluşmuştur. Bu yüzden İslâm ve tasavvuf ahlâkından ayrı ele alınması doğru olmayacaktır. Ayrıca Ahiliğin güç ve yaygınlığının doruk noktasında olduğu dönemle, Osmanlı'nın idarî, askerî ve ekonomik açıdan yükseldiği yılların eşzamanlı olması, kurumun halkın yanısıra devlete etki gücünü de çok iyi gösteriyor.

Ahilik teşkilatı, ülkemizde yüzyıllarca karşılıklı dayanışma, sevgi, saygı, hoşgörü ve adalet bilincini taşıyan esnaf ve zanaatkârlar yetiştirmiştir. Bugün dünyada yeni yeni yerleşen kavramlar olan, tüketici hakları, meslek etiği, tüketicinin korunması, toplam kalite yönetimi gibi kavramlar, 13. yüzyılda Ahilik teşkilatı aracılığıyla Anadolu ticarî ve toplumsal hayatına yerleşmiş ve esnafın üzerinde önemle durduğu hususların başında yer almıştır. Mesleğinde ehliyet sahibi olmayanlara asla ustalık icazeti verilmemiş, üretici ve tüketici arasında hakkaniyet ölçüsüne dayanan kaynaşma sağlanmıştır. Çalışanların hakları korunarak, esnaf ve zanaatkârlar arasında, çıkar, kalfa ve usta hiyerarşisi oluşturulmuştur. Bugünkü anlamıyla sendikacılık sistemi uygulanmaya başlanmış, çalışanların hakları ve alinteri korunmuştur. Çalışma

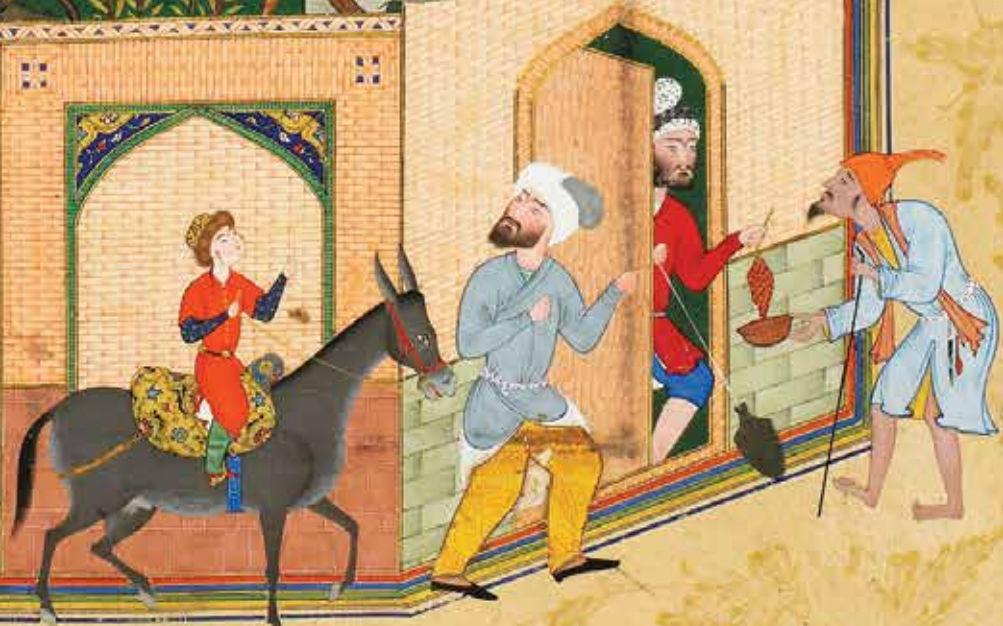
AHI EVRAN

Ahi Evran (1171-1261): Ahilik teşkilatının kurucusu olan Ahi Evran, Batı Azerbaycan taraflarındaki Hoy kasabasında dünyaya geldi. Fahrüddin Razi'den çeşitli ilim dallarında dersler aldı. Ahmed Yesevi Hazretlerinin talebelerinin ders ve sohbetlerine devam ederek tasavvuf yolunda ilerledi. Tefsir, Hadis, Kelam, Fıkıh ve Tasavvufî kitaplar yazmıştır.

Esnaftan başlayarak toplumun tüm kesimlerine bir yaşam tarzı ve ahlakî disiplin kazandırmayı hedefler Ahilik sistemi.

نی کرده اند پس از پیش نگاه
چو کرکی گفت در راه نگاه
کندی آن سان ز درختی سیبی
که رساندی بد درخت آسبی

Kırşehir'de Ahi Evran'ın adı verilen semt

Ahilik, ahlâk, konukseverlik, yardımseverlik ve sanatın uyumlu bir bileşimidir ve Anadolu halkına alınteriyle geçinme, başı dik, kendine güvenli ve minnetsiz yaşama yeteneği kazandırmış ve bunu asırlarca muhafaza etmesini sağlamıştır.

hayatının yanı sıra sosyal hayatın da gelişmesine katkı sağlayan Ahi teşkilatları, barışta devletine eğitilmiş asker hazırlamış, onların her türlü savaş teçhizatını üretmiştir. Ahilik sadece iktisadî hayatı yönlendiren bir kurum olmanın ötesinde, temelinde vatan ve millet sevgisi bulunan, Türk milletine has sosyo-ekonomik bir ahlâkî olgunlaşma sistemidir.

Ahi örgütü üyelerinin sanatında ve mesleğinde eğitilmesi gerekmektedir. Anadolu'da kurulan ilk sanat kurumu, deri işçiliği alanında gelişmiştir. Ahi sanat kollarının sayısı kısa sürede otuz ikiye, daha sonraları da yüzlere ulaşmıştır. Ahilerde, meslek ve sanat alanlarında çırak, kalfa ve usta hiyerarşisi bulunduğu gibi, Ahi üyelerinin bilgi ve kültür düzeylerinin yükselbilmesi için de yedi ya da dokuz basamaklı bir hiyerarşileri vardı. En yüce makam, "ahi babalık" idi. Ahi örgütlerinde zaman zaman toplanan esnaf ve sanatkârlar adâb-ı muaşeret, yurttaşlık görevi, askerlik ödevi ve genel bilgiler yönünden eğitilirdi. Ahilikte ana kural "bir sanat ya da meslek sahibi olmak" idi. Ahilik, ahlâk, konukseverlik, yardımseverlik ve sanatın uyumlu bir bileşimidir ve Anadolu halkına alınteriyle geçinme, başı dik, kendine güvenli ve minnetsiz yaşama yeteneği kazandırmış ve bunu asırlarca muhafaza etmesini sağlamıştır.

Ahilik kültüründe ustanın çırağına nasihati şu şekilde olurmuş: "Harama bakma, haram yeme, haram içme. Doğru, sabırlı, dayanıklı ol. Yalan söyleme. Büyüklerinden önce söze başlama. Kimseyi kandırma, kanaatkâr ol. Dünya malına tamah etme. Yanlış ölçme, eksik tartma. Kuvvetli ve üstün durumdayken affetmesini, hiddetliyen yumuşak davranmasını bil. Ve kendin muhtaçken bile başkalarına verecek kadar cömert ol." Günümüzde, esnaf ve sanatkârların oluşturduğu kurumlar ve meslek örgütleri de Ahiliğin insana değer veren, dayanışmayı özendiren ve adaleti amaçlayan temel ilkelerinden yararlanmakta, insanlığın ortak erdemleri olan sevgi, bilgi, dostluk, adalet ve dayanışma gibi değerlere önem vermektedir. ■

Ahiliğin Temel Düsturları

- İyi huylu ve güzel ahlâklı olmak,
- İşinde ve hayatında, kin, çekememezlik ve dedikodudan kaçınmak,
- Ahdinde, sözünde ve sevgisinde vefalı olmak,
- Gözü, gönlü ve kalbi tok olmak,
- Şevkatli, merhametli, adaletli, faziletli, iffetli ve dürüst olmak,
- Cömertlik, ikram ve kerem sahibi olmak,
- Küçüklere sevgi, büyüklere karşı edepli ve saygılı olmak,
- Alçakgönüllü olmak, büyüklük ve gururdan kaçınmak,
- Ayıp ve kusurları örtmek, gizlemek ve affetmek,
- Hataları yüze vurmamak,
- Dost ve arkadaşlara tath söz, samimi, güleryüzlü ve güvenilir olmak,
- Gelmeyene gitmek, dost ve akrabayı ziyaret etmek,
- Herkese iyilik yapmak, iyiliklerini istemek,
- Yapılan iyilik ve yardımı başa kakmamak,
- Hakka, hukuka, hak ölçüsüne riayet etmek,
- İnsanların işlerini içten, gönülden ve güleryüze yapmak,
- Daima iyi komşulukta bulunmak, komşunun eza ve cahilliğine sabretmek,
- Yaradandan dolayı, yaratılanları hoş görmek,
- Hata ve kusurları daima kendi nefsinde aramak,
- İyilerle dost olup, kötülerden uzak durmak,
- Fakirlerle dostluktan, oturup kalkmaktan şeref duymak,
- Zenginlere, zenginliğinden dolayı itibardan kaçınmak,
- Allah için sevmek, Allah için nefret etmek,
- Hak için hakkı söylemek ve hakkı söylemekten korkmamak,
- Emri altındakileri ve hizmetindekileri korumak ve gözetmek,
- Açıkta ve gizlide Allah'ın emir ve yasaklarına uymak,
- Kötü söz ve hareketlerden sakınmak,
- İçi, dışı, özü, sözü bir olmak,
- Hakkı korumak, hakka riayetle haksızlığı önlemek,
- Kötülük ve kendini bilmezliğe iyilikle karşılık vermek,
- Belâ ve kötülöklere sabır ve tahammüllü olmak,
- Müslümanlara lütufkâr ve hoş sözlü olmak,
- Düşmana düşmanın silahıyla karşılık vermek,
- İnanç ve ibadetlerinde samimi olmak,
- Fani dünyaya ait şeylerle ögünmemek, böbürlenmemek,
- Yapılan iyilik ve hayırda Hakkın hoşnutluğundan başka bir şey gözetmemek,
- Âlimlerle dost olup dostlara danışmak,
- Her zaman heryerde yalnız Allah'a güvenmek,
- Örf, âdet ve törelere uymak,
- Sır tutmak, sırları açığa vurmamak,
- Aza kanaat, çoğa şükür ederek dağıtmak,
- Feragat ve fedakârlığı daima kendi nefsinden yapmak.

ALBAYRAK PERSONEL TAŞIMACILIĞI: GÜLERYÜZ, GÜVEN ve KONFOR

Albayrak Personel Taşımacılığı'nın amacı; insan, hizmet ve ürün kalitesine yatırım yapmak ve bulunduğu sektör içinde sağlam yapısıyla ayakta duracak şirket oluşturmaktır.

Albayrak Grubu faaliyetlerine 1952 yılında inşaat sektörü ile başladı. Fakat personel taşımacılığı ya da o zamanlardaki kısa deyimiyile "Servis" sektörüne 1982'de girdi. İnşaat sektörünün ciddi bir durgunluk yaşadığı bu dönemde, yeni sektör arayışlarının sonucunda Albayrak adı, kısa sürede gelişmekte olan bu iş dalının en saygın markası haline geldi.

Bilindiği üzere, bütün şirketler kâr amaçlı olarak kurulurlar. Fakat hizmet sektöründe amaç müşteri memnuniyeti odaklı çalışma olunca kâr ve reklam kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Albayrak Personel Taşımacılığı'nın ana amacı; insan, hizmet ve ürün kalitesine yatırım yapmak ve bulunduğu sektör içinde ayakta sağlam yapısıyla duracak şirket oluşturmaktır.

İstanbul, Ankara ve Adana başta olmak üzere kamu ve özel sektörde hem personel taşımacılığı hem de filo araç kiralama alanında faaliyet gösteren Albayrak Personel Taşımacılığı, çalışanların rahat, temiz ve güvenilir bir şekilde evlerinden işyerlerine ulaşmalarını temin etmektedir. Şirkete bağlı olarak 2.500'e yakın muhtelif cins ve kapasitelerde otobüs, midibas ve minibüs çalışmaktadır. Bu araçlar genel olarak her gün ortalama 40.000 üzerinde çalışanı ev ve iş yerlerine taşımaktadır. Ayrıca son 5-10 yıldır kamu kurumları, giderlerini azaltmak amacı, özel sektör ise kâr sağlamak amacı ile

üst düzey yöneticilerine tahsis ettikleri makam araçlarını ve hizmetlerinde kullandıkları araçları, hizmet kuruluşlarından ihale kanalı ile kiralama yoluna gitmektedir. Albayrak Personel Taşımacılığı halen bu amaçlı hizmetlerde de son model modern araçlarla hizmet vermektedir.

Bu bağlamda 1.500 otomobil ve çeşitli tipteki minibüslerden oluşan araç filosu ile 1995'ten beri özel sektör ve kamu kuruluşlarına otomobil kiralama hizmeti veriyor. Albayrak Araç Kiralama Servisi; şoförlü ya da şoförsüz tek araç veya filo kiralama imkânı sunarak, ihtiyaçları en uygun koşullarda karşılıyor.

Albayrak Personel Taşımacılığı'nın filosunda yerli-yabancı her marka ve model otomobil bulunuyor. Seyahat güvenliği açısından bütün araçlar düzenli aralıklarla bakımdan geçiriliyor. Acil durum ekipleri ve "Assist" hizmetleriyle kullanım esnasında ortaya çıkabilecek sorunlar en kısa sürede çözüme kavuşturuluyor.

Şirketler ve iş dünyası durmaksızın personel verimliliğini arttırmak için yeni yollarını arıyor. Bu bağlamda, çalışanların işe gelirken ve işten dönerken yolda geçirdiği süreyi hangi şartlarda geçirdiği de oldukça önemli. Kalite, ihtiyaçları en doğru şekilde tanımlayıp sunduğunuz zaman ortaya çıkıyor. Hizmet veren personelin eğitimi ve aracın bu işteki yeterliliği Albayrak Personel Taşımacılığı için en önemli değerler. Müşterilerinin konforlu

Müşteri ihtiyaçlarına en kısa zamanda ve en doğru şekilde cevap verebilmek noktasında, grubun temizlik, sağlık ve sigortalama sektörlerindeki faaliyetleri hem pazarlama hem de hizmet aşamasında Albayrak Personel Taşımacılığı'nın en büyük artıları.

Kalite, ihtiyaçları en doğru şekilde tanımlayıp sunduğunuz zaman ortaya çıkıyor. Hizmet veren personelin eğitimi ve aracın bu işteki yeterliliği Albayrak Personel Taşımacılığı için en önemli değerler.

ve güvenli bir şekilde evinden işine, işinden evine ulaşması en önem verilen olgu. Bu anlamda sürücü ve servis personelinin eğitimleri, sertifikasyonu ve bunların değerlendirilmesi, üstünde devamlı durulan ve periyodik olarak uygulanan çalışmalar.

İstanbul'da ilk olarak; hizmet alan müşterinin araçtan inip binene kadar oluşabilecek her türlü kaza ve yaralanmalara karşı anında tam teşekküllü ambulans hizmeti almasını sağlayacak çalışma 2003 yılında Platform tarafından yapılmıştı. Bu dönemde daha da ileri gidilerek profesyonel bir şirketle görünür araç temizliği dışında görünmeyen alerjen durumlar yaratan hususlara karşı periyodik temizlik yapılması için görüşmeler yapılmakta. Çalışanlarıyla birlikte büyük bir ailedir Albayrak Personel Taşımacılığı.

Öte yandan İstanbul gibi dünyanın en güzel şehrinde yaşamının sıkıntıları var tabii ki... Ülke nüfusundaki artış ve her gün yeni araçların trafiğe girişi, trafik sıkıntısını üst düzey boyutlara taşıyor. Yapılan analizler ve kalite planları doğrultusunda müşteri memnuniyetini arttırmak amaçlanıyor. Müşteri taleplerinin değerlendirme raporlarında ve anketlerde de görünüyor ki bu bağlamda amaçlarına ulaşıyor Albayrak Personel Taşımacılığı.

Hizmet sektöründe fiyat, makine ve ekipman en büyük rekabet konuları. Ama rekabet tüketicilere yarar sağlıyor ve kaliteyi artırıyor. Bu konuda Albayrak Personel Taşımacılığı'nın en büyük

değeri güler yüzlü ve eğitimli personel istihdam edip periyodik olarak eğitim programlarına sokmasıdır.

Fiyat konusunda da rakiplerinden önde duruyor Albayrak Personel Taşımacılığı. Araç konusunda büyük bir portföye sahip olması, İstanbul genelinde birçok yer ve bölgede hizmet vermesi Albayrak Personel Taşımacılığı'na fiyat konusunda büyük esneklikler sağlıyor. Bölgesel olarak şu anda İstanbul ağırlıklı çalışılıyor, sektöre yeni firmalar giriyor, fakat artık kalite ve tecrübe ön planda. Albayrak Personel Taşımacılığı, 26 yıllık bir tecrübesiyle kalitesini yansıtıyor. Bugün çalıştığı firmalar Türkiye'nin vizyon sahibi köklü firmalardır. Bu da Albayrak Personel Taşımacılığı'nın hizmet kalitesi için önemli gösterge olsa gerek.

Personel taşımacılığı sektöründe eğitim çok önemli. Çünkü güler yüz, güven ve konfor Albayrak Personel Taşımacılığı'nın en büyük sermayesi. Müşteri ihtiyaçlarına en kısa zamanda ve en doğru şekilde cevap verebilmek noktasında, grubun temizlik, sağlık ve sigortalama sektörlerindeki faaliyetleri hem pazarlama hem de hizmet aşamasında Albayrak Personel Taşımacılığı'nın en büyük artıları.

Öte yandan mutlu personel verimli personeldir. İlk önce çalışanın verimliliğini arttırmak için onun ihtiyaçlarını doğru belirlemek gerekir ki, müşteriniz de memnun olsun. Son yıllarda insan kaynakları bölümleri bu yüzden çalışmalar yapmakta, ücret konusundan sonra gelen en büyük ihtiyaç ulaşım olarak görülmektedir. Ülkemizde hatta dünyada sabah ve akşam iş çıkışı saatlerinde yoğun olmayan şehir yok gibi. Çalışanların evlerine ve işlerine giderken harcadıkları süre doğru orantılı olarak yaşam standartlarına olumsuz yönde yansımakta. Bu yüzden şirketlerin, personel taşımacılığı hizmetinin alınıp alınmaması konusunda bunları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. ■

KIRMIZI
BEYAZ

37

albayrak

BİR MASAL DİYARIDIR; MARDİN ve MIDYAT

Yukarı Mezopotamya bölgesinin masal diyarıdır Mardin ve şirin ilçesi Midyat... Ezan ve çan seslerinin birbirine karıştığı daracık sokaklarında, muhteşem taş işçiliğinin en güzel örnekleri arasında dolaşırken taşın taş olmaktan gurur duyduğuna şahit olursunuz adeta. Gümüşlere bezenmiş süslü ve mağrur bir gelin gibi gelip geçer gözlerinizin önünden bu şehir...

Yazı: Dilek Can

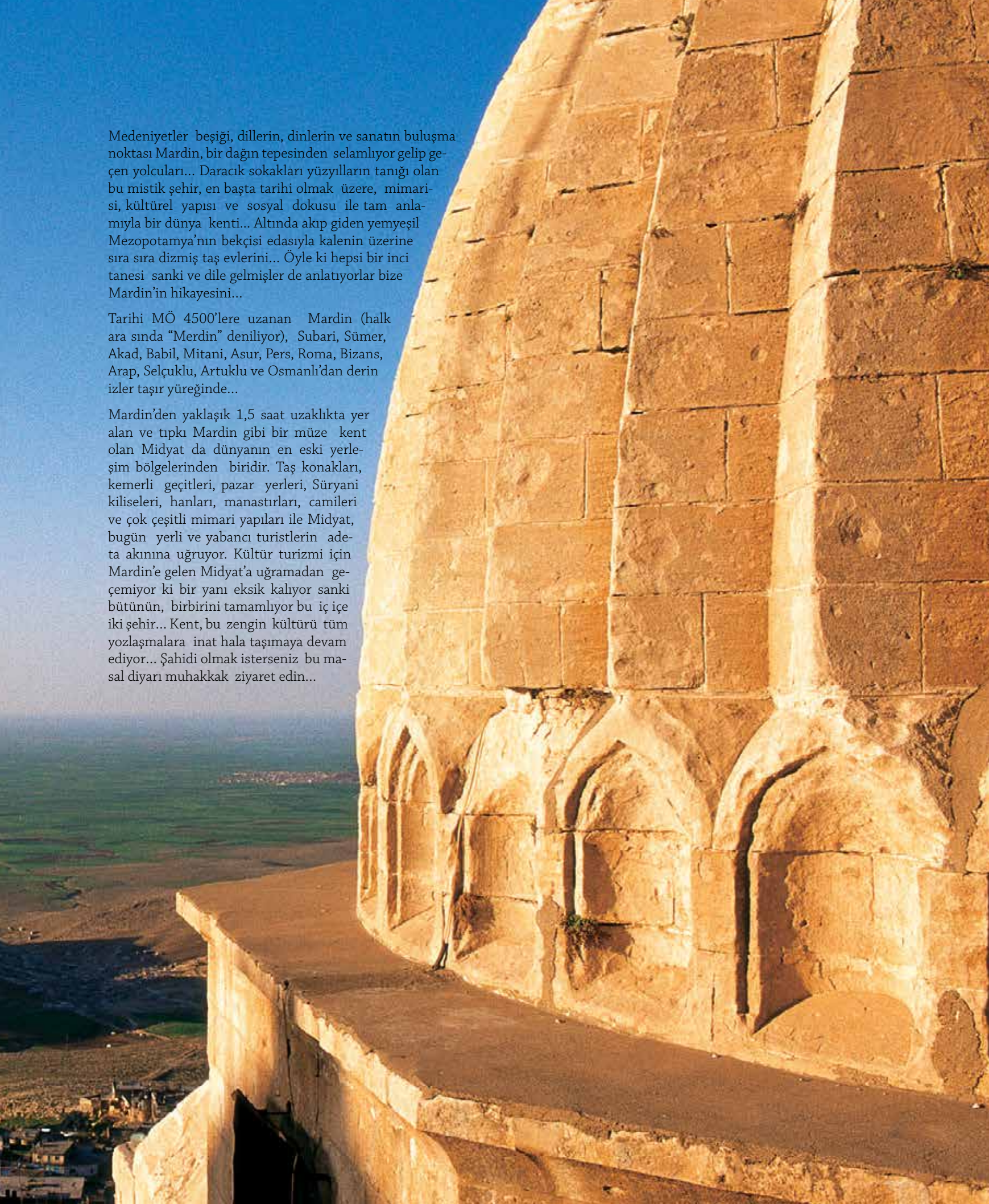
Fotoğraflar: Mustafa Yılmaz

Medeniyetler beşığı, dillerin, dinlerin ve sanatın buluşma noktası Mardin, bir dağın tepesinden selamlıyor gelip geçen yolcuları... Daracık sokakları yüzyılların tanığı olan bu mistik şehir, en başta tarihi olmak üzere, mimarisi, kültürel yapısı ve sosyal dokusu ile tam anlamıyla bir dünya kenti... Altında akıp giden yemyeşil Mezopotamya'nın bekçisi edasıyla kalenin üzerine sıra sıra dizmiş taş evlerini... Öyle ki hepsi bir inci tanesi sanki ve dile gelmişler de anlatıyorlar bize Mardin'in hikayesini...

Tarihi MÖ 4500'lere uzanan Mardin (halk arasında "Merdin" deniliyor), Subari, Sümer, Akad, Babil, Mitani, Asur, Pers, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Artuklu ve Osmanlı'dan derin izler taşıyor yüreğinde...

Mardin'den yaklaşık 1,5 saat uzaklıkta yer alan ve tıpkı Mardin gibi bir müze kent olan Midyat da dünyanın en eski yerleşim bölgelerinden biridir. Taş konakları, kemerli geçitleri, pazar yerleri, Süryani kiliseleri, hanları, manastırları, camileri ve çok çeşitli mimari yapıları ile Midyat, bugün yerli ve yabancı turistlerin adeta akınına uğruyor. Kültür turizmi için Mardin'e gelen Midyat'a uğramadan geçmiyor ki bir yanı eksik kalıyor sanki bütünün, birbirini tamamlıyor bu iç içe iki şehir... Kent, bu zengin kültürü tüm yozlaşmalara inat hala taşımaya devam ediyor... Şahidi olmak isterseniz bu masal diyarı muhakkak ziyaret edin...

Mardin ve Midyat, camiler, kiliseler, manastırlar, katedraller ile dinlerin kaynaşma noktası görünümünde, farklı kültürlerin bir arada yaşayabileceklerine dair harika bir örnek... Kentin inişli çıkışlı daracık sokaklarında gezerken buna adım adım siz de şahit olacaksınız.

Son zamanlarda Mardin adı geçince Midyat'ın öne çıkmasında "Sıla", "Kara Duvak" gibi televizyon dizilerinin bu mekanlarda çekilmesinin de büyük payı var elbette. Sinema ve dizi sektörünün yönelimi, tüm dikkatleri buraya topluyor fakat gelin görün ki bu filmlerde yansıtılan şaşalı yaşamın izlerinden sokaklarda eser yok.

Midyat'ın daracık sokaklarında gezinirken o filmlerin aksine alabildiğine bir mütevazilik sarıyor insanı... Ancak Midyat'taki dizi turizminin yansımaları, sosyolojik açıdan incelenmeye değer boyutlarda. İnsanlar bu dizilerin çekildiği mekanları gezerken adeta mest oluyor, es kaza o sırada çekim yapılıyorsa çekimlerin aksamasına bile neden olabiliyorlar...

Mardin ve Midyat'ta en ilgi çekici el sanatı elbette ki yapılarıdaki göz alıcılığı ile dikkat çeken taş işlemeciliği... Neredeyse ölmekte olan bu sanat dahı, turistlerin yoğun ilgisi sebebiyle canlanmaya başlamış denilebilir. Mardin'in diğer el sanatları arasında çanak çömlek yapımı, demircilik, bakırcılık, semercilik, iğne oyaları, boyacılık(sibbeğ), dericilik(dabbağ), el nakışı, tohum iğnesi, yorgancılık, dokumacılık/şalü şapık(bir dokuma türü), kilimcilik, halıcılık, semercilik, keçecilik, kakmacılık, semercilik ve sedef işlemeciliği bulunuyor. Bu sanatlardan pek çoğu Mardin'de yaşam savaşı veriyor. Mardin ve Midyat'ın telkari sanatı (gümüş işlemeciliği) bilinen en gözde el sanatlarından. Midyat deyince akla meşe, bittim, antepfıstığı gibi ürünler ile kendine has acur ve kavun da geliyor. Ayrıca bir detay daha; dünyanın en kaliteli üzümünün yetiştiği bir kavşak noktasında yer alıyor Midyat...

Şehre İmzasını Atan Mekanlar

Mardin ve Midyat, camiler, kiliseler, manastırlar, katedraller ile dinlerin kaynaşma noktası görünümünde, farklı kültürlerin bir arada yaşayabileceklerine dair harika bir örnek... Kentin inişli çıkışlı daracık sokaklarında gezerken buna adım adım siz de şahit olacaksınız.

Keşfetmeyi size bırakıyor, sadece bu yapılardan birkaçını tanıtmak istiyoruz. Adı "kaleler" anlamına gelen Mardin, yakınında pek çok kale bulunduğu için bu adı almış. En ünlüsü Mardin kalesi, yüksekliği doğuda 1200 m. batıda 1800 m. olan bir tepe üzerinde bulunuyor. Cami ve ev kalıntılarını kalbinde gizliyor. 12. yy'da Artukoğulları tarafından yapılmış olan uzunluğu ve taş işlemleriyle dikkat çeken Ulu Cami şehrin silüetini tamamlayan bir sanat şaheseri. Zinciriye Medresesi'nin güneydeki basamaklarla çıkılan taş kapısını görmeden sakın geçmeyin öyle ki bu kapı, taş işçiliğinin doruk noktası. Latifiye ve Şehidiye Camileri, Deyrulzafaran Şeyh Zırrar Camisi, Kasımiye Medresesi, Kırklar Kilisesi, Mar Mihail Kilisesi ve Hıristiyan dünyasının en eski kiliselerinden biri olan Deyrulzafaran Manastırı mutlaka görülmesi gereken yerlerden. Mardin'e 8 km uzaklıktaki manastırın en önemli özelliği, 4. asırda Hıristiyanlığı dini merkezi olması...

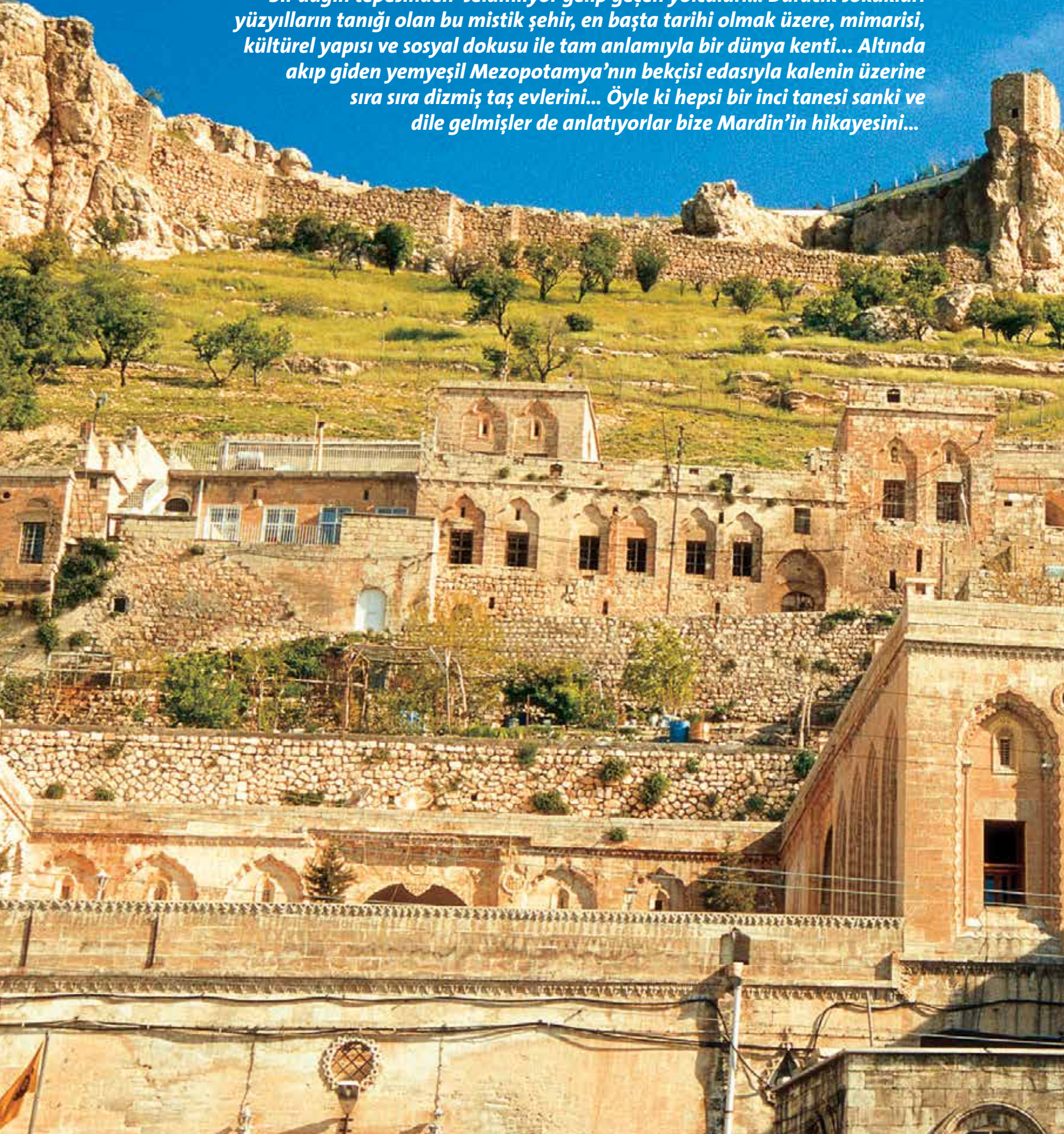
Mardin'den Midyat'a geçiyor, biraz da bu gezimizden bilgiler sunmak istiyoruz. Midyat'ın önemli tarihi yapıları arasında 1915 yılında yapılmış, minaresi Midyat taşından Cevat Pasa Camii, tarihi 1800'lere dayanan tek şerefeli Ulu Camii, 1915 yılında inşa edilmiş tek minareli tek şerefeli H. Abdurrahman Camii, Süryani Kilisesi tarafından Piskoposluk merkezi olarak kullanılan, aynı zamanda adı Mor Gabriel olarak da bilinen temelleri 379 yılında atılmış Deyrül Umur Manastırı, 10. asrın izlerini taşıyan

Mor Smuni Kilisesi, tarihi 4. asra dayanan Mor Barsavmo Kilisesi, ilçe merkezinin en eski kilisesi olan Mor Aksanoya Kilisesi, en ilgi çekici kiliselerden Mor Sarbel Kilisesi, 1900'lerin başında inşa edilen Protestan Kilisesi, Katolik cemaatine ait olan Meryem Ana Kilisesi, Midyat Hıristiyanlarının merkez mezarlığını da bulunduran Mor Abraham Kilisesi, 6. yüzyılda inşa edilmiş olan Hah Katedrali, yazılı bir kaynak bulundurmamasına rağmen yüksek bir medeniyetin izlerini taşıyan Hah Harabeleri bulunuyor. Bir dip not daha belirtelim; Midyat'ta Mer yem Ana Kilisesi, Deyrül Umur Manastırı, Gelüşke Hanı ve kent müzesi en fazla gezilen mekanlar arasında yer alıyor.

Medeniyetler beşığı, dillerin, dinlerin ve sanatın buluşma noktası Mardin, bir dağın tepesinden selamlıyor gelip geçen yolcuları... Daracık sokakları yüzyılların tanığı olan bu mistik şehir, en başta tarihi olmak üzere, mimarisi, kültürel yapısı ve sosyal dokusu ile tam anlamıyla bir dünya kenti... Altında akıp giden yemyeşil Mezopotamya'nın bekçisi edasıyla kalenin üzerine sıra sıra dizmiş taş evlerini... Öyle ki hepsi bir inci tanesi sanki ve dile gelmişler de anlatıyorlar bize Mardin'in hikayesini...

Mardin ve Midyat'ta en ilgi çekici el sanatı elbette ki yapılardaki göz alıcılığı ile dikkat çeken taş işlemeciliği... Neredeyse ölmekte olan bu sanat dalı, turistlerin yoğun ilgisi sebebiyle canlanmaya başlamış denilebilir.

Midyat'ta Taş İşçiliği'nin Büyülü İzleri

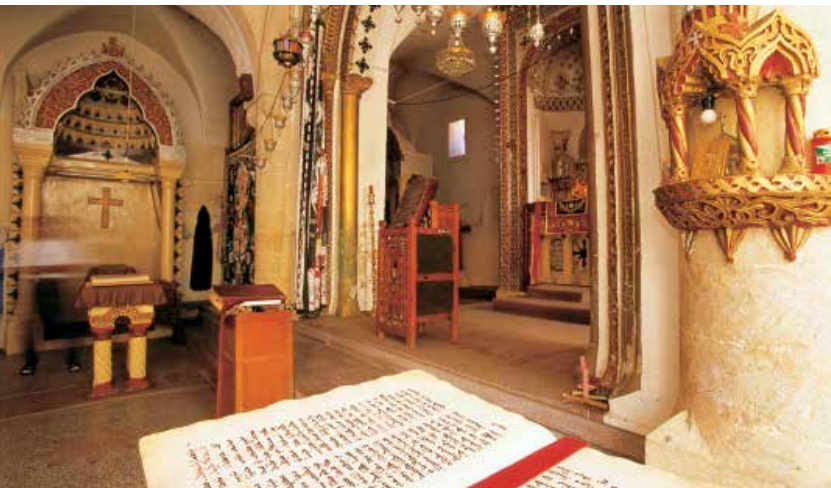
Mardin ve Midyat'ı gezerken evlerin içinin, dışının, kapılarının, pencerelerinin, sütunlarının, kemerlerinin, taşın sırrına ermiş ustalar tarafından oya gibi işlenmiş olduğunu görürsünüz. Taşçı geleneğe sıkı sıkıya sarılan Midyatlı ustalardan öğrendiğimize göre evlerin yapımında kullanılan bu taş normal taştan farklı özellikler arz ediyormuş. Kalter taşı ya da katori olarak adlandırılan açık renkli sarımsı bu taş, kolay kesilebilir olmasından dolayı rahat işlenebilir bir yapı sunuyormuş. Evlerde sıva malzemesi kullanılmaması dikkat çekici bir özellik. Belli zamanlarda taşları temizlemek için taş kırıntıları kum haline getirilerek duvarlar ovuluyormuş.

Hiçbir evin gölgesinin diğer evin üzerine düşmediği Midyat'taki daracık sokaklar, öyle bir intizam üzerine kurulmuş ki, evler güneş ışınlarının aksi yönde durduklarından dolayı yazın kavurucu sıcaklığında gölgelikler oluşturuyor. Ayrıca ilginçtir ki sıcak ve soğukta sertleşen taşlar, yazın serin kışın ise sıcak olmasına sebep oluyormuş.

Süslemelere göz attığınızda ise en çok işlenen motiflerin başında karanfiller, burmalar, üzüm salkımları, laleler ve beyaz güvercinler göze çarpıyor. Midyat evlerinin dışarıya açılan şahin bakışlı gözleri pencereler, iklim şartlarından dolayı küçük tutulsa da göz alıcı bir görünüm sergiliyor.

Midyat'ta son önemlerde taş işlemeciliği turistlerin yoğun ilgisi üzerine yeniden canlanmış, tarihi evler restore edilmeye başlanmıştır. Sevginin, hoşgörünün ve kardeşlik duygularının taşlara işlendiği özgün bir mimariye sahip olan Midyat'ta önce kaymakamlığın öncülüğünde bir taş atölyesi kurulmuş ardından da kurslar açılmaya başlanmıştır, şu anda Midyat'ta 8 adet taş işleme atölyesi faaliyetlerini sürdürüyor. Yaz aylarında gelen yoğun siparişleri karşılayamadıklarını belirten atölye yetkilileri, bu sektörün gelişmesinden hayli memnun. Çünkü Midyat'a özgü bu eşsiz sanat, hem varlığını korumaya devam ediyor hem de gittikçe daha çok insan bu sanattan evine ekmeğe götürüyor.

Midyat'ta konuştuğumuz bir taş ustası, taş yapılara artan ilgiyi şöyle özetliyor; "Bölge turizminin canlanması sanatlara olan ilgiyi de artırdı. Bu nedenle şu anda taş işçiliğine daha doğrusu taş yapılara büyük önem veriliyor. Eskiden genellikle Süryanilerin yaptığı bu sanat şimdi Müslümanlar tarafından da başarılı bir biçimde icra ediliyor. Yapımı normalden pahalıdır ancak binlerce yıllık taş yapıların hala sapsağlam ayakta olduklarını görürsünüz çünkü taş dirençlidir. Bu ne-

denle taş yapılar çok tercih ediliyor. Tadilatlarını yapıyoruz ya da sıfırlarını inşa ediyoruz. Bu canlılıktan çok memnunuz.”

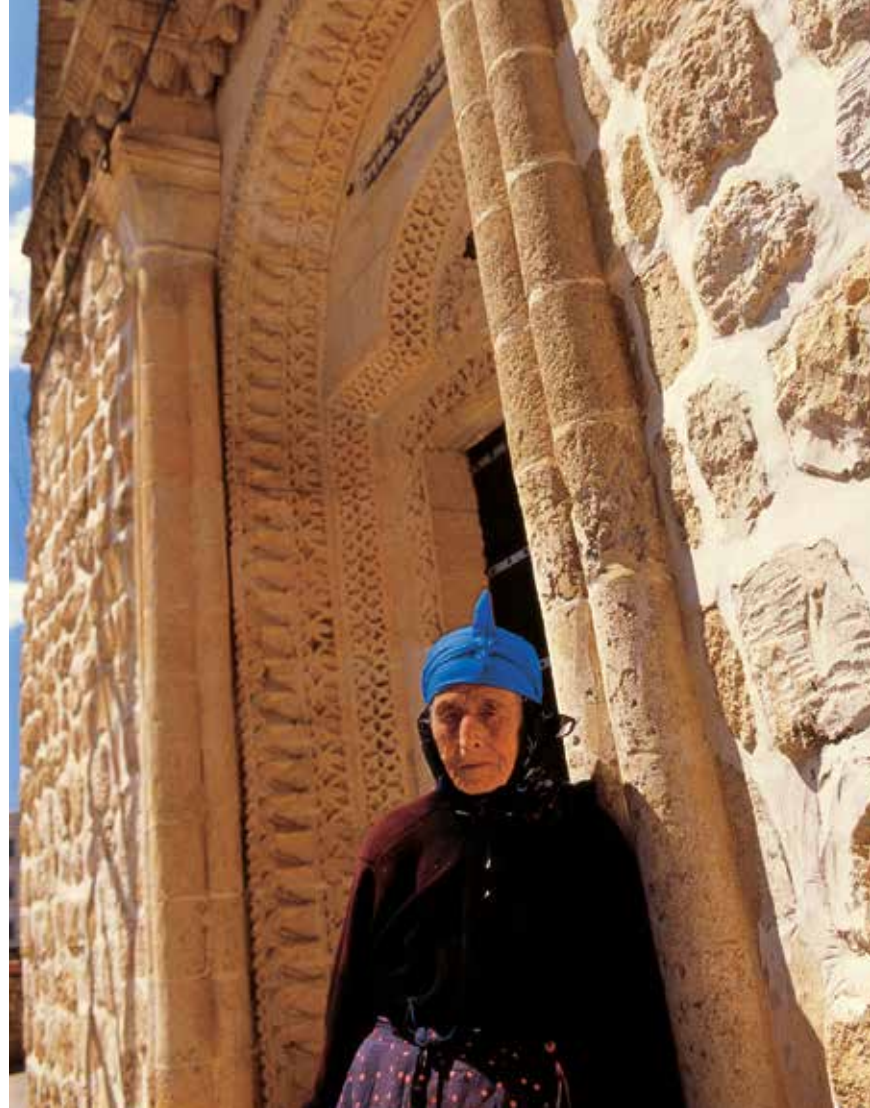
Sanatın Güzelliklerini Seyreylerken...

Gelelim Mardin ve Midyat'ın diğer el sanatlarına... Tahta Oymacılığı, Mardin'de taş oymacılığı kadar ünlü bir sanat dalı. Kapılar, konsollar, divanlar, gelin sandıkları yapılır özene bezene... Mardin'in bir de Bakırcılar Çarşısı vardır. Bakır ürünlere, eskisi kadar rağbet olmasa da yaşatılmaya çalışılır bu sanatta büyük bir inatla. Tencereler, ibrikler, leğenleri çanaklar, kaşıklar, kepeçler... Basmacılık sanatına da şahit olursunuz, kök boya ile elle yapılmış tahta kalıplar kullanılarak ortaya konur perdeleri nevresimler, masa örtüleri, bohçalar... El emeği göz nuru iğne oyaları meşhurdur Mardin'in, becerikli kadınlarının maharetli ellerinden yansıyan... Merkez ve Midyat ilçelerinde çok eski yıllardan beri devam eden bir sanat dalı ise çanak ve çömlek yapımı. Yörenin kırmızı toprağı, küp yapımıcılığına uygun olduğu için bu sanat dalı gelişim göstermiş. Testiler aynı zamanda evlerin kubbeli tavanlarında da kullanılmış.

Bir zamanlar nice kervanların gelip geçtiğı bu yollarda semercilik en gözde el sanatı iken bugünün şartları törpülemiş onu da, can çekişmekte adeta.

Yurdumuzun en önemli telkari merkezidir Mardin'in Midyat ilçesi. Bilinen diğer adı "vav işi" olan telkari yani gümüş işlemeciliğı, literatürde "çift işi" olarak da geçer. Motiflere, kullanılan malzemeye göre çeşitlenen bu isimler, özünde aynı zarif işi anlatmanın farklı yollarıdır sadece... Midyat'taki küçücük atölyelerde, gümüş tellerle icra edilen ve göz kamaştırıcı eserler ortaya konan bu sanat ile kemer, şekerlik, bardak altı, mücevher kutusu, fincan zarfı, silah kabzası, sigara ağızlığı, tütün kutusu, tepsi, fotoğraf çerçevesi, anahtarlık, künye, kaşık, kibritlik, vazo, tespih, gondol, tepelik, yüzük ve daha pek çok objenin yapılabildiğine şahit olursunuz ve hayranlıkla izlersiniz hepsini bir bir...

Sözün özü; her noktası tarihten bir yaprak sunan, sanatla sarmaş dolaş olan, dostluk, kardeşlik ve barış kokan Mardin'de ve ruh eşi Midyat'ta gezmek bir bambaşka duygudur... Her şey ölçülü bir biçimde birbirine karışır; en başta ise şaşkınlık, hayranlık ve huzur... ■

MİNYATÜRÜN SON BÜYÜK USTASI

NUSRET ÇOLPAN

En başından beri minyatürü insanlara yeniden sevdirmeyi amaç edinen Nusret Çolpan'ın ünü dünya geneline yayılmış.

Yazı: Taha Özalp

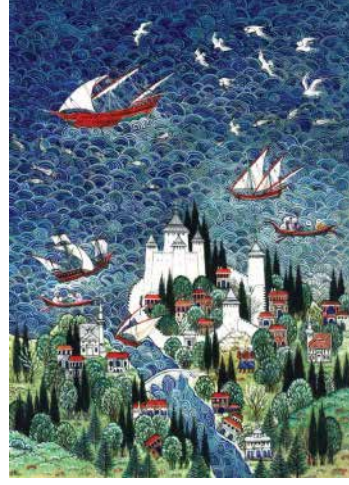

Türk-İslâm sanatlarının asırlar boyunca farklı coğrafyalarda varolan bütün eserlerine bakıldığında hepsinin ortak bir gaye ve öz etrafında oluştuğu tespit edilmektedir. Bu ortak gayenin temelinde ise İslam inancının da temel ilkesi olan tevhid yer almaktadır. Bu yüzden, zaman içinde üslup ve teknikler açısından kimi farklılıklar olsa da, tüm bir İslâm sanatı devam eden bir bütündür. Küfe'den Horasan'a, Bağdat'tan İstanbul'a, tüm İslâm coğrafyasına yayılır bu eşsiz bütünün parçaları. Geleneksel sanatlarımızdan minyatürün çağımızdaki en özgün temsilcilerinden merhum Nusret Çolpan'ın eserleri de ancak bu bağlamda ele alındığı takdirde doğru değerlendirilecektir.

Nusret Çolpan, kadim sanatlarımızın başında gelen minyatürü bugünün insanına sevdirmek için uğraş veren bir sanatçı. Minyatür, eski adıyla nakış veya tasvir, çok ince işlenmiş ve küçük boyutlu resimlere ve bu tür resimler yapan sanata verilen genel isimdir. Minyatürü yakın bir sanat dalı olan resimden ayıransa, resmin, doğayı ve insanı "olduğu gibi" çizmesidir. Minyatürler genelde kitapları resimlemek amacıyla kullanıldığı için küçük boyutludurlar. Fakat Nusret Çolpan'ın çalışmalarının birçoğunda küçük oranlar kullanılmakla birlikte bunların oluşturduğu eserler oldukça büyük ebatlıdır. Açıkavada ve bina içlerindeki büyük duvarlarda yer alan bu minyatürlerden özellikle İstanbul Metro su is-

Minyatürler genelde kitapları resimlemek amacıyla kullanıldığı için küçük boyutludurlar. Fakat Nusret Çolpan'ın çalışmalarının birçoğunda küçük oranlar kullanılmakla birlikte bunların oluşturduğu eserler oldukça büyük ebatlıdır.

tasyonlarında bulunanlar her gün onbinlerce insana gündelik koşturmaları arasında bambaşka bir tat sunmaktadır.

En başından beri minyatürü insanlara yeniden sevdirmeyi amaç edinen Çolpan'ın ünü dünya geneline yayılmış. İstanbul'da şehrin birçok noktasını süsleyen çalışmaların da temelinde bu amaç olsa gerek. Çolpan, metro istasyonlarından vapur islesine dek şehrin birçok noktasında insanları minyatürle buluştururken bir yandan da minyatürle çiniyi mecz etmektedir. Tam bir İstanbul sevdahısı olduğunu anlamak hiç de zor değil. Eserlerinin ciddi bir kısmı İstanbul, semtleri ve camileri üstüne odaklanıyor. Bir söyleşisinde şöyle anlatıyor bu durumu: "İstanbul'la ilgili her şeyi daha bir içten çizi-

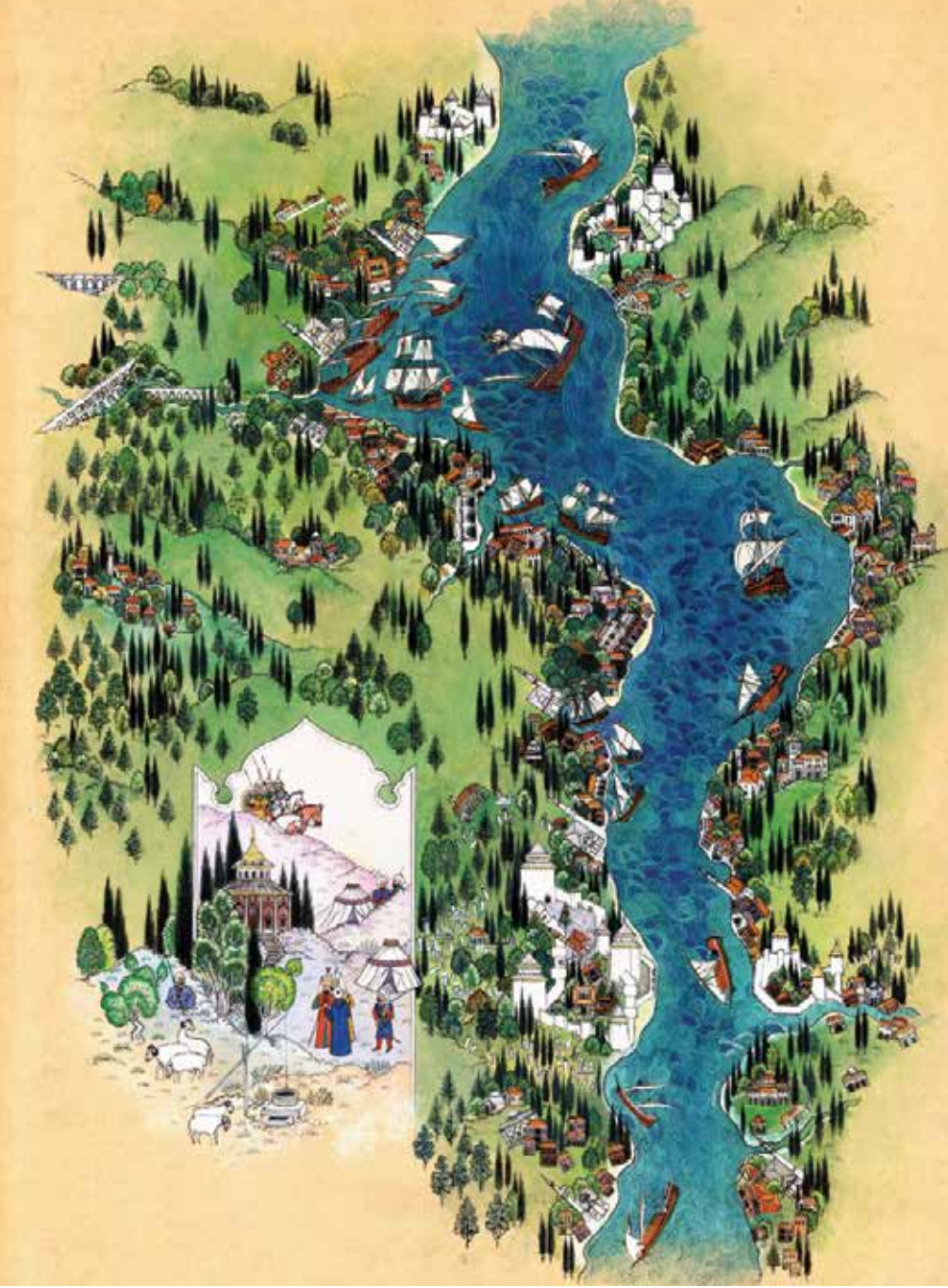
yorum. İstanbul minyatür için tam bir hazine. Binlerce eser var. Hangi birini çizeceğinizi şaşırıyorsunuz. Camiler, medreseler, çeşmeler, hanlar, hamamlar..."

Hayatını minyatür sanatına adayan Nusret Çolpan, Ekim 1952'de Bandırma'da doğdu. İlk ve Orta öğretimini Bandırma'da tamamladı. Eğitimine beş yıl ara verdikten sonra İstanbul'da Zincirlikuyu Meslek Lisesi'ni ve Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ni bitirdi. Bu yıllarda İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü'nde Prof. Dr. A. Süheyl Ünver ve Azade Akar'dan Türk Süsleme Sanatları dersi aldı ve minyatür çalışmaya başladı.

Nusret Çolpan, Kanuni devrinde yaşayan Matrakçı Nasuhi isimli sanatçıdan çok etkilenmiştir. Mimarîde ka-

**Nusret Çolpan,
kadim sanatlarımızın
başında gelen
minyatürü bugünün
insanına sevdirmek
için uğraş veren bir
sanatçı.**

zandığı disiplin ve görüşten de faydalanarak minyatüre kendine has bir çizgi ve renk getirmiştir. Ancak bunu minyatürün genel prensiplerine uyararak yapmıştır. Çalışmalarının hepsi özgün ve daha önce yapılmamış konulardadır. Vefatına kadar 34 yıl aralıksız minyatür çalışan sanatçının yurtiçinde ve yurtdışında değişik koleksiyonlarda yaklaşık 300 eseri bulunmaktadır.

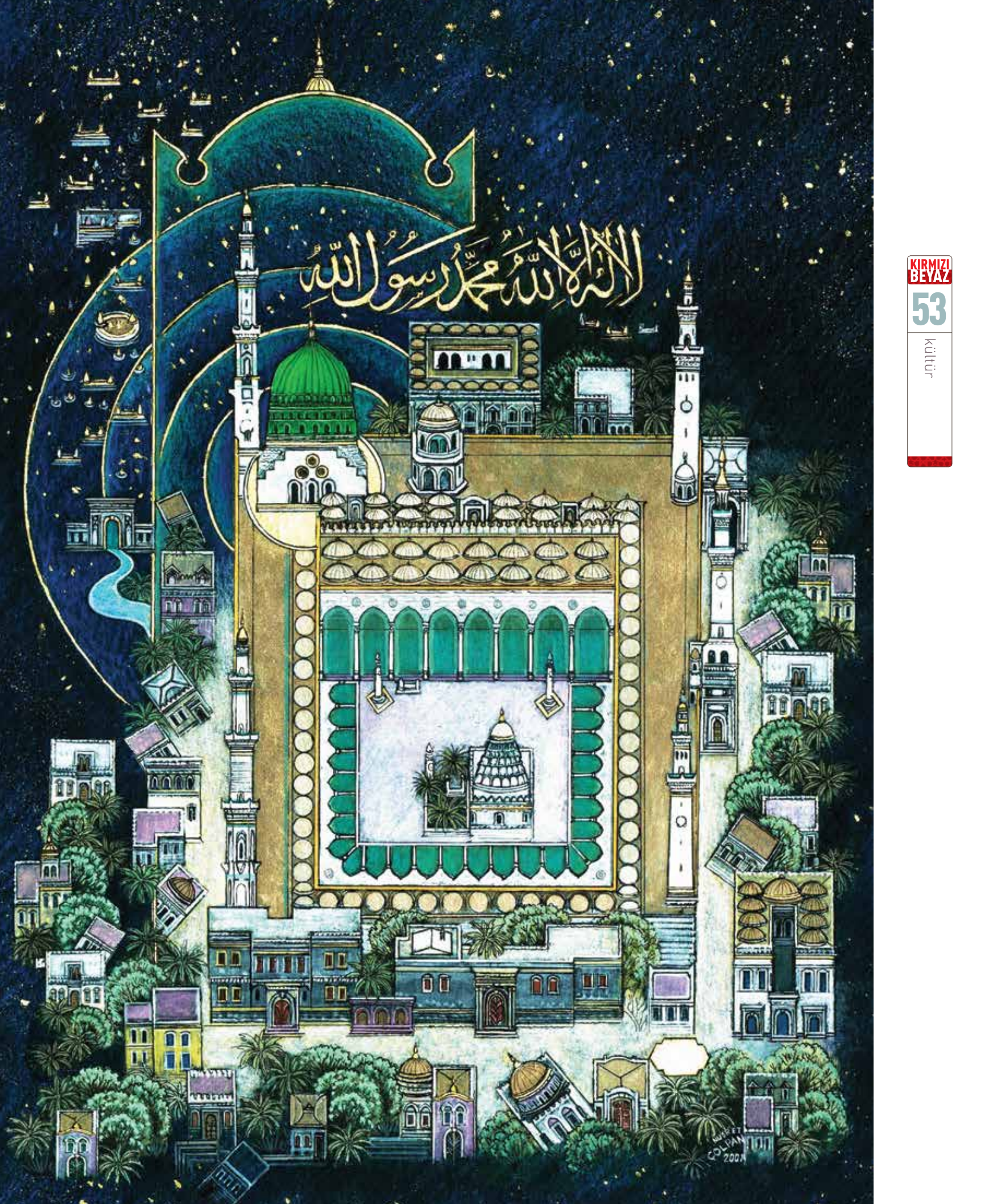
Sanatçı yurtiçinde ve yurtdışında kişisel sergiler açmış ve birçok toplu sergiye katılmıştır. Ayrıca yurtiçinde Topkapı Sarayı, Basın Müzesi, Atatürk Kitaplığı, İstanbul Belediyesi, Bandırma Kültür Merkezi, Cemal Reşit Rey Sergi Salonu, Tuğra Galerisi, Kadir Has Üniversitesi ve İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Müzesi'nde; yurtdışında ise Almanya, Japonya, Kazakistan, Lüksemburg, Amerika, Suriye ve İran gibi ülkelerde sergi açmıştır.

Minyatürlerinden bazıları Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Bosna Cumhurbaşkanı, Santa Barbara Müzesi ve Wall Street Journal'da bulunmaktadır. Ayrıca İznik Vakfı Çini Atölyeleri, İstanbul Metrosu istasyonları, Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü, Hava Kuvvetleri Komutanlığı 2. Ana Jet Üssü, Diyanet İşleri Başkanlığı binası, İski Tesisleri, Yunanistan'daki Ayvanoz Manastırı, Dubai'deki Zaebel Tekno Parkı ve Beykoz İskelesi gibi yurtiçi ve yurtdışı birçok noktada çini üzerine gerçekleştirilmiş minyatür çalışmaları bulunmaktadır.

Vefatına kadar İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Bölümünde ve T.B.M.M'ne bağlı Yıldız Sarayı Şale Köşkü'nde minyatür dersleri veren Nusret Çolpan'ın aldığı ödüllerden birkaçı şunlardır: Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Büyük Ödülü, Mevlana Başarı Ödülü, Dış İşleri Bakanlığı Teşekkür Beratı, Türkiye Yazarlar Birliği Başarı Ödülü.

Asırlarca bir kitap sanatı olarak kalan ve uzunca bir süredir de ihmal edilen minyatür sanatını adeta diriltiren ve yeniden hayatımıza sokan bu büyük ustayı rahmetle anarken, bir yandan da açtığı bu güzel yolda benzeri çalışmalarla ilerleyecek öğrencilerini dört gözle bekliyoruz. ■

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُولِكَ

YAYLA TURİZMİNİN SON GÖZDESİ KÜMBET MOUNTAIN RESORT

Şehrin yıl boyunca süren gürültüsünden, plaj tatilinin bunaltıcı havasından uzak, yemyeşil bir doğada, kuş cıvıltıları ve eşsiz bir manzara eşliğinde dinlenmenin, eğlenmenin, spor yapmanın huzur ve mutluluğunu yaşatmak için tasarlanmış yeni bir tatil alternatifi Kümbet Mountain Resort.

Rengarenk kır çiçekleri ve dağ çayırları ile kaplı olan Karadeniz Bölgesindeki yaylalarımızın çevresi genellikle ladin türü çam ağaçları ile kaplıdır. Karadeniz kıyıları sahip olduğu yeşillikleri sadece bol yağmuruna değil, nemli ve sisli havasına da borçludur. Ancak sahil şeridindeki şehirlerde yüksek nem ve sisli hava yükseklerle çıkıldıkça yerini pırl pırl bir güneşe, bol oksijenli tertemiz havaya bırakır. Kümbet Mountain Resort tesislerinin kurulu bulunduğu Kümbet yaylalarında bitki örtüsü

genel olarak köknar, ladin, sarıçam, sedir, kayın, meşe, ihlamur, karaağaç, gürgen, kızılağaç, yabani fındık gibi ağaç türleriyle kardelen, yabani açelya, orman gülü, gökovan gibi binlerce çeşit kır çiçeği ile kaplıdır.

Giresun'a yaklaşık 60 km. mesafede bulunan Kümbet Mountain Resort Dereli İlçesi Kümbet Köyü Koçkayası Yaylası'nda yer almaktadır. Giresun-Trabzon sahil yolundan Dereli'ye döndükten sonra Karadeniz'in tüm güzelliklerini görmeye ve hissetmeye başlayacağınız bir

Bakir tabiatın kirlenmemiş havasını, billur gibi soğuk suları, yazın en sıcak günlerinde bile korunan ferahlatıcı serinliği, büyüleyici güzellikteki manzaraları ve hormonsuz bitkileri bulmak mümkün yaylalarda.

yolculuğa başlamış olacaksınız... Çift taraflı yemyeşil iki yamacın ortasında seyahat ederken aracınızın pencerelerini açtığınızda yüzünüze çarparak, bir yandan sizi serinletmeye, bir yandan da bol oksijeni ile akciğerlerinize bayram sevinci yaşatmaya başlayacak olan o muhteşem havayı hissedeceksiniz...

Dereli İlçesini geçtikten sonra yeşilin tonları daha bir çeşitlenecek, oksijen miktarı daha bir artarken akciğerlerinizin size nasıl teşekkür ettiğini duyacaksınız. Çam ağaçları arasında devam eden yolculuğunuzun son yerleşim yeri Kümbet Köyü (bölge yaylaklarının alışveriş merkezi)'nü geçtikten sonra tekrar çam ağaçlarıyla kaplı, 2,300 metre yükseklikteki yolculuğunuza devam ederken dağların tepesinde yer alan kır çiçekleri ve yeşil çayırlar farklı bir dünyada olduğunuz hissine kapılmanızı sağlayacak. Bol oksijen, nemsiz ortam ve pırıl pırıl bir gökyüzü sizi misafir edecek olan doğal hayatın konforu olarak sizi hayal âlemine sürükleyebilir. Kümbet Köyünü geçtikten sonra artan yolculuk sabırsızlığınız 5 dakika sonra sona erecek ve doğa ile konforun bulunduğu Kümbet Mountain Resort'un doğal ortamına kavuşacaksınız.

Neden Yayla Turizmi?

Kendine has coğrafya ve iklime sahip olan Türkiye'nin zengin yaşama kültürü içindeki yayla yaşantısı çok önemli yer tutar. Çin kroniklerinde, "Atları ve yüksek tekerlekli arabaları ile suları ve otları takip ederek yaşayan millet olarak da tanımlanan Türkler, Anadolu coğrafyasında yerleşik hayata geçtikten sonra geleneksel yaşama tarzlarını yeni ölçekleriyle yaşamaya başlamıştır.

Türkiye yaylaları, tüm dünyanın giderek daha fazla birbirine benzemeye başladığı yeni bin yılda, geçmişten gelen ve tadı yaşandıkça fark edilen; günümüz modern yaşamına göre Doğulu ve egzotik, tabiattan uzaklaştığımız ölçüde otantik yaşama biçimi olarak

**Konforunuz için her türlü
detayın düşünüldüğü bu
tesislerde doğal hayatın ve
konforun nasıl uyumlu bir
ahenk içinde sunulduğunu
göreceksiniz...**

kuşatıcı ve farklı yaylalardır. Habitata bozulmamış bir çevrede yaşayan bin bir çeşit yabani hayvan ve bitki, insanı televizyonlarda izlenen belgesellerin kurmaca âleminden kurtarıp gerçek hayatın bir parçası kılar.

Dağ Yaşamının Fiziksel Faydaları

Günümüzde yapılan pek çok araştırma göstermiştir ki; yüksekliğe çıkmamızla birlikte fonksiyonlarımızda önemli ve çok derin değişimler meydana gelir. Akciğer solunumu artar, böylece akciğere daha fazla hava taşınabilir. Bu artış fazla enerji gerektirmez çünkü havanın çok yüksek yerlerdeki yoğunluğu daha azdır. Hemoglobün hücrelerinde artma olur, kanda taşınan O₂ miktarı da azar azar artar. Bu, kanı daha akışkan yapar, ancak bu bir problem değildir. Çünkü; yüksekte hipoksia (Lower O₂ tension), vasodilate, ya da dinlenme esnasında atardamarlara hizmet eder. Yüksekteki soğuk, akciğerlerde ve kılcal damar kaslarında genişlemeye sebep olabilir.

Bünyenin yüksek olan yerlere uyum sağlayabilmesi ve yüksek yerlerde yaşamının sağlayacağı faydalardan tam olarak yararlanabilmek için yılda yaklaşık üç hafta 1500 metrenin üzerindeki bir yerleşim yerinde yaşanması gerekmektedir. Ortama uyum sağladığımız zaman, vücudumuza O₂ alan ve taşıyan sistemler kasların çalışması için O₂ arzını daha iyi bir hale getirebilecektir. Fiziksel uygunluk açısından; solunum ve kalp damar sistemini güçlendirir, akciğer difüzyonunu artırır, arteriyel damarlar üzerindeki basıncı azaltarak tansiyonun düşmesine vesile olur. Kan damarlarını genişletir, kılcal damarlardan aktif olanların sayısı artar ve ruh sağlığı üzerinde olumlu etkileri vardır.

Dağ Yaşamının Sosyolojik ve Psikolojik Faydaları

- İş veriminin artmasına,
- Hastalık yüzünden çalışılmayan gün sayısının azalmasına,
- Daha enerjik hissetmeye, tembellikten uzaklaşmaya,
- Sağlam, canlı, hareketli, egzersiz yapmaya hevesli bir kişi haline gelmeye,
- Öz saygının geliştirilmesine,
- Organizmayı beden ve ruhsal streslerin yıpratıcı etkisinden korumaya,
- Hayata daha mutlu bakmaya,
- Asabi ve hiperaktif yapıyı sakinleştirmeye,
- Kendine güvenin artmasına,
- İnsanlarla çabuk arkadaşlık kurmaya, yardımlaşma duygularını geliştirmeye yardımcı olur.

27 odalı otel binası, 5 dubleks bungalov, 12 tek katlı bungalov, 350 kişilik restaurant binası, kafeterya, toplantı salonu, kapalı yüzme havuzu, sauna, Türk hamamı, masaj salonu, piknik alanları, çadır ve karavan alanları ile her tür konaklama ihtiyacına cevap veriyor Kümbet Mountain Resort.

Aktiviteler

Kümbet Mountain Resort'ta çoğunluğu açıkavada ve doğal ortamlarda olmak üzere birçok aktivite sizleri bekliyor. Her mevsim ayrı bir keyifle yapılacak yürüyüş, kır koşusu, çevre turları ve doğa yürüyüşünün yanı sıra kışın kar kayağı yapmak da mümkün. Bunlara ek olarak kuş meraklıları için kuş gözleme, heyecan severlere ATV arazi araçlarıyla macera imkanı da sunuyor Kümbet. Otel içindeki tesislerde ise yüzme havuzu, sauna ve Türk hamamı gibi olanaklar mevcut.

Nasıl Gidilir?

Giresun'a yaklaşık 60 km. mesafede bulunan Kümbet Mountain Resort Dereli İlçesi Kümbet Köyü Koçkayası Yaylası'nda yer almaktadır. Giresun-Trabzon sahil yolundan Dereli İlçesine döneceksiniz. Dereli İlçesini geçtikten sonra Kümbet Köyü yönünde ilerleyeceksiniz. Kümbet Köyünü geçtikten 5 dakika sonra Kümbet Mountain Resort'un doğal ortamına kavuşmuş olacaksınız. ■

Kümbet Mountain Resort

Kümbet Köyü Koçkayası mesire yeri
P.K.22 Dereli / Giresun

Tel: 0.454. 386 61 11 Pbx

Fax: 0.454. 386 62 12

e-mail: kumbet@albayrak.com.tr

www.kumbet.com.tr

Karadeniz'e has muhteşem bitki örtüsünü seyrederken size eşlik edecek olan kuş sesleri ve akan suyun şırıltısı sizi şehrin gürültüsü ve stres dolu ortamından bir anda kurtaracaktır.

SAVAŞ TALİMLERİNDEN DOĞAN ARİSTOKRAT SPOR:

ESKRİM

Askerlerin savaşa hazırlanmak için yaptıkları talimlerden doğan eskrim, ülkemizde batıdaki kadar popüler olmamış bir spor dalı. Çünkü bu sporun kökenlerinde özellikle Fransız ve İngiliz soylularının yaptıkları düellolar önemli bir basamak oluşturuyor.

Yazı: Hüseyin Yılmaz

Kılıç ile yapılan ilk sporlara eski Hintliler parma, Yunanlılar perma derlerdi. Sözcük kuzey german dilindeki skermen ya da scheirmen'den gelir. Başka bir german kavimi olan İskandinavlılar sözcüğe skermederler Sözcük latin kökenli dillere de escremie biçiminde girmiş, terim Türkler tarafından da kılıç sporları anlamında kullanılmıştır.

Çin'de İ.Ö. 2000 yıllarında bu sporun yapıldığı bilinir. Eskrim daha sonraları antik Yunan'da hoplomakhos denilen gladyatör öğretmenleri tarafından gymnasium denilen okullarda ders olarak verilirdi. Roma döneminde de eskrim çok tutulan bir spor ve savaş dalı oldu.

Çağdaş eskrimin İspanya'da doğduğu ileri sürülür. Toledo kentinde sağlam ve zarif kılıçlar yapılmaya başlanmış, kesici kılıçların yerini ince, uzun, batıcı kılıçlar almıştı. Buna koşut olarak eskrimde de kaba güçten çok beceri, çeviklik ve bilgi önem kazandı. Spor, XVI. yy'da her ülkeden eskrim meraklılarının ustalıklarını arttırmak

Kılıcın Türkler'in tarihi boyunca ne kadar önemli bir yer işgal ettiğini düşünürsek, eskrim kılıçları ile o günleri tekrar yaşamak, bütün düşünceleriniz ve vücudunuz ile hamle yapmak veya gelen bir hamleden kaçmaya çalışmak herkes için ilginç bir deneyim olabilir.

Türkiye'de eskrim sporunda ilk çalışmalar, 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı paralelinde Sultan Abdülmecit zamanında askeri okullara maç ve kılıç dersleri konulmasıyla başladı.

amacıyla geldikleri İtalya'da gelişti. Eskrimle ilgili ilk kuralları İtalyanlar koydular. Bu döneme eskrim spordan çok düello için başvurulan bir dövüşme aracıydı. 1588-1608 yılları arasında yalnız Paris'te düellodan 8000 kişinin ölmesi tepkilere yol açtı. İtalyanlar'ın meçinden (epe) vazgeçilerek daha hafif ve kısa, içi çiçek biçiminde bir düğmeyle örtülü bir kılıç kullanılmaya başlandı. Bu yeni kılıca çiçek (fleur) sözcüğünden türetilen flöre adı Besnard tarafından verildi. Taraflar korumasız olduğundan hamleler son derece dikkatli yapılıyordu. Maske koruma yeleği ve eldiven XVIII. yy'ın sonlarında ortaya çıktı. Bu dönemin bir başka önemi de La Boessiere, La Faugere, Gomard büyük ustalar tarafından karşılaşma kurallarının yeniden belirlenmesi oldu. Bazı süvari birliklerinde kullanılan kılıçta önemli bir gelişme görülmezken, epe düello silahı olarak geçerliliğini korudu.

XX. yy'ın başlarında eskrim sporunun kuralları kesinleşti. Eskrim 1896'dan başlayarak olimpiyat oyunlarında yer aldı. Bu alanda dünya şampiyonlukları düzenlendi. Rakibin karşısındaki sporcuya yaptığı vuruş yada dürtüş önceleri hakemler tarafından saptanırken, 1934'te epe, 1954'te flöre'de tuşlar elektrikli aygıtlarla saptanmaya başlandı. Kılıç dalında ise bu silahın elektrikli göstergelerle donatılması tüm çabalara rağmen 1980'lere kadar gerçekleştirilemedi.

Eskrim günümüzde bütün dünyada yapılan bir spor durumuna gelmekle birlikte bu dalda Avrupalıların üstünlükleri sürmekte

genelde epede İtalyanlar flörede Fransızlar kılıçta ise Macarlar başarı sağlamaktadırlar. 1913'te kurulan 100'e yakın ülkenin üye olduğu Uluslar arası eskrim federasyonu çeşitli yaş sınıflarında dünya şampiyonlukları düzenlemektedir.

Türkiye'de Eskrim

Kılıç kullanma, ata binme ve ok atma Türklerde küçük yaşlardan itibaren öğrenilen geleneklerdir. Orta Asya'da Türkler' in kullandıkları kılıçların uç kısmı tersine hafif dönük ve eğridir.

Selçuklular ise kendilerine has özellikteki kılıçların yanı sıra batının kullandığı geniş, iki yüzlü keskin kılıçlarla da savaşmışlardır. Osmanlı daha çok tersine dönük olup, çok büyük değişiklik ve gelişme gösterir. Gayet dengeli olan bu kılıçların uç ve yanları keskindir. Zırhı kesmek, rakibe darbe indirmek, biçmek, saf dışı bırakmak için kullanılırdı. Orhangazi zamanından başlayarak askerlere sistemli bir şekilde günlük talim yaptırılmasının Yeniçeri Ocağı ve Sipahiler üzerinde oldukça olumlu etkileri görüldü. 16. ve 17. yüzyılda Osmanlılar en elverişli, dengeli, hafif kılıçları yaptılar ve kullandılar. Kılıç yapımında gözetilen başlıca özellikler, kılıçların hafif, dengeli, dayanıklı ve uçlarının tersine dönük olması, savaş meydanında askerlerin uzun süre yorulmadan dövüşmesini sağlayacak, kolaylıkla

hareketten harekete geçebilecek niteliklerde olması idi. Böylece kılıç yapım sanatı Osmanlılarda teknik ve nitelik bakımından en ileri düzeye ulaştı. Ayrıca kılıç – kalkan oyunları da Osmanlılarda büyük ilgi gördü.

Türkiye' de eskrim sporunda ilk çalışmalar, 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı paralelinde Sultan Abdülmecit zamanında askeri okullara maç ve kılıç derslerini konulmasıyla başladı ve ilk öğretmen Fransız Piçini oldu.

Cumhuriyet döneminde de küçük değişikliklerle uygulanacak olan “ Maarif-i Umumiye Nizamnamesi” ile 1869 'da Rüştüyelere eskrim dersleri konulması kabul edildi. İlk eskrim federasyonu 1923 yılında İdman Cemiyetleri İttifakı'nın kurulması ile birlikte faaliyete geçti. İlk başkan olan Fuat Bey bu görevde 15 yıl kaldı. 1923 yılında TC bünyesinde Türkiye Eskrim Federasyonu, Türk eskrim sporunun en üst yönetim organı olup kurulduğu yıl, Uluslar arası Eskrim Federasyonu'na kabul edildi. Milli takım ilk kez 1924 Paris Olimpiyatlarına katıldı.

1940-50 dönemlerinde halkevlerinin de eskrim sporuna eğilmeleri ile bu spor yayıldı. Aynı dönemde İstanbul'da Tenis-Eskrim-Dağcılık Kulübü'nün de faaliyete girmesi ile Türk eskrimi yeni sporcular kazanmaya başladı.

Günümüzde eskrim sporu Ankara, İstanbul, İzmir, Afyon, Eskişehir, Antalya, Bursa, Mersin, Balıkesir, Kocaeli illerindeki kulüp faaliyetleri ile sürdürülmektedir.

Epe

- Dürtüş silahıdır. Dürtüşün geçerli olabilmesi için 750 gramlık basınç uygulanmalıdır.
- Tası flöreye göre geniş, ucunda düğme mekanizması bulunan bir silahtır.
- Düello silahı olarak kullanılan "rapier"den türemiştir.
- Geçerli bölge tüm vücuttur.
- Sporcular her geçerli dürtüşlerinde 1 sayı kazanır.

Flöre

- Dürtüş silahıdır. Dürtüşün geçerli olabilmesi için 500 gramlık basınç uygulanmalıdır.
- Tas kısmı epeye göre küçük ucunda düğme mekanizması bulunan bir silahtır.
- Geçerli bölge kollar, bacaklar ve baş hariç vücudun gövdesidir.
- Sayı kararı verilirken atak üstünlüğüne bakılır.

Kılıç

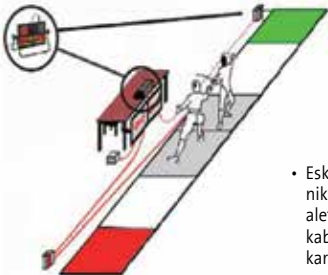

- Hem vuruş hem de dürtüş silahıdır.
- Tarihte süvari silahı olarak kullanılmış kılıcın benzeridir.
- Geçerli bölge vücudun belden yukarısidir.
- Sayı kararı verilirken atak üstünlüğüne bakılır.

Eskrim Pisti

- Eskrim bir düzlemde, 14 metre uzunluğunda bir pistte oynanır.

- Eskrimciler elektronik bir sinyalizasyon aletine kablolu veya kablosuz bağlanarak karşılaşılırlar.

TEKNİK

Eskrim fizik ve ussal öncelikleri en iyi şekilde ve en geniş ölçüde geliştirilmesi yönünden herkese sağlık verecek bir spor olarak kabul edilmiştir. Eskrim, yapılmasındaki geniş tekniği inceliği ve adalelerin yerine göre düzenini sağlaması bakımından bir sanat olarak anılmaktadır.

Her hamle hareketinde oldukça ağır olan vücudu üstün süratle, çeviklik ve kolaylıkla ileri götürmek geri getirmek için çok büyük adale çalışmasını gerektirmektedir. Bu çalışma sayesinde solunum hareketinin gelişmesi ve kan dolaşımının artması, buna bağlı olarak vücut ısısının yükselmesi alınan gıdaların kolayca yakımı ve kana geçirilmesi sağlanmaktadır. Bunlardan başka besi yakımı üzerinde büyük etkisi olduğu gibi ter ve idrar salgısı yönünden bu sporun önemi büyüktür. Ayrıca sinir sistemi üzerinde düzenlemeyi sağlar, özellikle görme ve elle dokunma hislerini geliştirir.

Eskrim vücudun değişik yerlerine en geniş ölçüde uzanma ve gerilme imkanını vermekte adalenin en kısa anda harekete geçmesini, gerektiğinde de tekrarlamasını sağlamakta, olduğundan en süratli spor olarak kabul edilmiştir. Ayrıca eskrim süratle hareket halinde iken karar verme, hareket ve yön değiştirme imkanını vermekte olduğundan refleksi en geniş ölçüde geliştirmektedir.

Eskrimin 3 dalı vardır: flöre, epe ve kılıç. Bu 3 dalın kuralları ve silahları birbirinden farklıdır. Örneğin flörede sayı alabileceğiniz bölüm belden yukarıdır, kafa ve kollar dahil değil, epede ise vücudun her yerinden sayı alabilirsiniz son olarak kılıçta ise belden yukarısından fakat bu sefer kafa ve kollarda dahil olmak üzere sayı alabilirsiniz.

Kimi temel öğeler eskrimin 3 dalında da vardır. Gard, hamleye ya da savunmaya hazır tarafın temel pozisyonudur. Bu durumda sağ bacak önde, sol bacak yana dönük (oyuncu solak ise tam tersi) bacaklar hafifçe bükülmüş, gövde dikçe silahı tutan kol yere paralel ve öne doğru uzanmış, öteki kol el baş hizasında olmak üzere yukarı kalkık ve bükük durumdadır. Hareketler ileri ya da geri olabilir. Her iki harekette de adımlar ya art arda ya da aynı anda sıçramayla atılır. Hamlenin silahın hareket sayısına ve yapıldığı ana göre değişen çeşitli biçimleri vardır. Hamleyi paradla (savunma) çelip savuşturduktan sonra öteki oyuncunun yaptığı hamleye karşı hamle denir.

Savunma, silahın dürtmesi yada çırpmasından kurtulmaya dayanır ve silahla alınan paraplardan, yanılmalardan, ileri geri gidilerek yapılan yer değiştirmelerden oluşur. Karşı hamle kendisine atak yapılanı başvuracağı bir karşı saldırı yoludur. Flöre ve kılıçta karşı hamlenin sayı alıcı biçimde olması için rakibe net olarak vuruş (kılıç) veya dürtüş (flöre) yapılması gerekir, bu ikisinde atak üstünlüğü vardır ve çok önemlidir. Epede ise karşı hamlenin geçerli olması, hamleden 1/25 saniye önce yapılmasına bağlıdır. ■

Eskime Başlayabileceğiniz Spor Kulüpleri

Türk Eskrimini Geliştirme Vakfı Altınyurt Spor Kulübü

Fahrettin Kerim Gürkay Cad. No: 38 Altunizade-Üsküdar/İstanbul
Tel: 0 216 326 33 72

Tenis Eskrim Dağcılık Kulübü

Tarabya Cad. Siteler Durağı Hacıosman-Tarabya/İstanbul
Tel: 0 212 262 90 80

ÇAĞIMIZDA İNSAN VE DEPRESYON

Depresyon son otuz yılda kent yaşamının yoğunluğunun ve hayat şeklinin karşımıza çıkardığı psikolojik bir rahatsızlık. Temel olarak, yaşanan olayların insanın ruhsal yönüne ağır gelmesi şeklinde tanımlayabiliriz. Bu da, karşılaşılan olaylara razı gelmemesi gibi bir temel itirazdan kaynaklanıyor.

Yazı: Psikolog Mehtap Kayaoğlu

Günümüzde insanın ruhsal sorunları, tıpkı diğer be-densel sorunlarında olduğu gibi, bilimsel bir temele oturmuş durumda. Buna rağmen birçok kişi, geçirdiği bir ruhsal rahatsızlığın tedavi edilebilir bir durum olduğunu bilmiyor. Üstesinden gelebileceği bir zorluk olarak düşünüyor. Hatta yaşadıklarının bir hastalık ve rahatsızlık olduğunu aklına bile getirmiyor.

Ne zaman ki yakınmalar, sıkıntılar, olayların üstüne üstüne gelmesi gibi şikayetlerde artma oluyor?... İşte o zaman "Acaba bana neler oluyor böyle?" diye düşünmeye başlıyor. Düşünmeye başlıyor da... birçok kereler bundan kurtulmak için bir uzmandan yardım alması gerektiğini bilmiyor. Günümüzde hala insanlar bir psikologdan veya psikiyatristten yardım almanın "Delilik alameti" olduğunu düşünebiliyor!... Oysa ruhsal sorunlarımız da tıpkı şeker hastalığı gibi, kalp damar hastalıkları gibi normal bir hastalıktır. Hastalığın bir tanımı, nedeni, gidişi ve tedavisi de vardır elbette...

Depresyon kendine özgü belirtileri olan, ciddiye alınması gereken bir rahatsızlıktır... Aslına bakarsanız hepimiz yaşamımızın belirli dönemlerinde kendimizi kötü hissederiz. Keder, hüznün, mutsuzluk duyguları ruhumuzu kaplar. Bu duyguları ufak tefek gel-gitler şeklinde yaşamak kaçınılmaz. Söylediğim gibi hepimize olur... gelir... bir süre sonra gider... Bazı kişilerde bu tür duygular gelir... gitmez... Gitmeyince duygusal olaylara

verilen tepkilerde artmalar olur... Duygusal olaylara verilen tepkilerde artmalar olunca, kişi yoğunluğunu ve duygusallığını aşırı boyutlarda yaşamaya başlar... Aşırı boyutlarda yaşamaya başlayınca çevresiyle, ailesiyle, işiyle, arkadaşlarıyla arası bozulmaya başlar... Tüm ilişkiler bozulmaya başlayınca... tahmin edersiniz... yaşamaktan zevk almamaya başlar... sık sık ölümü aklına getirir... Günün birinde hepimiz öleceğiz zaten... ve hatta yaşanması zorlaşan ve hatta yaşamımızın mucize olmaya başladığı dünyada, niçin sık sık ölümü istemeye başlayalım ki?...

Eğer...

... kendimizi hemen her gün, gün boyu süren bir üzüntü, keder, mutsuzluk, çaresizlik, sıkıntı, zavallı, neşesiz, sinirli, çökkün, boşluktaymış duygusu... vb. duyguların içinde hissediyorsak...

...eskiden zevk aldığımız işlerin çoğundan zevk alamıyorsak... veya zevk aldığımız işlerimize karşı ilgimiz aşırı şekilde azalmışsa...

...iştahımızda azalma veya artmalar varsa... istemediğimiz halde kilo alıyorsak veya kilo veriyorsak...

...hemen her gün uykusuzluk çekiyorsak... uykuya dalmıyorsak... daldıktan sonra hemen uyanıyorsak... gece sık sık uyanıyorsak... her uyanmadan sonra tekrar uykuya dalmamız çok zaman alıyorsa... çok uyuduğumuz

halde sürekli uykumuzu alamadığımızı hissediyorsak...

...etrafımızdaki herkesin fark edeceği şekilde konuşmalarımızda ve düşüncelerimizde yaşlamalar devreye girmişse...

...karar vermede güçlük çekiyorsak... sürekli bir kararsızlık hali yaşıyorsak...

...aşırı yorgun, bitkin, enerji kaybına uğramış hissediyorsak...

...vücudumuzda nedensiz ağrılar artmışsa... nefes darlığı... yorgunluk... baş dönmesi... mide ve bağırsakta gazlanma artmışsa...

...kendimizi beğenmemeye başlamışsak hiçbir işe yaramadığımızı, kimsenin artık bizi sevmediğini sık sık düşünmeye başlamışsak...

...kendimizi herhangi bir konuya veremiyorsak... zihnimiz sürekli karışık... en kolay şeyleri bile unutmaya başlamışsak...

... sürekli kendimizi suçlamaya başlamışsak... işe yaramaz hissediyorsak...

...tabii ki sık sık ölümü aklımıza getiririz... "Ölsem de kurtulsam!..." demekten başka şansımız kalmaz çünkü...

***Depresyondaiken
gördükleriniz, sadece içinde
bulduğunuz ruh hali
nedeniyle, görmek istedikleriniz
olacaktır. Görmek istedikleriniz
pek kötü ve yolunda
gitmeyenler olursa, hayatınızın
da hep öyle olduğunu sanma
yanılsamasını yaşarsınız.
Ama iyi ve güzel olana
odaklanırsanız, yaşamınızın iyi
ve güzele doğru gittiğini fark
edersiniz.***

Depresif kişi, kendini yalnız ve çaresiz hisseder. Oysa yeryüzündeki insanların belki de beşte biri kendisiyle aynı duyguları paylaşıyordur da haberi bile yoktur. Ama o yine de yalnız hissetmeye devam eder. Depresyon insanı öldürmeyen ama sürdüren bir hastalıktır. Hayatı burnunuzdan getirir. Yaşam kalitenizi düşürür. Oysa alınacak yardım ve tedaviyle insanlar eski sağlıklı hayatlarına kolaylıkla dönerler.

Depresif kişi, hayatı hep baktığı yerden gördüğü ve yaşamını değiştirmek için çabalamadığı için aynı yerde sayıklar. Ufak tefek hayal etme ve niyet etme çabalarını, "Uğraştım... olmuyor işte..." diye yorumlar. Halbuki uğraşmaz aslında... Ahh bir uğraşsa? Depresyon ne soğuk algınlığıdır ne de utanılacak bir durum. Bu nedenle işin uzmanları tarafından tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır.

Tedavide sadece ilaç kullanmak yeterli olmaz. Depresyondaki kişilerin terapötik destek almaları gerekir. Çünkü en kestirme tanımla depresyon (terapötik bir tanımlamayla), kişinin hayat karşısında kendisini yenik hissetmesi durumudur. Hayat karşısında yenik hissetme durumu... yani depresyon... yani bilinçdışınızdaki "arzu" ve "yasak" arasındaki tartışma...

Bilinçdışınızdaki çatışmaların, bilinç düzeyimize çıkarılması ve arzu ile yasak arasındaki bağın oluşturulması ile tedavi tamamlanmış olur. Uzmanlar bilinçaltı süreçlerinizde bastırılan arzuyu bulmaya çalışır... ve tedavi böylece sürer gider.

Depresyonda olan kişiler için iyi bir tedavi, tam anlamıyla bir iyileşme oluyor genellikle. Ama bir de depresif yapıyı bünyesine sindirmiş ve bu yapıyı kişiliğinin bir parçası gibi yaşayan insanlar var. Bunlar sürekli depresyonda gibi "mızızlanırlar". Ne şikayetleri biter... ne de iyileşirler... Önerdiğimiz hiçbir şeyi yapmazlar... mümkün olsa onların yerine biz uzmanların depresyondan çıkmasını isterler. Tabii böyle bir şey mümkün olmayacağı için depresyonlarıyla yaşamaya devam etmek zorundadırlar.

İşin iyi olan yanı, bu kişilerin aslında gerçekten bir depresyon hastası olmamalarıdır. Yani depresyonda değiller... ama kendilerini depresyonda zanneden kişilerdir... bu nedenle hayatlarını yeterince keyifli yaşayamazlar. Kendi burunlarından getirdikleri gibi etraflarındaki insanların da burunlarından getirirler. Ama tam bir depresyon olmadığı için en ana tehlike olan "intihar" girişiminde de bulunmazlar.

Kısaca özetlemek gerekirse, depresyonda bile olsanız, elinizden geldiğince hayatınızın iyi ve güzel taraflarını görmeye gayret edin. Depresyondayken gördükleriniz, sadece içinde bulunduğunuz ruh hali nedeniyle, görmek istedikleriniz olacaktır. Görmek istedikleriniz pek kötü ve yolunda gitmeyenler olursa, hayatınızın da hep öyle olduğunu sanma yanılsamasını yaşarsınız. Ama iyi ve güzel olana odaklanırsanız, yaşamınızın iyi ve güzelce doğru gittiğini fark edersiniz.

Elinizden geldiğince kendiniz için iyi şeyler isteyin. Ama lütfen unutmayın!... Depresyon ciddi bir tıbbi rahatsızlıktır ve mutlak surette psikolog ve psikiyatristlere başvurarak iyileşmenizi gerektirir. Zamanında uzman yardımından istifade etmezseniz, kendi canınıza kıyacak kadar ileri gidersiniz... veya en sevdiğiniz yakınlarınızın, kendi hayatını sonlandırma girişimini üzümlere izlemek zorunda kalırsınız...

Çevrenizde depresyonda olduğunu hissettirdiğiniz kişilere yapacağınız en önemli yardım, bu kişileri bir uzmana gitmeye razı etmek olmalıdır... ■

Depresyon kendine özgü belirtileri olan, ciddiye alınması gereken bir rahatsızlıktır...

GELECEĞİN TEKNOLOJİSİ

NANOTEKNOLOJİ

Elektrik veya bilgisayarlar gibi nanoteknoloji de hayatımızın her aşamasında daha iyi olanaklar sunacak. Fakat her yeni teknolojinin olduğu gibi nanoteknolojinin de iki yönlü kullanımı var; ticari kullanımı ve askeri kullanımı. Askeri alanda nanoteknoloji sayesinde çok daha güçlü silahlar ve gözetleme araçları yapılabilecek. Bu yüzden nanoteknoloji insanlar için yararları ile birlikte aynı zamanda bazı riskler de getirmekte.

Kozmetik, tıp, enerji ve savunma sanayi başta olmak üzere bütün alanlarda kullanılan malzemelerin yapımında yeni bir boyut getiren nanoteknoloji, bilim dünyasında çığır açıyor. Bu teknolojiyle yapılan cep telefonları, güzellik kremleri, kıyafetler, kameralar ve gözlükler, teknolojinin sonsuzluğunu gözler önüne seriyor. Son 20 yıldır üzerinde çeşitli araştırmalar devam eden "nanoteknoloji", metrenin milyarda birini ifade eden nano ve teknoloji kelimelerinin birleşiminden oluşuyor. Sadece birkaç atom boyunda yapılan tüm araştırma, geliştirme, işleme ve ölçümler bu sebeple ortak olarak nanoteknoloji başlığı altında toplanıyor. Nanoteknoloji, son derece küçük bir ölçekte araştırmalarda bulunduğu için, hem günlük hayatta, hem de bilimsel ilerlemede bugüne kadar bildiğimiz teknolojinin çok ötesinde olanaklar vaat ediyor.

Nanoteknolojinin Kullanım Alanları ve Avantajları

Endüstriyel alanda mikrosensörlerin, mikromakinaların, optoelektronik elemanların imalatı ve uygun şekilde bir araya getirilmesi; medikal alanda ise mikro cerrahi (göz, beyin vb.), diagnostik kitler, bilimsel araştırmalar, yüzey karakterizasyonu ve modifikasyonu, mikroorganizmaların taşınması ve DNA modifikasyonu vb alanlarda kullanılmaktadır.

Nanoteknolojinin önemi, atomlar ve moleküller seviyesinde çalışarak, gelişmiş veya tamamen yeni fiziksel, kimyasal, biyolojik özelliklere sahip yapılar elde edilmesine imkan sağlamasından kaynaklanmaktadır. Teknik açıdan açıklamak gerekirse malzeme özellikleri ve cihazların çalışma prensipleri, genel olarak 100 nm'den büyük boyutları temel alarak yapılan varsayımların sonucunda ortaya çıkarılmış geleneksel modelleme ve teorilere dayanmaktadır. Kritik uzunluklar 100nm'nin altına indiğinde ise geleneksel teori ve modeller ortaya çıkan özellikleri açıklamakta çoğu zaman yetersiz kalmaktadır.

Nanoteknoloji işte burada devreye girmektedir. Daha sağlam, daha kaliteli, daha uzun ömürlü ve daha ucuz, daha hafif, daha küçük cihazlar geliştirme isteği bir çok iş kolunda gözlenen eğilimlerdir. Minyatürizasyon olarak tanımlanabilecek bu eğilim bir çok mühendislik çalışmasının temelini oluşturmaktadır. Minyatürizasyonun sadece kullanılan parçaların daha az yer kaplamasından çok daha önemli getirileri vardır. Minyatürizasyon üretimde daha az malzeme, daha az enerji, daha ucuz ve kolay nakliye, daha çok fonksiyon ve kullanımda kolaylık olarak uygulamada kendini göstermektedir.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren birçok endüstride kullanılan toleranslar sürekli iyileştirilmiş, üstün kalite

anlayışı geliştirilmiştir. Mikroteknoloji ürünü olarak tanımlayabileceğimiz parçalar otomobil, elektronik, iletişim gibi sektörlerde yaygın olarak kullanılır olmuştur. Günümüzde ise mikroteknolojilerden daha küçük teknolojilerin, nanoteknolojinin, kullanımını yaygınlaşmaktadır.

Nanoteknoloji sayesinde sanayide, bilişim teknolojilerinde, sağlık sektöründe ve daha bir çok alanda yeni ürünler geliştirilecek, günümüzün üretim süreçleri ve yöntemleri değişecektir. Bu teknolojiye yatırım yapılan ülkelerde ekonomik değerler yaratılacak ve toplumların yaşam kalitesi gelişecektir.

Dünyada Nanoteknoloji

Nanoteknoloji, yakın gelecekte tüm dünyanın sanayi kollarına ve insan hayatının her yönüne yön verecek. Nanoteknoloji, atom ve molekül ölçeğinde özel yöntem ve tekniklerle yapıların, materyallerin ve araçların inşa edilmesini; bu ölçekte ölçme, tahmin etme, izleme ve yapım faaliyetlerinde bulunmayı ve bu ölçeğin bazı temel özelliklerinden yararlanma kabiliyetini ifade ediyor.

Bilgi teknolojileri ve internet geleneksel-kurulu piyasalarda ve mevcut teknolojik altyapı içerisinde yaşamımızı değiştiren uygulamalara sahne olmuştur. Nanoteknoloji kullandığımız aletler, bilgisayarlar, yapılar, elbiseler ve materyalleri değiştirecek ve yeni ürünler, piyasalar ve yaşam tarzını gündeme getirecektir. Nanoteknoloji, yalnızca minyatürize olmuş ürün ve üretim yapıları ortaya çıkarmayacaktır; bunun yanı sıra üretim sürecinde kullanılan materyaller atom ve moleküler düzeyde ele alınıp işleneceğinden atom (kuantum) fiziği devreye girecektir. Bu anlamda nanoteknoloji çeşitli alanlarda yeni teknoloji, piyasa ve ürünlerin ortaya çıkmasına olanak tanımaktadır.

Almanya bu konular üzerinde öncülük yapmaktadır ve 1 Milyar Dolardan fazla Nano araştırmasına yatırım yapmaktadır. IBM, Fujitsu ve Intel'de Nano teknik dahilinde mikroskobik küçüklükte çipler üretmek için çalışmaktadırlar.

Türkiye'de Nanoteknoloji

Nanoteknoloji Türkiye'de Ulusal Nano Teknoloji Merkezi ve TÜBİTAK önderliğinde araştırılıyor. Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve Programı kapsamında çalışmaları sürdürülen nanoteknoloji, özel sektörün de dikkatini çeken bir alan haline gelmeye başlıyor. Nanoteknoloji ar-ge faaliyetlerinde giderek daha önemli bütçeler almaya ve şimdiden bazı ürünlerin kalitesini yükseltmede kullanılmaya başlandı.

Bilkent Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma Merkezi, nanobilim ve nanoteknoloji alanlarındaki ar-ge çalışmalarına ve bu konuda sağladığı eğitim imkanlarıyla Türkiye'de nanoteknolojinin gelişmesine büyük katkıda bulunuyor. Merkez, bünyesinde barındırdığı nanoteknoloji bölümüyle bilim ve mühendislik fakültelerine nanoteknolojik araştırma imkanı sağlıyor, ayrıca Türkiye'nin bütün üniversitelerine kapılarını açan Bilkent Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma Merkezi sayesinde bu bilim dalının Türkiye'de yaygınlaşmasına fayda sağlıyor. ■

Nanoteknoloji, yalnızca minyatürize olmuş ürün ve üretim yapıları ortaya çıkarmayacaktır; bunun yanı sıra üretim sürecinde kullanılan materyaller atom ve moleküler düzeyde ele alınıp işleneceğinden atom fiziği devreye girecektir.

KIRMIZI
BEYAZ

70

otomobil

SAAB 9-4X

MACERAYI EĞLENCEYE DÖNÜŞTÜREN SUV

Saab'ın 9-4X'i, güçlü motoru ve sürücü odaklı tasarımı ile SUV sınıfına yeni bir soluk getiriyor.

Saab'ın dinamik bir büyüme gösteren crossover segmentine girme isteğinin sonucu olan 9-4X, sürücü odaklı İskandinav tasarımı ve çevreye duyarlı motoru ile dikkat çekiyor. Konseptin ilerici tasarım öğeleri, eğlenceli sürüş tarzı ve BioPower motor ve dört çeker sistem ile birlikte çok iyi harmanlanmış. 9-4X, uzmanların tespitiyle Saab'ın farklı bir segmente girmek için attığı çok önemli bir adım oldu.

Saab 9-4X'in tasarımı, temiz ve dağınık olmayan basit çizgileriyle tipik bir İskandinav tasarımı. 9-4X'in ön ve iç tasarımı BioPower Aero X konseptlerini hatırlatıyor. Kayak malzemelerini taşımak için kullanılan sistem ve Salomon tarafından tasarlanan ve dağ sporları için özel olarak hazırlanmış yük taşıma sistemi gibi birçok yeni yükleme çözümleri de 9-4X'de bulunuyor.

9-4X'in dört silindirli 2.0 litrelik motoru yakıt olarak bioethanol (E85) kullanılıyor. 300 HP güç üreten bu motorun torku da 400 Nm. Saab'ın 30 yıldır kullandığı turbo motorların gelişimini gösteren bu değerler hem küçük hacimlerden büyük güç elde etmenin hem de CO2 salınımlarında son derece düşük değerler yakalamanın mümkün olabileceğini ispatlıyor. Endüstri lideri Saab XWD ("cross-wheel-drive") sistemi ile birlikte çalışan bu güçlü motor macerayı eğlenceye dönüştürecek bir sürüş keyfi sunuyor. Bilindiği gibi tekerlek patinajı yönetiminde ve elektronik-kumandalı arkadan sınırlandırılmalı patinaj diferansiyeli kullanılmasında yenilik ve değişim getiren dört çeker sistemi XWD Saab'ın en çok güvendiği özelliklerinden biri.

İsveç'te sağlam geleneksel kökler üzerine kurulmuş, uluslararası bir otomobil şirketi olan Saab, uçak üreticiliği geçmişinden gelen geniş tabanlı teknik uzmanlığı ve yenilikçilik kavramlarını oto-

motiv sektörüne kazandıran GM'in en önemli markalarından birisi. Tasarım, performans ve güvenlik söz konusu olduğunda daima en önde yer alan Saab, insana odaklı bir otomobilin sunduğu imkanlardan daha fazlasını arayan kişilere yönelik dinamik bir markadır. Bu marka ortaya eşsiz bir sürüş deneyimi ve mükemmel bir performans sunan güvenli otomobiller çıkarmaktadır. İşte 9-4X de bu özelliklerin hepsini yansıtan kusursuz bir otomobil.

Sürüş zevki ile sürücüsünü dolambaçlı ve uzun yollara yönelten 9-4X geniş iç hacmi ile de oldukça ferah. Yük taşıma sistemi gibi birçok yeni yükleme çözümleri de sunan dört silindirli 2.0 litrelik bir motor bulunuyor 9-4X'te. 300 HP güç üreten bu motorun torku da 400 Nm. Araç, Saab XWD ("cross-wheel-drive") sistemi ile birlikte çalışıyor. Patinaj diferansiyeli kullanılmasında yenilik ve değişim getiren Saab, elektronik-kumandalı dört çeker sisteme (XWD) çok güveniyor. Macerayı ve eğlenceyi sevenler için ideal bir sürüş keyfi sunuluyor. ■

9-4X
SEYAZ

RED DOT ÖDÜLLÜ PERDECI ELVİN TEKSTİL

Düzenli olarak her yıl geleceğin trend belirleyicilerini keşfetmek ve tanıtmak amacıyla tüm dünyadan tasarımcı ve şirketleri, en başarılı fikirlerini tasarım konseptleri olarak sunmaya çağıran Red Dot Tasarım Ödülleri bu yıl Elvin Tekstil sayesinde ülkemize geldi.

Yazı: Kıvanç Topçu

Canan Sönmez Canik

Bursa, zengin tarihî ve kültürel mirasının yanı sıra ülkemizin ekonomik anlamda da en gelişmiş şehirlerinden biri. Türkiye'nin en önemli sanayi şehri olduğu bile söylenebilir. Şehrin bu gelişmiş sanayi ve ekonomisi içinde tekstil ve kumaşın ayrı bir yeri ve önemi mevcut. Elvin Tekstil de yarım asra yakındır üretim yapan Bursalı tekstil firmalarından biri. Fakat onu diğer tüm tekstil üreticilerinden ayıran bir vasfa sahip Elvin Tekstil: Tekstil alanında Red Dot Tasarım Ödülü'nü kazanan ilk Türk firma vasfına.

Kurulduğu 1962 yılından bu yana dünya standartlarını takip eden ve özgün tasarımlar yaratan Elvin Tekstil, üretiminin %80'ini Avrupa ülkeleri, Orta-doğu, Uzakdoğu ve ABD'ye ihraç etmektedir. Elvin Tekstil ana hedefini; ev dekorasyonunda konfor ve şıklığı biraraya getirerek müşterilerine şık ve yaratıcı tasarımlar sunmak, kendine duyulan güveni artırarak müşteri memnuniyetini sağlamak olarak tanımlamış. Elvin, Chanan Designs, Sade, Elvin Kids gibi farklı koleksiyonları bulunan Elvin Tekstil'in, Canan Sönmez Canik'in tasarımlarını yaptığı perdeleri dünya modasını takip ederken, perde sektörüne de yön vermektedir. Aldığı uluslararası tasarım ödülü Red Dot da bunun bir kanıtı.

Düzenli olarak her yıl geleceğin trend belirleyicileri-

ni keşfetmek ve tanıtmak amacıyla tüm dünyadan tasarımcı ve şirketleri, en başarılı fikirlerini tasarım konseptleri olarak sunmaya çağıran Red Dot Tasarım Ödülleri bu yıl Elvin Tekstil sayesinde ülkemize geldi. Önde gelen tasarım uzmanlarından oluşan bağımsız jüri paneli, katılımları değerlendirmek üzere bir araya gelerek dünyanın dört bir yanından katılan sıradışı tasarım konseptlerini değerlendirdi ve bu değerlendirme sonucunda Elvin Tekstil'in Chanan Design markası için hazırladığı, 'Alev' adlı sıradışı perde tasarımı dünyanın en prestijli tasarım ödüllerinin dağıtıldığı Red Dot Design Award'da, "2008 Red Dot Tasarım Ödülü"ne layık görüldü.

Uluslararası Red Dot Tasarım Ödülleri, tasarım adına dünya çapında kabul edilen bir kalite mührü. Red Dot Tasarım Ödülleri 1955 yılından bu yana endüstriyel tasarım, ambalaj tasarımı, reklam ve interaktif medya gibi tasarımın çeşitli dallarında verilen muteber bir tasarım etkinliğidir. Bugüne kadar LG Electronics, Adidas, Apple, Mercedes-Benz, Nokia, Philips, Siemens ve Sony gibi dünyaca ünlü markaların sahip olduğu bu "tasarım kalitesi mührü"nü bu yıl 43 ülkeden farklı kategorilerde

*Elvin Tekstil'in gündemdeki
başarılarından bir diğeri
de iki yıldır Orta Doğu
Teknik Üniversitesi'yle
birlikte sürdürdüğü
nanoteknolojik
perde çalışmalarıdır.*

reddot design award
product design

Elvin Tekstil ve Canan Sönmez Canik

Elvin Tekstil'in kuruluş öyküsü 1959'lara dayanır. O yıllarda tekstil üretimine kadın kumacı ile başlayan Ahmet Cenan Sönmez başarılı bir dokumacı, aynı zamanda meslektaşlarının başları sıkıştıkça yardımı için koştukları bir başöğretmendir. Ahmet Bey 1995 yılında vefat edince, şirketin başına 2. kuşak olarak Canan Sönmez Canik geçmiştir ve halen Elvin Tekstil'in Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir. Bursa Lisesi'nden sonra öğrenimine "Stilistik" ve "Giyim Süsleme Sanatı" üzerinde yoğunlaşarak devam eden Canik, dünya modasına yön veren tasarımlara imza atmaktadır. Red Dot Tasarım Ödülü'nü getiren tasarım ona aittir.

Elvin Kids koleksiyonunda her çocuğun odasına uygun yaratıcı tasarımlar bulunmaktadır. Elvin Tekstil'in; Elvin, Chanan Designs, Sade, Elvin Kids koleksiyonları bulunmaktadır. Elvin Yönetim Kurulu Üyesi Canan Sönmez Canik'in tasarımlarını yaptığı perdeler dünya modasını takip ederken, perde sektörüne de yön vermektedir. Her eve uygun tasarımların bulunduğu Elvin koleksiyonunda, farklı desen ve renk seçenekleri bulunmaktadır. Sade markası ise daha yalın, adı gibi sade bir koleksiyondur. Daha uygun bütçelere sunulan Sade, tasarımlardaki yalınlık ve netlikle dikkat çekmektedir. Chanan Designs, Elvin Ailesi'nin niş ürünlerini oluşturmaktadır. Tasarımların bir kısmında Osmanlı motifleri modern çizgilerle buluşmaktadır. Elvin Kids ise ailenin neşeli ve kıpır kıpır yerinde duramayan küçük çocuğudur.

Babası Bursa'nın değerli işadamlarından Ahmet Cenan Sönmez'in yanında işe başlayan Canan Sönmez Canik, dokuma tezgâhları arasında büyüdü. 2004 yılında Regent Language Training Executive'den mezun olan Canik, "Uluslararası Patent Birliği" ve Bursa Ticaret Odası üyesidir. İş yaşamı süresince dokuma ve örgülendirme tekniklerini en ince ayrıntılarına kadar öğrenen, perde tasarımının duayenlerinden dokuma ve desen dersleri alan Canik'in tasarımları bugün 153 ülkeye ulaşmaktadır.

Bugüne kadar LG Electronics, Adidas, Apple, Mercedes-Benz, Nokia, Philips, Siemens ve Sony gibi dünyaca ünlü markaların sahip olduğu bu "tasarım kalitesi mührü"nü bu yıl 43 ülkeden farklı kategorilerde 2548 tasarımla yarışarak Türkiye'ye kazandıran Elvin Tekstil, ülkemizin tekstil sektöründeki öncü kimliğini bir kez daha kanıtlamış oldu.

2548 tasarımla yarışarak Türkiye'ye kazandıran Elvin Tekstil, ülkemizin tekstil sektöründeki öncü kimliğini bir kez daha kanıtlamış oldu.

Elvin Tekstil'in gündemdeki başarılarından bir diğeri de iki yıldır Orta Doğu Teknik Üniversitesi'yle birlikte sürdürmekte olduğu çalışmalardır. Bu ortak çalışma sonucunda dünyada ilk defa nanoteknoloji perdeye uygulanarak, üzerindeki çay ve yağ gibi organik lekeleri zaman içinde yok eden perde, Green Guard üretildi. Nanoteknoloji kullanılarak üretilen Green Guard, normal teknoloji ile üretilen perdelerden farklı olarak, üretimi sonucunda atığı olmadığı, su ve enerji tasarrufuna destek verdiği için çevre dostudur. Nanoteknoloji kullanılarak üretilen bu perdeler, UV ışınlarını engelleme, mikrop barındırmama, kendi kendini temizleme, asılı olduğu mekânı kötü kokulardan arındırma gibi birçok avantajı tüketiciye bir arada sunuyor.

Green Guard'ın üretiminde kullanılan temel hammaddelerin tamamı Türkiye'den sağlanabildiği için, Türkiye'nin kendi kendini temizleyen ilk perdesi Green Guard'ın fiyatı diğer Elvin perdelerine yakın, makul fiyatlarda. Tekstil sektöründe, nanoteknoloji kullanımında öncü olan ve bu teknoloji ile üretilen perdeyi ilk kez Türk ve dünya tüketicisiyle buluşturmanın heyecanını yaşayan Elvin Tekstil, gelecekte de en yüksek kalitede üreteceği ürünleriyle pazarda lider olmayı hedefliyor. ■

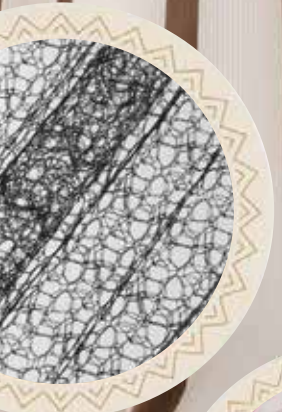

**Nanoteknoloji kullanılarak
üretilen bu perdeler, UV
ışınlarını engelleme,
mikrop barındırmama,
kendi kendini temizleme,
asılı olduğu mekânı kötü
kokulardan arındırma gibi
birçok avantajı tüketiciye
bir arada sunuyor.**

**KIRMIZI
BEYAZ**

75

başarı portreleri

HAYATI KOLAYLAŞTIRAN YENİ ÜRÜNLER

En hafif laptop Toshiba'dan: Portege R500

Toshiba Portege R500-S7000V: 1,08 GHz Kg ile dünyanın en hafif, DVD yazıcılı laptopu.

Hafif, daha hafif, Portege: Toshiba dünyanın en hafif ve elverişli laptopunu tanıttığını iddia ediyor. Portege R500-S7000V'nin ağırlığı sadece 1,08 Kg. Böylece laptop Apple'ın MacBook Air'i ve Lenovo'nun X300'ünden daha hafif oluyor. Toshiba minimum kalınlık olarak 1,96 cm.yi gösteriyor.

Portege R500-S7000V'nin 12,1 inç boyutunda LED arka-aydınlatmalı ekranı, 128 GB'lık SSD'si, bir DL-DVD yazıcısı, elektrikten büyük ölçüde tasarruf yapan ULV işlemcisi (Core 2 Duo U7700 - 1,33 GHz) ve 2 GB sistem belleği var. İşletim sistemi olarak Windows Vista ve XP Downgrade seçeneği sunuluyor.

Toshiba, Portege R500-S7000V'yi ABD'de sonbahar ayında yaklaşık 3000 Dolara satışa sunmak istiyor.

Klayvede optimum fayda: Optimus

Her elektronik aksesuarın olduğu gibi klavyelerin de bir lüks markası var: Optimus. Art Lebedev firması tarafından geliştirilen Optimus klavyelerini, diğer sıradan klavyelerden ayıran nadide bir özellikleri var. Her tuş başına bir ekran vazifesi görüyor ve bu küçük ekran çerçevelerini istediğiniz şekilde değiştirebiliyorsunuz. Ya da klavyenin üst yüzeyi tamamen ekran halinde geliyor ve istediğiniz tuşları ekleyip, istediğinizi kaldırma imkanınız bile olabiliyor veya klavyenin ortasında video klip izleyebilirsiniz.

Optimus serisinin en yeni modeli olan Optimus Popularis'in eski model Optimus Maksimus'dan önemli bir farkı var. Optimus Maksimus'un tuşları OLED tipinde ekranlardan oluşuyor fakat bu sefer de maliyet 1800 Dolar'ın üstüne çıktığından Lebedevler ilginç bir çözüm yoluna gitmişler. Optimus Popularis'in her bir tuşu CRT tüp barındırıyor. Bu sayede maliyet 1000 dolara kadar düşürülmüş ancak yine de sıradan kullanıcılar için çok uçuk. Ayrıca F tuşlarının üzerinde fazladan 11 fonksiyon tuşu daha bulunuyor.

Sony'den sadece 82 Watt enerji tüketen LCD TV

Sony, görüntü kalitesini düşürmeden rakiplerine oranla daha az enerji tüketen LCD TV geliştirdi. Japon elektronik devi Sony yöneticisi Emi Nagahara, çevreci ürünleri tercih edenleri cezbetmek amacıyla geliştirdikleri "Bravia KDL-32JE1" modelinin 30 Temmuz'da Japonya'da 1.400 Dolarlık fiyat etiketiyle satışa sunulacağını duyurdu.

Japonya'nın başkenti Tokyo'da tanıtılan 32 inç "Bravia KDL-32JE1" modeli, 160 watt enerji tüketen diğer Bravia modelleriyle karşılaştırıldığında sadece 82 watt enerji tüketiyor. Eski tip CRT televizyonlarla kıyaslandığında ise, Sony'nin yeni çevreci televizyonu yılda yüzde 70 daha az enerji tüketimiyle, karbondioksit salımını yılda 79 kilogram kadar düşürüyor.

Küçük bir de not: Bu televizyona sahip olacak tüketiciler, elektrik faturlarında yılda 40 Dolar tasarruf edebilecek.

Bilgisayar gibi kalem: Pulse Smart Pen

Yazılanı ve ortam sesini aynı anda kayıt altına alabilen Pulse Smart Pen'de bu işleri yürütmek için ARM işlemci bulunuyor. Ses kaydının kalitesini arttırmak için gürültü önleyici sistemin de dahil edildiği becerikli kalem OLED ekranıyla bilgi verebiliyor. Ayrıca kulaklık çıkışıyla dahili hoparlöre sahip. Bilgisayar bağlantısı için Usb bağlantısı sağlayabilen kalemde yerleşik hafıza 1 GB'tan başlıyor. Kalem, dijital tercüme cihazı olarak da kullanılabilir, İngilizce yazılanlar desteklenen diğer dillere eşzamanlı olarak çevrilebiliyor. Kalem "microdot paper" adındaki özel bir kağıtla kullanılıyor. İşin güzel yanı sürekli not tutanların el yazılarını bilgisayara atabilip bu dokümanlar içinde arama yapılabilecek olmaları. Fiyatı 1 GB 149\$, 2 GB 199\$.

CENNETİN ÇOCUKLARI

İRAN SINEMASINDAN BİR BAŞYAPIT

Yönetmen: Mejid Mecidi

Oyuncular: Amir Naji, Mir Farrokh Hashemian, Bahareh Seddiqi, Nafiseh Jafar Mohammadi

Yapım: İran

Montreal Uluslararası Film Festivali'nde "En İyi Film" ödülünü alan ve 71. Oscar Ödülleri'nde "En İyi Yabancı Film Adayı" seçilen Cennetin Çocukları, oldukça sade bir hikaye anlatıyor izleyicisine.

Yazı: Yakup Çağrı

Sinemanın yapım tekniklerindeki gelişmelerin yaygınlaşması, onu Amerika ve Avrupa ülkelerine özgü bir eğlence ve manipülasyon aracı olmaktan çıkardı. 1950'li yıllarda Hollywood'a karşı tek alternatif olarak Avrupa'da varolan bağımsız sinema akımlarına ek olarak bugün artık bir Hint Sinemasından (Bollywood), Japon Sinemasından ve hatta İran Sinemasından söz edebiliyoruz. Farklı kültürlerin birikimleriyle oluşan bu ülkelerin filmleri ve yönetmenleri sayesinde sinemanın da artık geleneksel sanatlar kadar kapsayıcı bir etkiye sahip olduğu ortadadır.

Mecid Mecidi (d. 1959) İran Sinemasının önde gelen üslup sahibi yönetmenlerinden biri. Bu anlamda Mecidi'nin, tüm üslupçuluğuna karşın hikaye anlatan bir yönetmen olduğunu da belirtmeliyiz. Film, hikaye olarak bir çift eski ayak-

kabının kayboluşu ve sonrasında gelişen duygusal atmosfer üstüne kurulmuş. İlkokul öğrencisi iki küçük kardeş üstünden aktarılan büyük bir hikayeye tanık oluruz film boyunca. Maddi sıkıntılar yaşayan bir ailenin mensubu olarak iki kardeşin, bir çift ayakkabının kaybolmasıyla birlikte doğan sıkıntıyı üstün bir ahlâk ile çözmeye çalışmaları, ebeveynlerine ve çevrelerine yansıtmadan üstesinden gelmeye gayret göstermelerine şahit oluruz. Film, daha ilk karelerinden başlayarak toplamda sunacağı atmosferi izleyiciye hissettiriyor: Kerpiç evlerin arasından ilerleyen dar toprak yollar, bu yollardaki su arıkları, giysileri yıpranmış, yamalı bir çocuk, yani Ali...

Ali, kardeşi Zehra'nın tamirdeki ayakkabılarını alır ve gelirken bir bakkala uğrar ve ayakkabıları burada kaybeder. Yeni bir ayakkabı alacak durumu olmayan babasını sıkıntıya sokmamak için de Zehra'dan bunu gizlemesini ister ve okula giderken kendi ayakkabılarını ona vereceğini söyler. Biri sabahçı öbürü öğlenci olan iki kardeş farklı zamanlarda okula gittiklerinden ayakkabıyı değiş tokuş ederek kullanırlar. Bu durum onlar için oldukça zor olur, ayakkabıyı birbirlerine yetiştirebilmek için her gün kan ter içinde koşarlar. Çünkü birinin çıkış vakti aynı zamanda öbürünün derse giriş vaktidir. Öğlenci olan Ali okula zamanında yetişemediği için okul yöneticisinden uyarı alır. Zehra ise yaşatları güzel ayakkabılar giyerken abisinin birkaç numara büyük, kirli ve yırtık ayakkabılarını giymenin burukluğunu yaşar. Fakat tüm bunlara rağmen abisini şikâyet ederek babasını zora sokmaktan ve huzursuzluk çıkarmaktan geri durur. Bu duruma sebep olduğu için vicdan azabı çeken Ali, okullararası düzenlenen koşu yarışmasında ödül olarak üçüncüye ayakkabı verileceğini öğrenir ve kardeşi Zehra için yarışmaya kayıt yaptırır. Hedefiye birinci olmak değil, üçüncü olmak ve kazanacağı yeni ayakkabıları Zehra'ya hediye etmektir. Oysa kader adlı büyük senaryoda başka türlü yazılmıştır onun hikayesi.

Görüldüğü gibi filmin hikayesi oldukça sade. Fakat bu sade hikaye içinde vurgulanan insani değerlerin görkemi, en yüksek bütçeli ve şaşaalı yapımların yavan tadı yanında destansı bir hale sahip. Bunda da yönetmenin tercih ettiği sinema dilinin katkısı büyük. "Fıtratın dili" ile film yaptığını söyleyen Mecidi, bu dili de çocukluğun engin saflığında bulur. Bu yüzden hemen hemen tüm filmlerinde çocuklar merkezdedir ve büyüklerin yabancılaşmış, aşınmış ve çıkarıcı dünyasının dışındadır bu çocuklar. Filmde ibretlik birçok kare var. Bunlardan sadece birkaçına değineceğiz. Örneğin Zehra, kaybolan ayakkabılarını -benzerini değil, bizzat tamire giden ama abisinin kaybettiği- okulda başka kızın ayağında gördüğünde bir süre arkasından gider. Fakat evlerine vardığında kızın kör olan babasını görür ve hiçbir şey söylemeden geri döner. Onların trajedisinin yanında kendi ayakkabısının ne kadar önemsiz bir detay olduğunu ayırt eder küçük kız. Ya da Ali'nin, Zehra'nın ayakkabılarını kaybettikten sonra caminin kapısındaki ayakkabıları dizerkenki halindeki olgunluk. Ya da kanaatkar babanın, sofrada camiden gelen şekerleri kırarken, kızının verdiği çaya ayrıca şeker istemesi ve önündeki yığından bir tek parçayı dahi çayına katmaktan edep etmesi...

Mecidi, kendisiyle İstanbul'da yapılan bir röportajda, gerçekleştirmek istediği en büyük hedefin "Kuran'ın diline ulaşmak ve bunu sanatın, sinemanın diline aktarmak" olduğunu "çünkü Kuran dilinin şiirsel bir boyutu olduğuna" inandığını vurguluyor. ■

KÜLTÜR-SANAT AJANDA:

İğne Deligi Fotoğrafları

İstanbul Modern, 2500 yıllık Camera Obscura ilkesine dayalı iğne deliği tekniğini kullanan 33 genç fotoğrafçının çalışmalarını 'İğne Deligi Fotoğrafları' sergisinde bir araya getiriyor. Küratörlüğünü Engin Özendes'in yaptığı, fotoğraf sanatının tarihsel bir dönemini yeniden yaşatan 67 fotoğraftan oluşan sergi, 3 Haziran - 24 Ağustos 2008 tarihleri arasında İstanbul Modern Fotoğraf Galerisi'nde yer alacak. Adana'nın Adasokağı Lisesi'nde, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni Nuri Gürdil'in önderliğinde kurulan bir fotoğraf atölyesine katılan öğrenciler, gerekli ekipmanı sağlayamadıkları için sorunu, fotoğraf makinasının en ilkel hali sayılan ve Camera Obscura prensibi ile çalışan PINHOLE (İğne Deligi) ile çözdüler. Öğrencilerin Pinhole aygıtları, üzerine delik açılmış bir konserve kutusuydu. Günümüzde bazı önemli fotoğrafçılar tarafından da kullanılan ve 29 Nisan'ın 'Dünya İğne Deligi Günü' ilan edilmesine neden olan bu anlatım biçimi, aslında çok basit bir ilkeye dayanır. Kutuya açılan iğne deliğinin karşısına bir fotoğraf filmi ya da kağıdı konur ve kutu fotoğraf çekmeye hazırlanır. Öğrenciler, bu çalışma süresince Adana ve çevresinin anıtsal yapılarının, kültürel mirasının fotoğraflarını çekerler. İstedikleri zaman da Adana Fotoğraf Amatörleri Derneği'nin (AFAD) karanlık odasından ve etkinliklerinden yararlanırlar. Çektikleri fotoğrafların filmlerini kendileri yıkarlar.

33 Genç fotoğrafçı da konserve kutusuna açılan bir delikten sızan ışıkla, birbirinden ilginç görüntüler yarattılar. Gençlerin çektikleri fotoğraflarla, gerek ifade biçimleri, gerekse iğne deliği için gerçekten yakalanması zor olan kompozisyonlar oluşturup, ışığı çok etkileyici kullandılar. Kendilerini ifade ederken, çalışmalarıyla fotoğrafı çekenin makineler değil, yaratıcılık olduğunu bir kez daha vurguladılar. Adanalı bir grup genç, öğretmenlerinin öncülüğünde, fotoğraf için pahalı makinelerden çok, akıl ve özveriye gereksinim olduğunu kanıtladılar.

İstanbul Modern 17 Haziran - 24 Ağustos 2008

İlhan İrem'den Aşka Davet

Sanatın, toplumun bozulan dokusuna, kolay tüketilen değersizliklere karşı bir sessiz direniş olarak, bütün tanıtım ortamlarından çekilerek üretimlerini sürdüren İlhan İrem son üç yıldır düzenli aralıklarla sevenleriyle hasret gideriyor. 15 yıl aradan sonra bu kez Rumeli Hisarı'nda izleyicileriyle buluşacak. 2006 yılında Harbiye Açık Hava Tiyatrosu'nda İstanbulluların karşısına çıkan İlhan İrem, 2007 yılında Kuruçeşme Arena'da konser verdi... Yağmurlu havada Açık hava Tiyatrosu'nu doldurmayı başaran İlhan İrem ardından Ankara ve İzmir'de konserler vererek hayranlarını coşturdu. Geçen yıl "Yürek Büyüsü" adını verdiği konserlerine bu yıl "Aşka Davet" adını vermiş.

Rumelihisarı 16 Ağustos Cumartesi 21:00

İstanbul'da Bir Sürrealist: Salvador Dali

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), İspanyol ressam Salvador Dali'nin yağlı boya tabloları, çizimleri ve grafiklerinden oluşan yaklaşık 270 eserin yanı sıra el yazmaları, fotoğraflar ve çeşitli belgelere ev sahipliği yapacak. Picasso ve Rodin'in ardından Dali'yi ağırlayacakları sergiyi müzeleri için önemli dönüm noktalarından biri olarak gördüklerini ifade eden müze yöneticileri, müzenin sahip olduğu altyapının bu büyüklükte bir sergiyi ağırlamaya imkan verdiğini kaydetti.

Serginin küratörü Montse Aguer Teixidor, İstanbulluların Dali'yi ve onun olağanüstü sürreal dünyasını sergi sayesinde daha yakından tanıyacak olmasının altını çiziyor: "Sergi, eşsiz, yenilikçi, yetenekli ve farklı bir sanatçı olan Dali'yi, ilk kez İstanbullularla buluşturacak. Bu evrensel ve provokatif sanatçının düşüncelerini, saplantılarını, ikonografisini ve olağanüstü sürreal dünyasını herkesin anlayabilmesini, daha yakından tanınmasını sağlamayı amaçlıyoruz."

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi 19 Eylül 2008-19 Ocak 2009

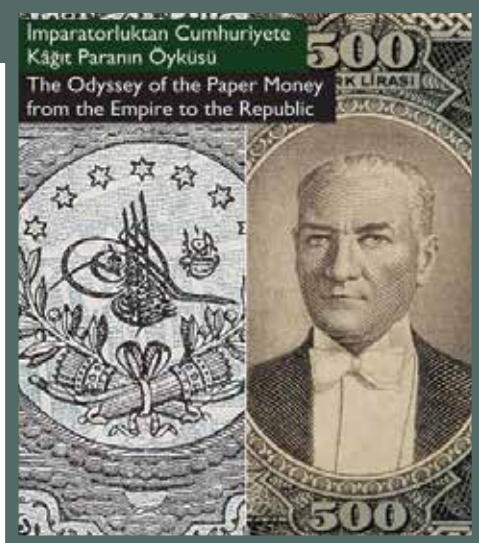

İmparatorluktan Cumhuriyete Kâğıt Paranın Öyküsü

Vedat Nedim Tör Müzesi, dünyanın ilk Frig sergisinden sonra bu kez de kâğıt paralar üzerine kapsamlı bir sergiye ev sahipliği yapıyor. "İmparatorluktan Cumhuriyete Kâğıt Paranın Öyküsü" adlı sergi, 29 Mayıs - 31 Ağustos 2008 tarihleri arasında ziyaret edilebilecek.

Dünyada tek örneği bulunan el yazması ve faizli kaimeler, ordu kaimeleri, belediye paraları, çok dilli paralar, kilise paraları, Atatürk ve İnönü resimli paralar, sergide anlatılan öykülerin kahramanları olacak. Sergide, kâğıt paralar ve karşılığı değerler, zamanın uluslararası ekonomik olayları Prof. Dr. Ali Akyıldız'ın ve Güçlü Kayral'ın metinleri eşliğinde sunuluyor. Kâğıt paranın nesnel varlığının yanında, günlük ve ekonomik yaşamdan fotoğraflar, kartpostallar, hisse senetleri, antetli şirket faturaları ve tanıtım kartları gibi arşiv belgeleri de sergiye renk katıyor. Sergilenen paraların fotoğraf ve öyküleri Osmanlı para politikaları tarihine ışık tutacak nitelikte.

Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi 29 Mayıs - 31 Ağustos 2008

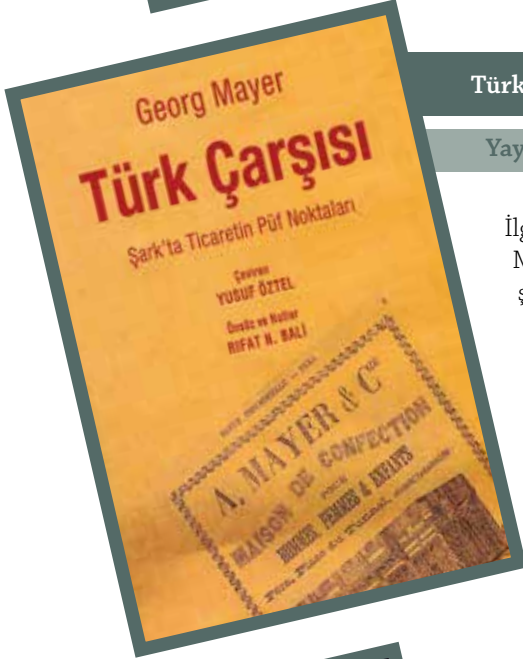

Semâ'nın Sadâsı

Yayınevi: Türkiye Finans Kültür Yayınları

Mevlânâ, Mevlevilik ve Mevlevî Müziği olmak üzere üç ana bölümden oluşan "Semâ'nın Sadâsı", özellikle Mevlevî müziği ile ilgili önemli bir kaynak olarak değerlendiriliyor. Mevlânâ'nın hayatı, düşünceleri ve eserlerinden örneklerin yer aldığı eserde Mevlevîlik'in kuruluşu, gelişmesi, Mevlevîlik'te çile sistemi ve semâ töreni ile ilgili ayrıntılı bilgiler bulunuyor. Eserin son bölümünde ise Mevlevî ayinleri, Mevlevî bestekârları ve Mevlevî müziğinde kullanılan sazlar ile Mevlevî müziğinin ayrıntılarına yer veriliyor.

Kitap, Mevlevî müziğinin en özel örneklerinden biri olan ve Ahmed Avni Konuk tarafından bestelenen "Bûselikaşîran Mevlevî Âyini" albümüyle tamamlanıyor. Bu eşsiz eser Şef Timuçin Çevikoğlu ve sanatçı arkadaşlarının gayretleri ve Türkiye Finans'ın desteği ile gün ışığına çıkartılarak kayıt altına alındı.

Türk Çarşısı | Georg Mayer

Yayınevi: Kitabevi Yayınları

İlginç bir hatıra kitabı Türk Çarşısı. Dedesinin 1867'de İstanbul'da açtığı Mayer Mağazası'nı işletmek için Avusturya'dan gelen Georg Mayer'in şehre ve şehirde vücut bulan yaşayışa dair kimi zaman gündelik kimi zamansa geniş zamanlı gözlemlerinin notlarından oluşuyor. Anlatıcımız gayrimüslim bir tüccar, fakat anlattığı biziz, bizim şehrimiz, bizim hayatımız.

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişteki en önemli hususlardan biri olan giyim-kuşam işinde yer alan biri olarak Georg Mayer'in gözlemleri de kaydadeğerdir. Bir İstanbul sabahını tasviriyle başlayan notları Türkiye ve İstanbul'a olan sevgisiyle son buluyor. Gördüklerini yer yer oldukça esprili bir dille aktaran Mayer'in hatıraları, ticari hayattan çok o yılların İstanbul'u ve gündelik hayatına odaklanması sebebiyle okunmaya değer.

Faiz Sorunu | Tarek El Diwany

Yayınevi: İz Yayıncılık

Faizsiz bankacılığın dünya genelinde yükselme trendi sergilediği bir dönemde önem kazanan konulardan biri de faiz sorunu oldu. Faizsiz bankacılık gibi faiz sorunu konusu da dünya genelinde ele alınıp, işlenen bir konu.

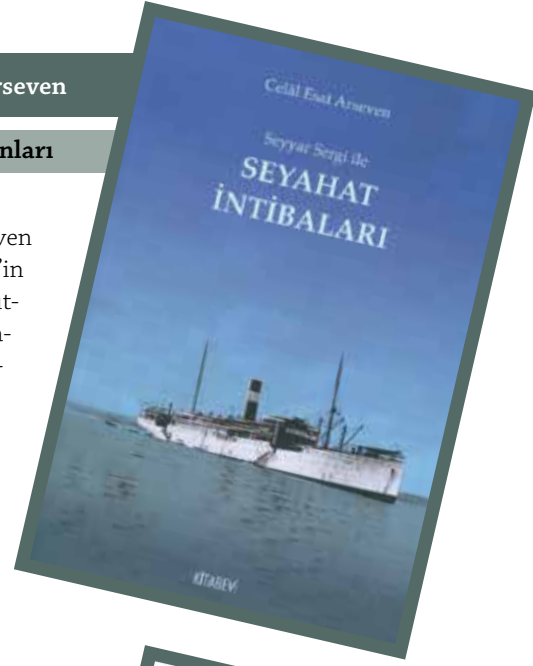
İngiliz ekonomist Tarek El Diwany'nin eseri uluslararası çevrelerde oldukça heyecan uyandırmış ufuk açıcı bir çalışma. Faizin lehinde ve aleyhinde yükselen kafa karıştırıcı seslerin gürültüsü arasında bu kitap, konunun zevkle ve içtenlikle ele alındığı bir çalışma olarak kendini gösteriyor.

Faiz konusuyla ilgilenen ve para-bankacılık konusunda alternatif arayışında olan herkese tavsiye edilebilecek bir kitap.

Seyyar Sergi ile Seyahat İntibaları | Celâl Esat Arseven

Yayınevi: **Kitabevi Yayınları**

Bir dönem akademide hocalık ve milletvekilliği de yapan Celâl Esat Arseven daha çok sanat tarihi alanındaki çalışmalarıyla tanınıyor. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye ihraç ürünleriyle birlikte kendisini Avrupa'ya tanıtmak için üç ay süren gezici bir sergi düzenler ve Arseven de birçok işadama ve yazarla birlikte Karadeniz gemisindedir. Onu gemideki diğerlerinden ayıran yanı ise, gezi boyunca gördüklerini kayda geçmesidir. Kitabevi'nin Deniz Seyahatnameleri dizisinden çıkan eser Arseven'in bu gezi sırasında tuttuğu düzensiz notlardan oluşmaktadır. Düzensiz diyoruz çünkü Fransa limanlarına dair tek kelime yazmazken İtalya'ya altı bölüm ayırmış Arseven. Fakat eseri değerli kılan da bu yanındır. Bir sanat adamının yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde Batı şehirlerine dair öznel ve özgün gözlemlerini edebî bir üslupla yansıtır eser.

Neoliberalizmin Gerçek 100'ü | Hayri Kozanoğlu, Nurullah Gür, Barış Alp Özden

Yayınevi: **İletişim Yayınları**

Hayri Kozanoğlu bu eserinde modern çağın ekonomi-politiğinin kutsallarını anlamaya çalışıyor. Adı üstünde, neoliberalizmin yüz temel dinamiğini ele alan kitap on ana başlık altında şekilleniyor. Sırasıyla her birinde neoliberalizmin düşünce odakları, kumanda tepeleri, ekonomi politikaları, finansal trendleri, kritik metaları, sembolik sektörleri, temsili şirketleri, afili markaları, ibret veren sonuçları ve cilaları işleniyor. Ekonomi-politiğin önemine vurgu yapan bu çalışma oldukça güncel veri ve değerlendirmeleri bir araya getiriyor. Neoliberalizm karşıtlarının olduğu kadar yandaşlarının da ilgisini çekecek bu çalışma bir tür popüler kültür yorumu olarak da okunmaya müsait. Hudson Enstitüsü'nden Dünya Bankası'na, özelleştirmeden dünyanın finansal başkentlerine, insan saçından seks ticaretine, Starbucks'tan F1'e, tırmanan işsizlikten hayırseverliğe kadar neoliberalizmin yüz temel kavramı bu kitapta.

Silah: Tabanca Ve Tüfeklerin 800 Yıllık Tarihi | Chris Stone

Yayınevi: **Kaknüs Yayınları**

Ateşli silahlar, 14. yy'de savaş meydanlarında ilk defa kullanılmaya başladığından itibaren, insanlık tarihinin akışını hızla değiştirmiştir. Bu kitap, tüm zamanların en önemli silahlarının 300'den fazlasını, fotoğraflarıyla gözler önüne seriyor. Colt 0.45, AK-47 gibi tarihin seyrini değiştiren silahlardan Kirli Harry, Karasakal, Al Capone ve Bonnie&Clyde gibi meşhur silahşorların efsaneleşmiş yaşam öykülerine, Kalaşnikov ve Beratta gibi silah imalatçıların atölyelerinden silah sektörünün acımasız çarklarına, Osmanlı ve Hint ateşli silahlardan şemsiye ve çakmak tabanca gibi gizli casus silahlara kadar daha birçok ilginç konuyu bu kitapta bulabilirsiniz.

KIRMIZI
BEYAZ

83

Kitaplık

OVALARIN YENİ HAKİMİ!

